

L A S T E N S U O J E L U N
**TULEVAISUUS-
TAAJUUKSILLA**

TYÖKIRJA LASTENSUOJELUN TOISENLAISTEN TULEVAISUUKSIEN TEKEMISEEN

Milja Kaijanen, Krista Kokkonen, Onni Westlund

Pesäpuu on lastensuojelun kehittämissyhteisö, jonka tehtävänä on lisätä lasten ja heidän läheistensä hyvinvointia lastensuojelussa. Toimintamme perustuu vahvaan kumppanuuteen ja tuotamme lasten ja nuorten omiin kokemuksiin perustuvia ja kehittämistyössä syntyviä toimintamalleja, tietoa, materiaaleja ja koulutuksia. Pesäpuun materiaalit tunnistat rekisteröidystä tavaramerkistä LUPAUS LAPSELLE®.

Toimintamme on yleishyödyllistä.

Copyright © 2022 Pesäpuu ry
All rights reserved

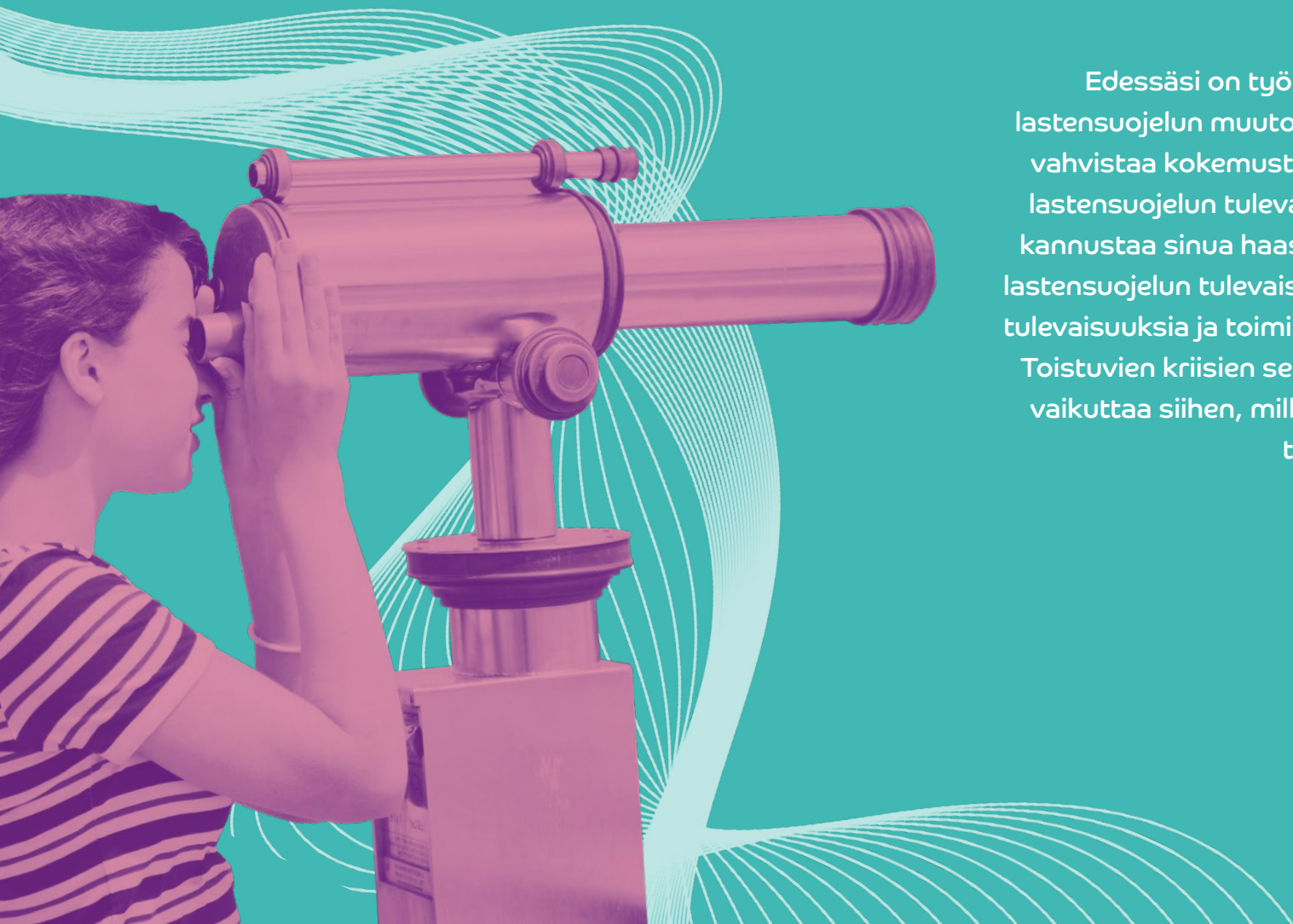
Pesäpuu ry
Toimitus: Milja Kajjanen, Krista Kokkonen, Onni Westlund
Kuvitus ja taitto: Anniina Lius
Kustantaja: Pesäpuu ry

ISBN: 978-952-7208-71-7

www.pesapuu.fi

S I S Ä L L Y S

1.	<u>Johdanto</u>	4
2.	<u>Virittäydy</u>	10
3.	<u>Haasta</u>	13
4.	<u>Kuvittele</u>	18
5.	<u>Toimi</u>	26
6.	<u>Heikot signaalit</u>	33
7.	<u>Tulevaisuustaajuus lastensuojelun asiakastyössä</u>	37
8.	<u>Lopuksi</u>	42
9.	<u>Materiaalia työpajoista</u>	45
	a. <u>Mitä jos?</u>	47
	b. <u>Haluan vahvistaa</u>	57
	c. <u>Tekoja</u>	61
10.	<u>Lähteet</u>	64

1.

J O H D A N T O

Edessäsi on työkirja, joka kutsuu sinut osaksi lastensuojelun muutoksentekijöiden joukkoa! Haluamme vahvistaa kokemustasi omasta toimijuudestasi osana lastensuojelun tulevaisuuden tekemistä. Tämä julkaisu kannustaa sinua haastamaan olemassa olevia oletuksia lastensuojelun tulevaisuudesta, kuvittelemaan toisenlaisia tulevaisuuksia ja toimimaan toivotun tulevaisuuden eteen. Toistuvien kriisien selättämisen sijaan voimme yhdessä vaikuttaa siihen, millaista lastensuojelun tulevaisuutta tavoittelemme.

Miltä lastensuojelu näyttäisi, jos ongelmiin keskittymisen sijaan vahvistettaisiin hyvää ja kuljettaisiin kohti yhteisesti jaettuja tavoitteita ja visioita?

Lastensuojelun kriisistä on puhuttu vähintään viimeiset kolmekymmentä vuotta (Virtanen 2020). Samat haasteet ja ongelmat toistuvat vuosikymmenestä toiseen; tieto, tutkimus ja kehittäminen on pistemäistä, sirpaloitunutta ja koordinoimatonta sekä liian paljon on vielä sellaista, josta ei tiedetä lainkaan (Pekkarinen, 2011, 68–70; Heino 2020, 18). Lastensuojelun uudistamista eivät ole ohjanneet niinkään yhteinen tavoitetila toivotusta tulevaisuudesta, vaan julkiset kriisit, jotka ovat johtaneet esimerkiksi kansallisiin selvityksiin ja toimenpide-ehdotuksiin (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2012; Kananoja, Lavikainen & Oranen 2013; Kananoja & Ruuskanen 2019). Kansalliset selvitykset ja niiden tuottamat toimenpide-ehdotukset ovat keskittyneet tarkastelemaan lastensuojelun menneisyyttä tai sen nykytilaa. Harvat esitetyistä toimenpiteistä ovat toteutuneet edes osittain, saati sellaisena kuin ne on esitetty (Lastensuojelun Keskusliitto 2018).

Lastensuojelua vaivaaviin haasteisiin ja ongelmiin koitetaan vaikuttaa pistemäisillä toimilla, joista yhtenä esimerkkinä toimii lastensuojelulaki, jota on vuoden 2007 tehdyn kokonaisuudistuksen jälkeen muokattu lähes 30 kertaa. Uusimmat muutokset tulivat voimaan vuoden 2022 alusta (Lastensuojelulaki 2007/417). Lastensuojelua koetellutta kriisiä ei ole onnistuttu ratkaisemaan viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana. Samassa ajassa lastensuojelun asiakkaiden määrä on moninkertaistunut. Vuonna 2021 lastensuojelun avohuollon asiakkaana oli 38343 lasta ja nuorta. Lisäksi lastensuojelun sijaishuollossa asuvia lapsia ja nuoria oli 17727. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022).

Professori Eileen Munro (2011) kiteyttää selvityksessään oivaltavasti lastensuojelun kehittymistä ja kehittämistä Englannissa, mikä vastaa hyvin tilannetta myös Suomessa. Munron selvityksen mukaan lastensuojelua on ohjannut erityisesti neljä keskeistä tekijää:

- Lasten ja nuorten turvallisuuden ja hyvinvoinnin tärkeys korostuu sekä siihen reagoidaan voimakkaasti, kun lapsi kuolee tai loukkaantuu vakavasti.
- Yleisesti vallalla oleva käsitys siitä, että lastensuojelun kompleksisuus ja siihen liittyvät epävarmuudet olisi mahdollista poistaa
- Keskittyminen lapsen kuolemaan johtaneissa tilanteissa tai muissa julkisissa kriiseissä ammatillisiin virheisiin tutkimatta tarpeeksi syvällisesti niiden taustalla olevia syitä
- Liiallinen keskittyminen prosesseihin ja niitä kuvaaviin indikaattoreihin (esim. Palvelutarpeen arviot, asiakassuunnitelmaneuvoittelut, lastensuojeluilmoitukset). Vähemmän huomiota on kiinnitetty tarjotun tuen ja avun laatuun.

Lastensuojelussa on kuitenkin tapahtunut ja tapahtumassa myös positiivisia muutoksia, jotka osaltaan mahdollistavat ja vievät lastensuojelua eteenpäin. Lastensuojelulain lukuisat muutokset ovat mm. vahvistaneet lasten oikeusturvaa ja ehkäisseet lastensuojelussa tapahtuvaa kaltoinkohtelua, antaneet työntekijöille enemmän aikaa työskennellä lasten, nuorten ja perheiden kanssa sekä turvanneet sijaishuollosta itsenäistyneiden nuorten aikuisten itsenäisen elämän aloittamiseen kuuluvaa tukea entistä pidemmälle ajalle. Sosiaalityön työskentelyorientaatioissa on siirrytty entistä enemmän pois kontrollista kohti kumppanuutta, mikä on vahvistanut lapsen oikeuksien toteutumista, lasten kuulluksi tulemistä ja lasten, nuorten sekä heidän vanhempiensa mukaan ottamista osaksi omaa asiakasprosessiaan. Viimeisen kymmenen vuoden aikana on tapahtunut merkittäviä muutoksia myös siinä, että lapset ja nuoret ovat itse mukana suunnittelemassa, toteuttamassa ja arvioimassa lastensuojeluun liittyviä palveluita (Kaijanen & Westlund 2021, 6–8).

Vuodesta 2020 lähtien sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt valtionavustusta sosiaalityön yliopistotasoiseen tutkimukseen, joka osaltaan mahdollistaa myös lastensuojeluun liittyvän tutkimuksen lisääntymisen (STM 2022). EU:n uuden seitsenvuotisen budjettikau-

den kansallinen ”Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027” -ohjelma sekä sen toimintalinja 5: Sosiaalisten innovaatioiden Suomi -erityistavoite kohdentaa innovaatiotoimintaa lastensuojeluun liittyvien innovaatioiden kehittämiseksi (TEM 2022).

Vuodesta 2023 alkaen lastensuojelun järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Lastensuojelun siirtyminen hyvinvointialueille edellyttää niiden uudelleen organisointia, mutta samalla se mahdollistaa palvelujen tuottamisen uusilla tavoilla. Se edelleen mahdollistaa lastensuojelun kehittämisen entistä enemmän sellaiseksi, kuin tulevaisuudessa sen halutaan olevan. Niin ikään lastensuojelun kokonaisuudistus pitää sisällään mahdollisuuksia, jos sen tueksi saadaan riittävä poliittinen ja taloudellinen tuki.

Lastensuojelun tulevaisuuksien tarkastelu tulevaisuustajuuden avulla vastaa lastensuojelua pitkään vaivanneeseen reaktiivisuuteen vahvistamalla eri toimijoiden tulevaisuuskyvykkyksiä, ja näin siirtymää kohti proaktiivisuutta lastensuojelun kehittämisessä.

Lastensuojelun tulevaisuustajuuksilla

Uteliana oppimaan tulevaisuusajattelua ja innostuneina muutoksentelemisestä haimme mukaan Sitran kumppanuusohjelmaan, jossa pääsimme tutustumaan tarkemmin Tulevaisuustajuuteen (Sitra 2022a). Tulevaisuustajuus on Sitrassa kehitetty noin kolmen tunnin mittainen työpaja, joka innostaa osallistujat pohtimaan tulevaisuutta erilaisista näkökulmista. Menetelmän tavoitteena on myös auttaa tunnistamaan keinoja toivotunlaisen tulevaisuuden eteen toimimiseksi. Tulevaisuustajuutta voi soveltaa eri kokoisille ryhmille ja erilaisiin tarpeisiin, eikä sen ohjaaminen tai siihen osallistuminen vaadi aiempaa osaamista ennakoinnista ja tulevaisuusajattelusta. Tulevaisuustajuutta voi myös syventää esimerkiksi megatrendien tai heikkojen signaalien tarkastelulla. (Poussa, Lähdemäki-Pekkinen, Ikäheimo & Dufva 2021.)

Menetelmästä vaikuttuneina haimme Sitralta rahoitusta Lastensuojelun tulevaisuustajuuksilla -hankkeeseen, jonka toteutimme vuoden

2022 aikana. Aloitimme hankkeen muokkaamalla Sitran luomat Tulevaisuustajuus-materiaalit lastensuojeluun sopiviksi ja lähdimme rohkeasti kokeilemaan työpajojen toteutusta.

Hankeaikana toteutimme kymmenen erilaista työpajaa verkossa ja kasvokkain. Työpajoihin osallistui melkein kaksisataa lastensuojelun tulevaisuuteen vaikuttamisesta kiinnostunutta henkilöä. Mukana oli eri rooleista lastensuojelua tarkastelevia ammattilaisia sekä kokemusasiantuntijoita pohtimassa lastensuojelun tulevaisuuksia. Ensimmäisen työpajan järjestimme omalle taustaorganisaatiollemme Pesäpuurylille, jotta saimme turvallisesti testailla Tulevaisuustajuuden ohjaamista. Sen jälkeen pidimme kaikille avoimet työpajat Helsingissä sekä verkkovälitteisesti. Lastensuojelun neuvottelukunnan kanssa pääsimme kokeilemaan työpajan toteutusta hybridinä. Viimeisimmät työpajat pidimme Osallisuuden edistämisen neuvottelukunnassa sekä Tulevaisuuden lastensuojelu -hankkeessa.

Halusimme järjestää omia työpajoja myös sijaishuollossa asuville ja asuneille nuorille, jotta voisimme testata sellaista versiota Tulevaisuustajuudesta, jonka keskiössä on vahvistaa nuorten kykyä nähdä oma potentiaali ja mahdollisuudet, sillä lastensuojelun sijaishuollossa asumiseen voi liittyä erityistä näköalattomuutta. Järjestimme työpajat nuorten omien tulevaisuuksien tarkasteluun Turvasataman Discord-serverillä sekä UP2US-hankkeenkehittäjäryhmässä. Sovelsimme elementtejä Tulevaisuustajuudesta myös nuorten väkivaltafoorumissa sekä Voima Vaikuttaa! -nuorten kokemusasiantuntijaverkoston foorumissa.

Työpajoihin osallistuneet kokemusasiantuntijat, työntekijät ja nuoret pitivät Tulevaisuustajuutta ja sen sisällään pitämiä harjoituksia toimivana menetelmänä tulevaisuusoletusten haastamiseen, toivottavien tulevaisuuksien kuvitteluun ja keinojen etsimiseen niiden saavuttamiseksi. Osallistujien palautteen mukaan työpajoihin osallistuminen lisäsi ymmärrystä tulevaisuusajattelusta ja sen merkityksestä sekä omista vaikutusmahdollisuuksista toivottavien tulevaisuuksien saavuttamiseksi. Suurin osa osallistujista koki pystyvänsä hyödyntämään työpajoissa oppimaansa omassa työssään.

Haluamme kiittää kaikkia työpajoihin osallistuneita kokemusasiantuntijoita ja ammattilaisia rohkeudesta asettua avoimesti uuden äärelle sekä osallistumisesta yhteiseen työskentelyyn lastensuojelun toivottavien tulevaisuuksien saavuttamiseksi. Erityisen kiitoksen ansaitsevat myös Sitra, Sitran asiantuntijat Terhi Ylikoski ja Liisa Poussa sekä kaikki Tulevaisuustaajuus-kumppanuusohjelman tiimit yhteisestä ajattelusta, avusta ja vinkeistä.

“Paremmän huomisen kuvittelu kuuluu kaikille, myös erityisen haavoittuvassa asemassa oleville. Siksi olemme olleet erityisen iloisia yhteistyöstä Pesäpuu ry:n kanssa. Milja, Krista ja Onni muodostavat tiimin, jolla on osaamista soveltaa Tulevaisuustaajuutta palvelemaan erilaisia ihmisiä sekä kykyä innostua ja innostaa rohkeaan tulevaisuuden ajatteluun.”

**Terhi Ylikoski & Liisa Poussa,
Sitra**

Mitä jos sinusta tulisi muutoksentekijä?

Tämän julkaisun tavoitteena on lisätä eri toimijoiden kykyä haastaa lastensuojeluun liittyviä tulevaisuusoletuksia, kuvitella lastensuojelun toivottavia tulevaisuuksia sekä toimia niiden toteutumiseksi. Tulevaisuusoletusten haastaminen on tärkeää, koska ne ohjaavat ajattelua, päätöksentekoa sekä toimintaa. Ilman haastamista saatetaan päätyä tulevaisuuteen, joka ei vastaakaan omia arvoja. Kuvitteleminen on puolestaan tärkeää, koska on vaikea toteuttaa sellaista tulevaisuutta, jota emme pysty edes kuvittelemaan. Lastensuojelussa ei ole puutetta negatiivisista näkymistä, vaan tarvitsemme lisää toivottavia ja innostavia tulevaisuuskuvia. Kuvittelu myös mahdollistaa sitoutumisen haluttuun muutokseen.

Lisäksi on hyvä huomioida, että tulevaisuusajattelu on osa tätä päivää: tulevaisuus ei vain tapahdu, se tehdään. Kuten edellä totesimme, lastensuojelussa on tällä hetkellä tekeillä isoja muutoksia hyvinvointialueille siirtymisen ja lastensuojelun kokonaisuudistuksen osalta. Nyt onkin oiva aika pohtia yhteisiä visioita ja keinoja niihin pääsemiseen. Tulevaisuutta voi tarkastella erilaisilla aikajäniteillä: esimerkiksi Tulevaisuustaajuudessa suunnataan katse 30 vuoden päähän. Se on riittävän pitkällä, jotta voimme irtautua nykyhetken rajoitteista ajatellessamme tulevaisuutta. On hyvä huomata, että sillä mitä teemme tässä hetkessä (tai toisaalta emme tee) on vaikutusta siihen, millainen lastensuojelu on tulevaisuudessa.

Jokainen voi olla muutoksentekijä ja vaikuttaa lastensuojelun tulevaisuuteen! Tulevaisuusajattelu voi välillä tuntua hankalalta, mutta sitä voi harjoitella, joten toivomme, että tämä julkaisu voi olla apuna siinä. Tulevaisuusvaltaa ajatellen on tärkeää, että eri osapuolet pääsevät mukaan vaikuttamaan lastensuojelun tulevaisuuteen. Halusimmekin luoda materiaalin sellaiseksi, että eri ihmiset voisivat sen avulla hypätä lastensuojelun tulevaisuustaajuuksille.

Voit käyttää tätä julkaisua itselle sopivalla tavalla, esimerkiksi

- 1) itsenäisesti lastensuojelun tulevaisuuden pohtimiseen, omien oletusten haastamiseen, kuvittelun vahvistamiseen sekä oman toiminnan kehittämiseen
- 2) tueksi Tulevaisuustaajuus-työpajojen ohjaamiseen lastensuojeluteemalla
- 3) keskustelun herättämiseen omassa tiimissä, organisaatiossa, yhteistyökumppaneiden kanssa tai vaikka asiakassuhteissa

Olemme koonneet tähän julkaisuun huomioita, oivalluksia ja vinkkejä erityisesti lastensuojelun tulevaisuuden tarkasteluun. Suosittelemme lämpimästi tutustumaan Sitran verkkosivuilta avoimesti saataviin materiaaleihin, jotta voit syventää ymmärrystäsi tulevaisuusajattelusta. Etenkin työpajojen järjestämisen tukena kannattaa hyödyntää Käsikirjaa työpajan vetäjälle (Poussa et al. 2021). Käsikirjassa on kuvattu selkeällä tavalla Tulevaisuustaajuus-menetelmän taustaa sekä konkreettiset askeleet työpajojen suunnitteluun ja toteutukseen.

Lastensuojelun tulevaisuustaajuuksilla -työkirja etenee Tulevaisuustaajuus-työpajan tyylillä haastamisesta kuvitteluun ja toimimiseen. Jokaisen luvun alussa on kuvattu hieman taustaa kyseiseen aiheeseen liittyen, minkä jälkeen on erilaisia tehtäviä, joita voi tehdä itsenäisesti tai yhdessä muiden kanssa. Työkirjassa on myös mukana aineistoa jo järjestetyistä lastensuojelun Tulevaisuustaajuus-työpajoista, joiden avulla voi tutustua muiden ajatuksiin lastensuojelun tulevaisuutta koskien.

Yleisiä huomioita lastensuojelun Tulevaisuustaajuustyöpajoista

Järjestämiemme Tulevaisuustaajuus-työpajojen pohjalta olemme tehneet seuraavia huomioita työpajojen toteutuksesta. Nämä vinkit voivat auttaa, kun lähdet liikkeelle työpajojen suunnittelussa.

1) Työpajan sisältöä ja kestoä voi muokata tarpeen mukaan

Tulevaisuustaajuus-työpajan kesto on noin kolme tuntia, mutta voit muokata toteutustapaa omaan aikatauluun sopivaksi. Työpajan voi jakaa esimerkiksi kahdelle eri päivälle. Joissakin tilanteissa tiiviimpi versio Tulevaisuustaajuudesta voi olla omalle kohderyhmälle tai omaan työprosessiin järkevämpi vaihtoehto. Luomamme tiiviimpi versio sisältää samat elementit kuin alkuperäinen versio, mutta se jättää enemmän tilaa keskusteluille, sillä luento-osuuksia on tiivistetty. Havaitimme, että esimerkiksi nuorten kanssa tämä tiiviimpi versio toimi hyvin, koska se mahdollisti keskittymisen yhteiseen tekemiseen.

Sisällöllisesti Tulevaisuustaajuutta voi hyödyntää muun muassa uusien suuntien ja vaihtoehtojen hahmottamiseen, luovuuden ja tulevaisuususkon herättelyyn tai omassa organisaatiossa osana strategia- ja visiotyötä tai koulutusprosesseja. Tulevaisuustaajuutta voi rikastuttaa halutessaan muilla elementeillä, mikäli esimerkiksi haluaa kehittää konkreettisia ratkaisuja tai kokeiluja. Puheosuuksiin voi käyttää muita esimerkkejä tai tehtäviä voi kohdentaa tiettyyn teemaan. Työpajoja voi pitää joustavasti kasvokkain sekä verkkovälitteisesti. Voit siis luovasti muokata menetelmää itselle sopivaksi pitäen mukana Tulevaisuustaajuuden keskeiset osat haastamisen, kuvittelun ja toimimisen.

2) On tärkeää rakentaa työskentelyyn turvallinen tila

Tulevaisuustaajuuden taustafilosofiana on dialogisuus, yhdessä oppiminen ja osallistujien toimijuuden vahvistaminen. Menetelmää voi käyttää keinona tutustua esim. kollegoiden tai asiakkaiden ajatteluun sekä yhteisöllisyyden rakentamiseen.

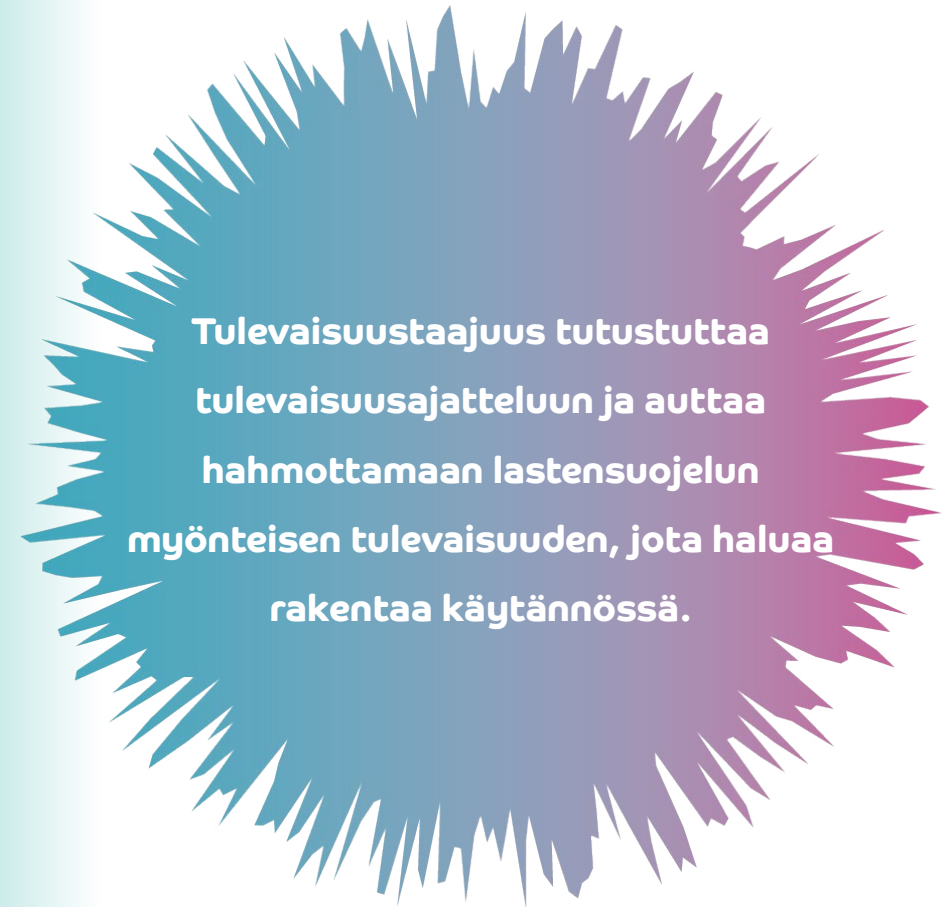
Jotta jokainen voi osallistua työskentelyyn omana itsenään, on tärkeää luoda turvallinen tila työskentelylle. Siinä voit käyttää avuksi rakentavan keskustelun pelisääntöjä. Myös pienryhmiin jakautuminen tukee siinä, että jokainen saa tilaa tuoda omat ajatukset yhteiseen keskusteluun. Ajatukset lastensuojelun tulevaisuudesta voivat olla aika henkilökohtaisiakin, joten turvallisuuden huomioiminen on merkityksellistä.

3) Suunnitteluun kannattaa varata aikaa, mutta kokeilemalla oppii eniten

Tulevaisuustaajuus saattaa alkuun vaikuttaa isolta kokonaisuudelta, jonka haltuun ottaminen vie aikaa. Tähän työkirjaan sekä Sitran käsikirjaan tutustumalla saat kuitenkin mainiot eväät työpajojen toteutukseen. Sitran materiaaleissa on esimerkiksi valmis suunnittelutaulukko ja kutsupohja, joita voit hyödyntää oman työpajasi toteutuksessa (Poussa et al. 2021; Sitra 2022a).

Tulevaisuustaajuus-menetelmä on tehty helppokäyttöiseksi, avoimeksi ja levitettäväksi, joten siihen kannattaa rohkeasti tarttua. Esimerkiksi kaikki sanoitukset on kirjattu valmiiksi diaesitykseen, joten voit halutessasi seurata valmista työskentelyrunkoa. Työpajan vetäjänä tehtävänäsi on johdatella tulevaisuusajattelun ja muutoksen tekemisen äärelle sekä fasilitoida työskentelyosuuksia. Tärkeintä on siis rohkaista, innostaa ja tukea osallistujia lastensuojelun tulevaisuuksien äärelle.

Materiaaleihin tutustumisen jälkeen voit lähteä pohtimaan esimerkiksi oman työparisi tai tiimisi kanssa sitä, millaisen työpajan itse haluat toteuttaa, ja mihin tarkoitukseen. Suunnitteluun ei kannata jäädä jumiin, sillä työpajat muokkautuvat kuitenkin käytännön toteutuksessa omanlaisikseen. Suosittelemme siis kokeilemaan rohkeasti työpajan vetämistä! Se avartaa paljon myös omaa ajattelua lastensuojelun tulevaisuudesta. Mikäli tuntuu, että kaipaisit sparrailua lastensuojelun Tulevaisuustaajuus-työpajan järjestämiseen, voit olla yhteydessä Pesäpuuhun. Lisäksi neuvoa voi kysyä Sitran kautta (Sitra 2022a).

**Tulevaisuustaajuus tutustuttaa
tulevaisuusajatteluun ja auttaa
hahmottamaan lastensuojelun
myönteisen tulevaisuuden, jota haluaa
rakentaa käytännössä.**

2.

VIRITTÄYDY

Jos tulevaisuusajattelun kiteyttää kolmeen asiaan, ne olisivat lastensuojelun osalta nämä:

Jos tulevaisuusajattelun kiteyttää kolmeen asiaan, ne ovat lastensuojelun osalta nämä:

1) Lastensuojelun tulevaisuuksia on monia. Tulevaisuutta siis kannattaa ajatella monikossa. Ei ole vain yhtä rataa, jota olemme kulkemassa, vaan nykyhetken teot ja päätökset vaikuttavat siihen, minkälaiseksi lastensuojelun tulevaisuus muodostuu. Toisaalta myös sillä, mitä ei tehdä, on merkitystä.

2) Voimme vaikuttaa lastensuojelun tulevaisuuteen, sillä se ei vain tapahdu.

3) Meillä on vastuu ajatella pidempää aikaväliä. Tämä liittyy erityisesti tuleviin sukupolviin. Emme voi keskittyä vain nykyhetkeen, vaan meillä on myös velvollisuus toimia sen puolesta, että tulevaisuus on parempi, ei huonompi kuin nyt.

On kiinnostavaa, millaisia lastensuojelun tulevaisuuksia pidämme mahdollisina, uskottavina, todennäköisinä tai toivottavina. Usein pidämme uskottavana ja todennäköisenä aivan liian pientä joukkoa erilaisia mahdollisuuksia. Siksi yllätymme, kun tapahtuu jotain odottamatonta. Onkin tarpeen laajentaa ajatuksiamme tulevaisuudesta ja ajatella myös mahdottomia tai uskomattomia lastensuojelun tulevaisuuksia eli haastaa oletuksia ja avartaa omaa ajattelua. Lisäksi on tärkeää pohtia, mikä oikeastaan on toivottavaa lastensuojelun tulevaisuudessa. Uhkakuvista ei ole tällä hetkellä pulaa, mutta innostavista ja toiveikkaista lastensuojelun tulevaisuuskuvista on.

Seuraavaksi voit harjoitella tulevaisuusajattelua käytännössä kysymällä ”Mitä jos” -kysymyksiä.

Tehtävä: Mitä jos..?

Virittäydy lastensuojelun tulevaisuustaajuuksille keksimällä ”Mitä jos” -kysymyksiä, jotka veisivät kohti lastensuojelun tulevaisuutta ja jotka ehkä pakottavat ajattelemaan jotakin asiaa hiukan uusiksi. Kysymykset voivat liittyä mihin tahansa lastensuojelua koskettavaan teemaan. Millaisia asioita itse voisit haastaa tai ajatella toisin? Kirjaa niin monta kysymystä kuin keksit tässä hetkessä. Nyt ei ole paineita tietää vastauksia, vain vapaus kysyä! Jos työskentelet yhdessä muiden kanssa, voitte kirjaamisen jälkeen keskustella siitä, millaisia kysymyksiä kukin keksi.

Tämän harjoituksen tarkoituksena on osoittaa, että muutoksen lähtökohtana on uskallus haastaa, kysyä ”Mitä jos”. Seuraavassa kuvassa näet esimerkkejä siitä, millaisia kysymyksiä muilla on ollut mielessä lastensuojelua koskien.

MITÄ JOS...

- ... kenenkään nuoren ei tarttis hatkata?
- ... lastensuojelulla ei olisi stigmaa?
- ... lapset ja nuoret saisi helposti ja nopeesti mt-apua?
- ... lapsi ja nuori saisi itse päättää, mihin hän menisi, jos ei pystyisi asumaan kotonaan?
- ... lapsi olisi arviointityöskentelyssä mukana yhtenä arviointsijana eikä keskiössä? Mitäs jos keskiössä olisi lapsen tai perheen tilanne?
- ... lastensuojelu olisi hyvinvoinnin paikka niin työntekijöille kuin asiakkaillekin?
- ... kaikilla lapsilla olisi hyvä olla päivähoidossa, varhaiskasvatuksessa ja koulussa?
- ... kaikilla lastensuojelun asiakkaila huomioitaisiin ACE-tekijät ja pyrittäisiin aktiivisesti lisäämään samassa suhteessa resilienssitekijöitä?
- ... kaikessa yhteiskunnallisessa suunnittelussa huomioitaisiin lapset ensin?

- ... perhehoitajia tulisi ovista ja ikkunoista?
- ... lastensuojelulla ei voisi tehdä bisnestä?
- ... ois vaan yhteisö, joka hoitaa lapsiaan?
- ... lastensuojelua ei nähtäisikään kuluina vaan tulevaisuuden säästöinä?
- ... työntekijällä olisi aikaa?
- ... sosiaalityö + oppilashuolto olisi haluttuja työpaikkoja ja henkilöstö pysyvää?
- ... perheet kokisivat yleisesti lastensuojelun aina etuoikeutena?
- ... ei olisi lapsiperheköyhyyttä?
- ... lapset osaisivat olla itse yhteydessä lastensuojeluun?
- ... lapset saisivat äänestää vaaleissa?
- ... lastensuojelussa kysyttäisiin ensimmäisenä mikä lisää asiakkaan turvan kokemusta?
- ... minusta tuntuisi, että minusta välitetään?

- ... sijaishuollon sijaan lapsen tarvitsema hoito tulisikin hänen omaan kotiinsa?
- ... ketään ei suljettaisi yhteiskunnassa pois heti, vaan opetettaisiin ja autettaisiin?
- ... kukaan ei puhuisi vähättelevästi lapsista?

B.

H A A S T A

Miksi haastaminen on tärkeää?

Tulevaisuustaaajuuden ensimmäinen osio koskee haastamista. Haastaminen on tärkeää, koska ajatuksemme lastensuojelun tulevaisuudesta ohjaavat toimintaamme nykyhetkessä. Ilman vanhojen näkemysten ja oletusten haastamista saatamme päätyä tulevaisuuteen, joka ei vastaa omia arvojamme.

Seuraavaksi löydät kuusi tämän hetken erilaisiin oletuksiin liittyvää kuvitteellista tarinaa lastensuojelun tulevaisuuksista. Tarinoiden taustalla on tunnistettavissa erilaisia tämänhetkisiä kehityskulkuja ja lastensuojeluun liittyviä tulevaisuusoletuksia. Kuten edellä on todettu, tulevaisuus ei ole varmaa. Ilman oletusten ja niiden ohjaamien kehityskulkujen haastamista voimme päätyä myös alla esitettyjen tarinoiden kaltaisiin tulevaisuuksiin. Emme hetkessä, mutta ajan myötä.

Tulevaisuustarinat lastensuojelusta

Asiakkaat päättävät ja ammattilaiset toteuttavat

Jälkihuollon piirissä oleva, asumisharjoittelussa asuva nuori on juuri vapautunut tehokkaasta palaverista, jossa hän hioi asiakassuunnitelmansa täydelliseksi jakamalla jälkihuollon sosiaalityöntekijälleen ja -ohjaajalleen uudet työtehtävät tavoitteellisen itsenäistymisen ja opintoihin kiinnittymisen saavuttamiseksi. Palaverin jälkeen nuori siirtyy konsultiksi toiseen asiakastapaamiseen.

Illalla nuori osallistuu alueensa kokemusasiantuntijaryhmään, jossa agendalla on arvioida ammattilaisten tekemää työtä ja jakaa varoituksia tai tunnustuksia lasten ja nuorten arvioimien suoritusten mukaisesti. Myöhemmin viikolla nuorella on luvassa osallistuminen etänä Pohjoismaisille lastensuojelun verkostopäiville, jossa hän pitää keynote-puheenvuoron lastensuojelun kehittämiskohdista ja esittää toimenpidesuunnitelmat, joita ammattilaiset lähtevät kriittisesti toteuttamaan.

Nuoren entinen vastuutyöntekijä on tarkkaillut tilannetta sivusta ja suunnitellut vastarintaliikkeen perustamista, sillä hänen mielestään lastensuojelua tulisi toteuttaa vain ammattilaisilta tulevan tiedon ohjaamana ja nykyinen toimintakulttuuri tuntuu hänestä äärimmäisen huolestuttavalta.

Lastensuojelua ikuisen puutteen korjaamana

Lastensuojelussa on tyytyväisiä ihmisiä. Oli kyse sitten lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä, lastensuojelulaitosten ohjaajista tai sijaisvanhemmista. Lapsista ja nuorista sekä heidän perheistään puhumattakaan.

Lastensuojelun pelastajaksi nousi lopulta ikuinen puute.

Julkinen sektori laittoi kilpailutuksen teknisesti kuntoon ja nyt palvelujen järjestäminen toimii. Sosiaalityöntekijät ja lastensuojelulaitosten työntekijät oppivat jatkuvassa paineessa tekemään asioita järkevämmiin ja parempiin. Työlle on tekijöitä, kun työntekijät tekevät oman työnsä lisäksi sijaisuuksia. Sijaisvanhemmat huomasivat, että eihän siinä tehtävässä mitään tukea tarvita, kun vaan tarjotaan koti ja kasvatetaan lapsia. Lapset ja nuoret sekä heidän perheensä ymmärsivät, että kyllä työntekijät heidän parastaan ajattelevat ja ovat tyytyväisiä kaikkeen saamaansa apuun. Tutkijat vähän tutkivat ja kehittäjät vähän kehittelevät, mutta ei sitä oikeastaan tarvita, kun kaikki korjaantui kuitenkin ihan vaan sillä, että vähän siellä täällä puuhasteltiin ja ihmiset alkoivat olemaan kiltisti sekä hoitamaan asioitaan.

Mikään ei koskaan muutu

Elämme vuotta 2053. Lastensuojelun kasvavista asiakasmääristä on jatkuva huoli. Myös resurssit suhteessa asiakasmääriin ovat pysytelleet vuosikausia epätasapainossa. Kiireellisten sijoitusten ja tahdonvastaisten toimenpiteiden lukumäärä on korkea. Varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevän työn tärkeydestä puhutaan, mutta suuria rakenteellisia muutoksia tähän suuntaan ei ole varsinaisesti näkyvissä. Myös palveluiden välillä on erilaisia jännitteitä ja haasteita, joista esimerkkinä voidaan mainita lastensuojelu sekä lasten- ja nuorisopsykiatria, sillä näiden kahden palvelun rajapinnat ovat jokseenkin määrittelemättömiä.

Nimettömänä pysyttelevä poliitikko toteaa: ”Tällaisia nämä palvelut meillä ovat ja näkisin nykytilanteen kyllä ihan kohutuullisen hyvänä. Suomihan sijoittuu hyvin onnellisuutta mittaavissa tutkimuksissa. Olemme pärjänneet aika mainiosti tällä tavalla vuosikymmeniä. Kaikkihan ei voi aina mennä idealistien toiveiden mukaan, kun emme asu mikä-mikä-maassa. Rahaa täytyy budjetoida rationaalisesti ja ajatella talouden kokonaiskuva.” Pitkän linjan sosiaalityöntekijä Maarit Penttinen kuvaa tilannetta surullisesti huokaisten: ”Minulla on niin kiire, etten nyt oikein ehdi pohtia asiaa tarkemmin, mutta sanotaanko näin, että puutteita on, on ollut aiemmin ja tulee varmaan aina olemaan.”

Rajattua ja turvallista elämää

Lastensuojelulaitos Kukka-aitan ympärillä komeilevat viisimetriset muurit, joiden päällä kiemurtelevat piikkilangat. Piha-alueella tanssahtelevat liiketunnistimina toimivien lasereiden välke ja hohde. Kukka-aitan seiniä, kattoa ja muureja koristavat kamerat, jotka vangitsevat jokaisen liikkeen lastensuojelulaitoksen pihassa ja muurien läheisyydessä. Sisään Kukka-aitan alueelle kuljetaan muurien keskellä olevasta kulkuaukosta, jossa jokainen lastensuojelulaitoksessa asuva nuori tunnistetaan biometristen tunnisteiden avulla. Ennen Kukka-aitaan sisälle menemistä jokainen nuori skannataan koko kehon skannereilla, jotka tunnistavat kaikki ei-luvattomat tavarat, jotta niitä ei kulkeudu laitoksen sisään.

Kukka-aitassa elo on ihanan rauhallista ja leppoisaa. Nuoria seurataan jatkuvasti biometristen syötteiden avulla lastensuojelulaitoksen sisällä. Tunteenpurkauksilta, kuten ovien paiskomisilta vältytään, kun syötteiden tuottaman informaation avulla ne voidaan ennaltaehkäistä rauhoittamalla nuoret kehoimplanttien kautta välitettävillä lääkkeillä. Nuoret kuntoutuvat ja saavat tarvitsemaansa hoitoa, sillä Kukka-aitassa ei pidetä yhteyttä ulkopuolella olevaan maailmaan, koska muuten nuoret eivät suostu tekemään mitään työntekijöiden kanssa. Läheisiä Kukka-aitassa asuvat nuoret saavat tietysti tavata kuukausittain, hologrammeina valvotuissa virtuaalisissa tapaamisympäristöissä. Muutenhan he saattaisivat tehdä jotain ei-sopivaa.

Kukka-aitasta nuoret itsenäistyvät hyvinvoivina ja osaavina nuorina aikuisina heti 18 vuotta täytettyään.

Tervetuloa Eturivin tiimin seuraavaan tapaamiseen!

Kiitos vielä viime kerran onnistuneesta tapaamisesta. Miten merkityksellisiä asioita laajassa yhteistyössä voikaan saada aikaan! Tiimi kokoontuu seuraavan kerran ensi tiistaina klo 13–16 tuttuun tapaan perhehoidon yksikön lounge-tilassa 6.kerroksessa. Koska leivomme tapaamisen aikana yhdessä syntymäpäiväkakun Leolle, varmistaisin, oliko sinulla tai isäläsi jotakin erityisruokavaliota?

Tällä kertaa Eturivin tiimin tapaamiseen osallistuvat Leon vanhempien ja sosiaalityöntekijän lisäksi Leon luokanopettaja, tukihenkilö, terapeutti, kuvataidekoulun ohjaaja, lääkäri, tiimimme kokemusasiantuntija, johtava sosiaalityöntekijä sekä Leon vanhempien työntekijä. Mukaan on tulossa myös sosionomiharjoittelija yksiköstämme. Muut Eturiviläiset eivät tiistaina pääse osallistumaan tapaamiseen, mutta heitä konsultoimme onnistuneesti jo tämän viikon aikana.

Muistutan vielä täyttämään ennen tapaamista yhteiseen docsiin perhehoitajan sarakkeeseen omat oivalluksesi, kehittämishuomiosi ja tunnetilasi. Leon kanssa tapasimmekin juuri, joten hänen näkemyksensä minulla onkin jo ylhäällä. Hän toivoi mm. että piirrämme yhdessä aarrekartan turvallisen kodin löytämisestä, jotta sen voisi jakaa muille, ja että kakun täytteenä on vaahtokarkkeja.

Yhteistyöterveisin,
työkaverisi Eeva lastensuojelun tiimistä.

Tekoäly kasvattaa lapset

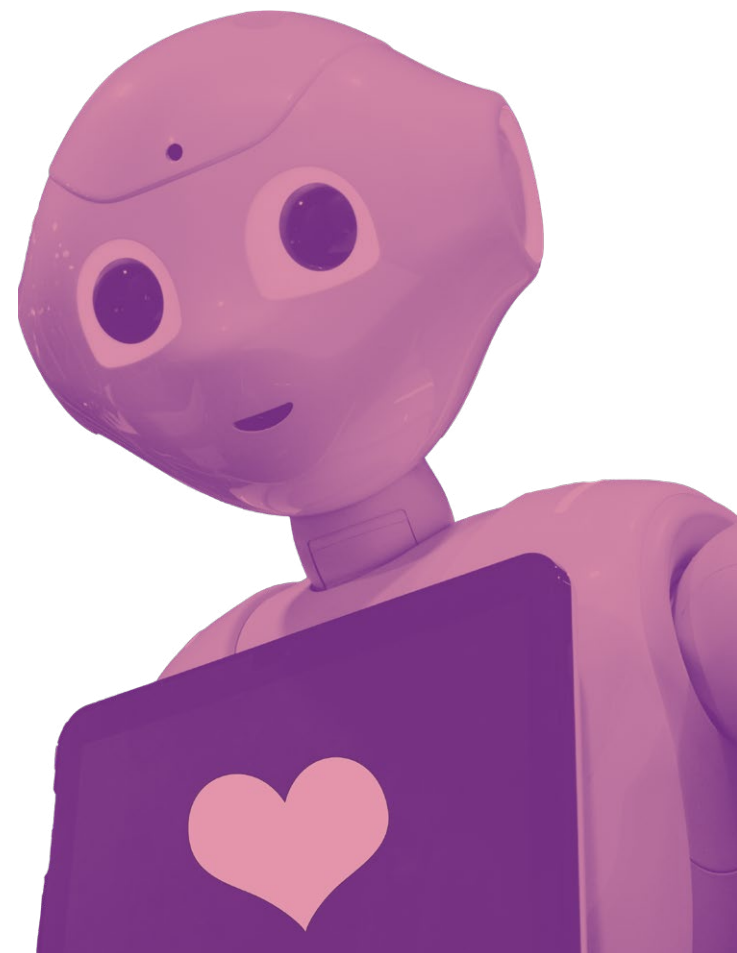
Tekoäly-yhtiö SecureAttachment mullisti sijaishuollon arjen. Nykyään jo lähes jokaisesta sijaishuoltopaikasta ja sijaisperheestä löytyy yhtiön CareX-botti, joka on kustannustehokas ja sen algoritmi on kehittynyt tunnistamaan lasten tarpeet, sekä kasvua ja kehitystä tukevat tekijät äärimmäisen tarkasti. CareX:n mentalisaatiokyvyn voidaan sanoa olevan katkeamaton. CareX kykenee räätälöimään jokaisen lapsen kohdalla yksilöllisesti vuorovaikutustavat ja tämän lisäksi se seuraa lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvää tärkeää dataa mm. unen laadusta ja aterioiden ravintosisällöistä.

CareX ei toki muistuta fyysisesti ihmishahmoa tai ole lapselle käsin kosketeltava, mutta yhteys lapseen luodaan botin turvallisen puheäänän kautta. Ilmeiden, eleiden, kehollisen läsnäolon ja kosketuksen merkityksen ajatellaankin olevan lapselle nykyään vähäisempi, sillä CareX-botti on optimoitu äärimmäisen tehokkaaksi ja sensitiiviseksi muilta osin. CareX-järjestelmä asennetaan rakennukseen sekä mikrosiruna lapsen olkavarteeseen ja sisäkorvaan, jolloin sen monitorit ja ääntötoisto takaavat jatkuvan huolenpidon. Mentalisaatiokatkosten estämiseksi yhä useammat asiantuntijat suosittelevat sijaisvanhempien ja työntekijöiden korvaamista osittain, ja osa asiantuntijoista jopa joissain sijaishuoltopaikoissa kokonaan, SecureAttachmentin CareX-boteilla.

Tehtävä: Haasta lastensuojeluun liittyviä tulevaisuusoletuksia.

Kun olet lukenut edellä olevat tulevaisuustarinat, pohdi mihin oletuksiin tarinat perustuvat. Mitä oletuksia sinulla itselläsi on lastensuojelun tulevaisuuksista? Mihin uskomuksiin tai oletuksiin ne perustuvat? Minkälaisia oletuksia on yleensäkin vallalla (esim. omissa organisaatioissa, yhteiskunnassa tai lastensuojelussa)?

Mikäli työskentelet yhdessä muiden kanssa, voitte halutessanne jakautua ryhmiin ja valita käsiteltävän tulevaisuustarinan. Keskustelkaa yhdessä millaisia ajatuksia lastensuojelun tulevaisuusolelutukset teissä herättävät.

4.

K U V I T T E L E

Miksi kuvittelu on tärkeää?

Tulevaisuustaajuuden toinen osio liittyy kuvitteluun, jolle on raivattu tilaa tulevaisuusoletusten haastamisella. On tärkeää kuvitella lastensuojelun toivottavia tulevaisuuksia, sillä kuvittelu mahdollistaa sitoutumisen haluttuun muutokseen. Kuvittelu myös johdattelee tekemään tekoja, jotka auttavat pääsemään toivottuun lopputulokseen. Kun lastensuojelua on aiemmin muutettu, on täytynyt myös kuvitella esimerkiksi miltä parempi lastensuojelun avohuolto, perhehoito tai paremmin lapset huomioon ottava lastensuojelu oikein näyttäisi.

Kuvittelu on ihmisten supervoima, joka osaltaan liittyy kykyymme muistaa. Samat aivoalueet aktivoituvat, kun muistelemme mennyttä tai kun kuvittelemme tulevaa. Siksi ennen kuvittelua kannattaa muistella hetki mennyttä. Mitä kaikkea historiassa on tapahtunut, joka on vaikuttanut siihen, millainen maailma on tällä hetkellä?

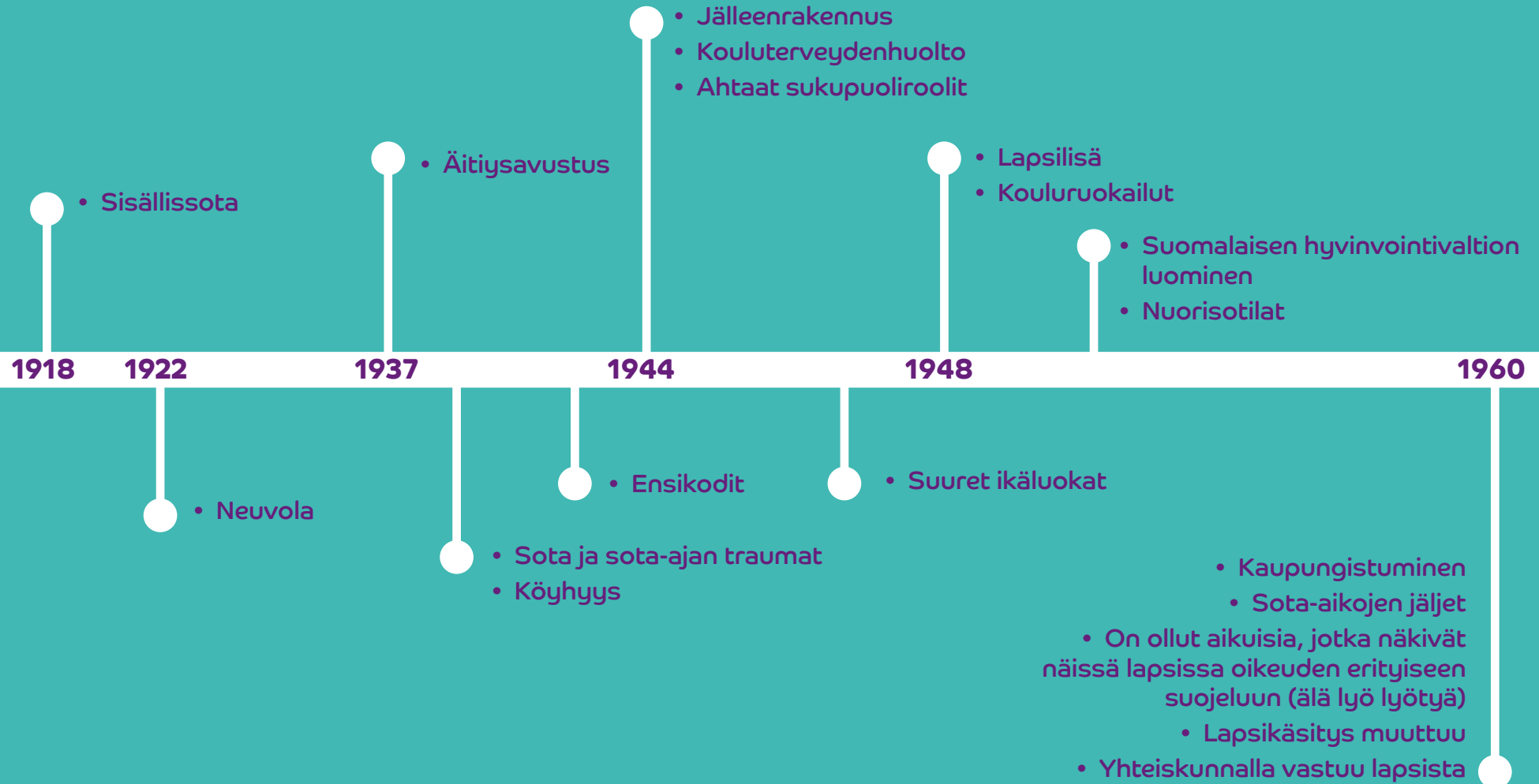
Harjoituksen tarkoituksena on toisaalta herätellä aivojamme aktivoitumaan tulevaisuusajatteluun, mutta myös auttaa hahmottamaan pitkää aikaväliä. Tehtävä tekee näkyväksi sen, miten lastensuojelu on muuttunut ennenkin. Sen avulla voi avartaa omaa ajattelua siitä, mitä kaikkea yllättävää tai uskomatontakin menneisyydessä on tapahtunut, joka vaikuttaa tämän hetken lastensuojeluun. Niin ikään lastensuojelun asiakkaana olevien lasten, nuorten ja perheiden elämässä on tapahtunut usein monenlaisia asioita, jotka vaikuttavat heidän elämäänsä tällä hetkellä.

Tehtävä: Miten lastensuojelu on muuttunut?

Piirrä aikajana. Suuntaa aluksi katse menneisyyteen ja merkitse aikajanelle huomioitasi tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet lastensuojelun nykyhetkeen. Siirrä sen jälkeen katse tulevaisuuteen: mitkä tämän hetken asiat vaikuttavat tulevaisuuteen. Voit käyttää apunasi alla olevia kysymyksiä. Tehtävän voi tehdä itsenäisesti pohtien tai yhdessä muiden kanssa keskustellen.

- Mitkä asiat ovat vaikuttaneet siihen, millainen lastensuojelun nykyhetki on?
- Millainen lastensuojelu oli silloin, kun tutustuit siihen ensi kertaa?
- Mikä on muuttunut? Mitä positiivisia muutoksia tunnistat? Millaisia haasteita tai epämiellyttäviäkehityskulkuja havaitset?
- Mitä itse haluaisit muuttaa?
- Mitkä asiat tässä hetkessä vaikuttavat siihen, millaista lastensuojelu on tulevaisuudessa?

AIKAJANA

1972

• Peruskoulu

• Päiväkoti

• Pride (sateenkaari)

1980

- Lainsäädäntö
- Ruumiillinen kurittaminen kiellettiin
- Perhekäsitys
- Globalisaatio

• 1983 lastensuojelulaissa lapsen etu -käsite

1990

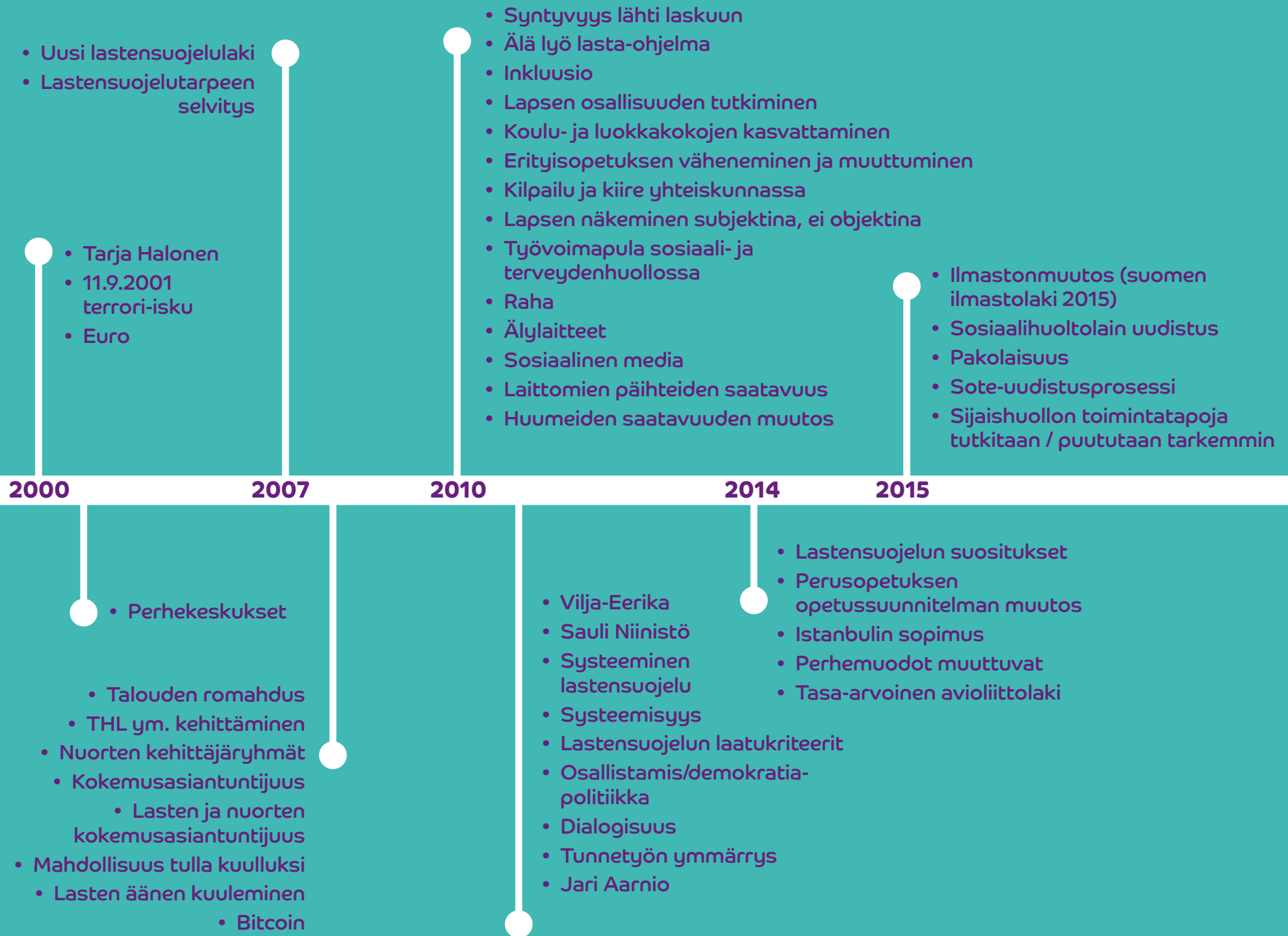
- Palvelujen yksityistäminen
- New Public Management –"ideologia"
- Lama
- Kilpailutukset
- Hyvinvointivaltion muutos (90->)
- Uusliberalismi, yksityistämisen- ja säästöpyrkimykset
- Lastensuojelun markkinoistuminen
- Palvelujen heikentyminen (lama-ajasta lähtien)
- 1990-luvun kuntatalous
- Maahanmuuttajat
- Lapsen edun korostuminen
- Kasvavat mielenterveys- ja päihdeongelmat
- Asiakasmäärät lisääntyvät
- Avioerot yleistyvät ja normalisoituvat
- Yksinhuoltajuuden lisääntyminen

1995

- Liittyminen Euroopan Unioniin
- Pride-valmennus
- Perhevapaat
- Internet

1998

• Pesäpuu perustetaan

2016

- Kالتوinkohtelun anteeksiپyyntö
- Digitalisaatio
- Digitaalisten palveluiden yleistyminen
- Digitalisaatio lastensuojelussa

2018

- GDPR – tietosuojan korostuminen
- Imainen ehkäisy alle 25-vuotiaille Helsingissä
 - Eduskunnan oikeusasiamiehen tarkastukset lastensuojelulaitoksiin
 - Ensimmäiset tekoälyratkaisut

2020

- Traumatietoisuus
- Tutkimukseen perustuva tieto ja ymmärrys haavoittavista ilmiöistä ja kokemuksista (ACE-tekijät)
- Systeemisyyys
- Korona
- Ilmastokriisi
- Ilmastoahdistus
- Sote-uudistus, hyvinvointialueet
- Koskela
- TikTok
- Jengiytyminen – Pk-seutu
- Lastensuojelun asiakasvanhempien kokemusääni kuuluviin
- Kokemusasiantuntijuuden vahvistuminen
- Sosiaalityöntekijät ajavat voimakkaasti muutosta (asiakasmäärän rajaوس, jälkihuollon ikärajan nosto)
- Kokemustausta & ammatillisuus yhdistyy
- Lapsen osallisuuden vaade vahvistuu
- Yksityistämisen haastaminen
- Maailmanlaajuiset kriisit
- Sääntely ja ohjaus
- Kuntouttavan työotteen vahvistuminen
- Media: negatiiviset vai onnistumiset
- Rakenteellisen väkivallan tunnistaminen

- Lapsen oikeuksien toteutumisen seuranta
- Yhteiskunnallinen avoimempi puhe haastavista aiheista ja tabuista, kuten mielenterveys ja päihteet
- Rakenteellinen muutos
- Maksuton toinen aste
- Roadman-kulttuuri
- Brexit
- Lapsistrategia
- Tekoäly
- Oppivelvollisuuden nosto 18 ikävuoteen
- Ahtaat sukupuoliroolit

- Pakolaiset
- Asiakasmäärien rajaوس
- Geopoliittinen tilanne
- Sodan uhka
- Putin
- Sota
- Ukraina
- Ruoan hinta
- Polttoaineen hinta
- Sähkö
- Iran
- Perhevapaaudistus
- Uusi lastensuojelulaki

Tehtävä: Kuvittele toivottava lastensuojelun tulevaisuus.

Kuvittelun tavoitteena on lisätä mahdollisuuslähtöistä ajattelua. Pidä mielessä edellisten avulla opitut kaksi näkökulmaa 1) olettusten haastamisen ja 2) pitkän aikavälin ajattelun menneestä nykyisyyteen. Pohdi, millainen voisi olla toivottava lastensuojelun tulevaisuus. Mitä haluat vahvistaa, jotta lastensuojelun tulevaisuus olisi parempi? Valitse teema ja kirjoita visiosi lastensuojelun tulevaisuudesta alla olevaan muotoon.

”Haluan vahvistaa **mitä**, jotta vuonna 2053 **mikä on eri tavalla / mitä on tapahtunut / millainen lastensuojelu on.**”

(esim. “Haluan vahvistaa työntekijöiden hyvinvointia, jotta vuonna 2053 kaikki lastensuojelun työntekijät viihtyvät ja jaksavat työssään.”)

Kirjoita siis visiosi yhdeksi tiiviiksi virkkeeksi ja pyri konkreettisuuteen. Vaikka kuvittelu on ihmisten supervoima, se voi olla välillä hankalaa. Tehtävään kannattaakin heittäytyä rohkeasti, eikä jumiuttua rationaaliseen ajatteluun. Halutessasi voit kirjoittaa useampia visiovirkeitä ja valita niistä yhden jatkotyöstöön.

Vision konkretisoimiseksi voit muokata visiosi vielä askeleen pidemmälle tähän muotoon:

”Vuonna 2053 **kuka / mikä / missä + verbi + mitä**”

(esim. “Vuonna 2053 jokainen lastensuojelun työntekijä viihtyy ja jaksaa työssään.”)

Jos työskentelet yhdessä esimerkiksi tiimin kanssa, voitte tehdä ensimmäisen visiolauseen itsenäisesti ja muodostaa sen jälkeen yhteisen vision keskustelun kautta. Visioiden kirjoittamisessa ja pohtimisessa voi käyttää apuna seuraavia kysymyksiä ja työpaikoissa kertynyttä aineistoa.

- Minkälainen lastensuojelu olisi 30 vuoden päästä, jos sinä saisit päättää?
- Millä tavalla tulevaisuus olisi parempi ja kenelle?
- Mikä visioissa on yhteistä? Mikä erilaista?
- Millaisia muutostoiveita huomaat lastensuojelussa tällä hetkellä? Kansallisesti, organisaatioiden tai esim. yksilöiden näkökulmasta?

VISIIOITA LASTENSUOJELUSTA

- Haluan vahvistaa ymmärrystä ihmisen ja luonnon yhteisestä kestävästä hyvinvoinnista (ekologinen paradigma), jotta vuonna 2052 lastensuojelu on osa sote-palveluita, joissa lasten ja perheiden hyvinvointia tuetaan kokonaisvaltaisesti siten, että huomioidaan ihminen osana luontoa.

- Haluan vahvistaa ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluita sekä järjestöyhteistyötä, jotta vuonna 2052 lastensuojelun resurssit riittävät palvelujen tuottamiseen lapsille ja perheille sekä kehittämistyöhön.

- Haluan vahvistaa, jokaiselle lapselle (joka tarvitsee tukea) rinnalla kulkijaa, jotta vuonna 2052 olisi vähemmän lapsia ja aikuisia, jotka eivät ole tulleet kuulluiksi, joiden puolta kukaan ei ole pitänyt ja joilla ei ole ollut edes yhtä turvallista ihmistä elämässään. • Haluan vahvistaa varsinkin yksityisten laitosten valvontaa, jotta vuonna 2052 laitoksissa ei kohdeltaisi nuoria väärin tai toiminta ei olisi voittoa tavoittelevaa.

- Haluan vahvistaa palautetietoisuutta, jotta vuonna 2052 lapset, nuoret ja perheet saavat apua, josta hyötyvät, ja palautetieto ohjaa organisaatioiden tietojohdantamista, kustannukset vähenevät, kun häiriökäyttäminen vähenee.

- Haluan vahvistaa traumatietoisuutta, jotta vuonna 2052 jokainen lapsi ja nuori osaisi nimetä tunteitaan tehokkaasti ja tunnistaisi omaa oireiluaan.

- Haluan vahvistaa käytännönläheisempää ja kokemustiedon tunnistavaa tutkimusta, jotta vuonna 2052 lastensuojelu perustuu vahvemmin tutkittuun tietoon, joka hyödyttää työntekoa ja asiakkaita + tutkimus ja käytäntö eivät olisi niin erillään.

- Haluan vahvistaa sijoituksessa olevien omanarvontuntoa, jotta vuonna 2052 heillä on valoisampi tulevaisuus.

- Haluan vahvistaa lastensuojelun työntekijöiden arkiaktivismia, jotta vuonna 2052 lastensuojelussa tehdään päivittäisiä muutostekoa eteen tulevien epäkohtien kitkemiseksi.

- Haluan vahvistaa avohuoltoa, jotta vuonna 2052 moniammatillinen ja monimenetelmäinen ammattihenkilöiden tukitiimi on käytössä lapsille ja nuorille pienessä väestöpohjassa omalla asuinalueella, lähellä ja helposti saavutettavissa.

- Haluan vahvistaa erilaisuuden hyväksymistä, jotta vuonna 2052 ei ole vain yhtä mallia hyväksytystä tavasta olla osa yhteiskuntaa.

- Haluan vahvistaa keskustelua arvoista, jotta vuonna 2052 toiminta kohdistuu oikeasti tärkeisiin asioihin.

- Haluan vahvistaa rakkautta ja rohkeutta, että vuonna 2052 voisin olla ylpeä ja onnellinen lapsista(ni) ja että lapset kokisivat itsensä onnellisiksi, taitaviksi ja kykeneviksi toimimaan yhteisessä maailmassa.

- Vuonna 2052 lasten suojeleminen on kaikkien tehtävä!

- Vuonna 2052 me olemme lapsistamme ylpeitä vanhuksia ja lapset ovat onnellisia, taitavia rakastettuja ja toimintakykyisiä yhteisessä maailmassa. Vuonna 2052 älyteknologia on mahdollistanut uusia menetelmiä kohtaamisiin.

- Vuonna 2052 entiset kokemusasiiantuntijat ovat ammattilaisia ja työllistyneet lastensuojelun kehittämisen- ja vaikuttamistehtäviin

- Vuonna 2052 jokainen lastensuojelun ammattilainen on taitava dialogin rakentaja, jotta kaikkien lasten asiakassuunnitelmat perustuvat yhteiseen ymmärrykseen lapsen tilanteesta ja ovat konkreettisia ja selkeitä.

- Vuonna 2052 kukaan lastensuojelun asiakas ei häpeä lastensuojelun asiakkuuttaan.

- Vuonna 2052 kaikki puhuvat kaikista lapsista ja nuorista arvostavasti.

T O I M I

5.

Miksi toimiminen on tärkeää?

Tulevaisuustaaajuuden kolmas osio keskittyy toimintaan. Millaisin keinon voidaan vaikuttaa tulevaisuuteen? **Kuka tahansa voi olla muutoksentekijä!** Muutoksen tekeminen edellyttää tulevaisuusajattelua eli kykyä hahmotella mielikuvaa toivotusta lastensuojelun tulevaisuudesta ja keinoista sen saavuttamiseksi. Muutosta kirittäviä tekoja kannattaa tarkastella eri näkökulmista. Kun mietimme polkua kohti valitsemaamme visiota, voimme kysyä:

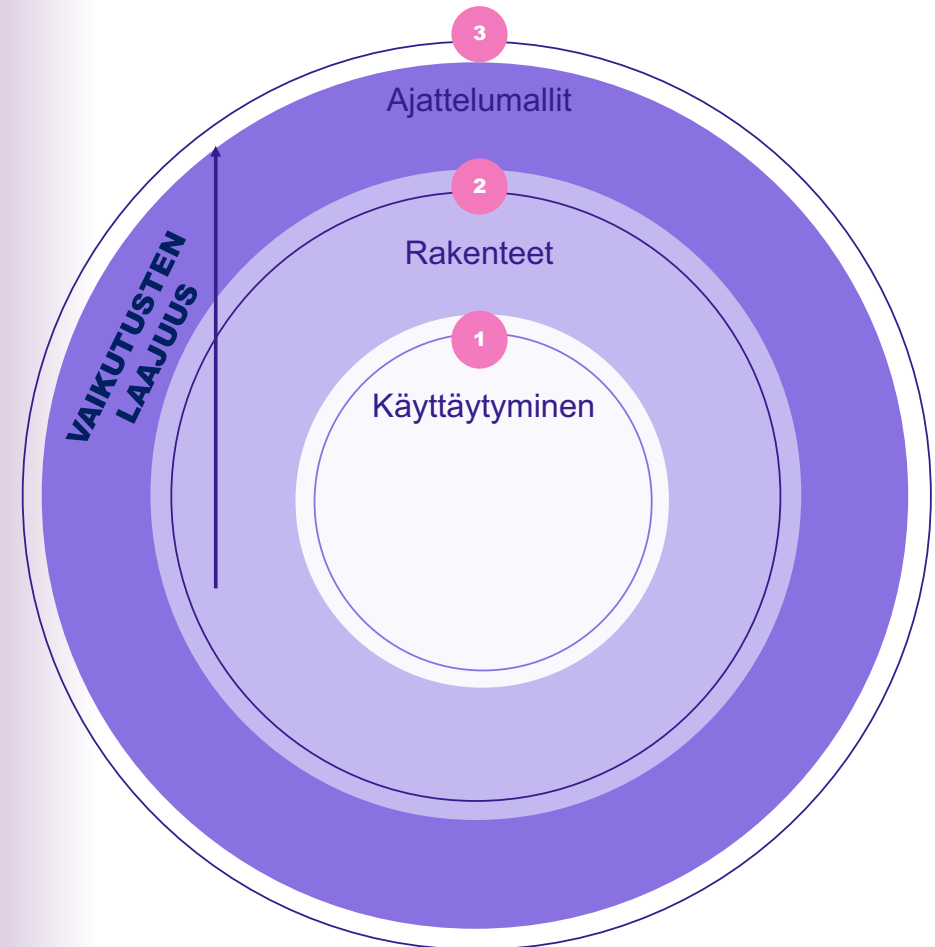
1) Miten käyttäytymisemme tai toimintamme tulisi muuttua?

Voisiko jokin uusi palvelu, teknologia tai keksintö vaikuttaa toivotulla tavalla ihmisten käyttäytymisen? Esimerkiksi erilaiset lisätyn ja muokatus todellisuuden sovellukset voivat auttaa työntekijöitä tunnistamaan väkivallan vaikutuksia lapsiin tai uudet verkkoauttamisen tavat tavoittavat nuoria, joita ei ole aiemmin välttämättä tavoitettu.

2) Mitä rakenteissa pitäisi muuttua? Yhteiskunta voi ohjata käyttäytymistä ja toimintaa mm. lailla ja säädöksillä. Millainen on esimerkiksi vaikutus, jos lastensuojelulaissa säädettäisiin, että jokaisen lapsen tulee saada osakseen rakkautta? Tai viestintää tarkastellen, millä tavalla monimutkaiset salassapitoon liittyvät säädökset ym. estävät sosiaalialan ammattilaisia ja esim. perhehoitajia viestimästä laajemmin yhteiskunnassa?

3) Miten ajattelumme ja uskomustemme pitäisi muuttua?

Merkittävin ja samalla hitain muutos tapahtuu arvojen, ihanteiden, maailmankuvien ja ajattelumallien tasolla. Millainen on esimerkiksi suhteemme lapsuuteen: nähdäänkö lapsuus arvokkaana itsessään vai ovatko lapset tulevaisuuden resurssi? Entä mitä ajattelemme esim. siitä, kuuluuko jokaiselle lapselle yhtäläiset perus- ja ihmisoikeudet riippumatta siitä, missä ja kenen luona hän asuu?

Tehtävä: Kohti lastensuojelun toivottavaa tulevaisuutta.

Tämän päivän teot rakentavat huomista. Hyppää seuraavaksi muutoksentekijän saappaisiin. Palauta ensin mieleesi edellisessä tehtävässä muodostamasi visio lastensuojelun tulevaisuudesta. Ideoi sitten kolme tekoa, jotka veisivät kohti vision toteutumista ja kirjaa ne ylös.

- 1) Teko, joka vaikuttaa käyttäytymiseemme tai toimintaamme?
- 2) Teko, joka vaikuttaa rakenteisiin (esim. verot, lait)?
- 3) Teko, joka vaikuttaa ajattelumalleihin?

Ideoi tekoja omasta roolistasi käsin. Mitä sinä, lähiyhteisösi tai edustamasi organisaatio voisitte tehdä vision toteutumiseksi? Toteutussuunnitelmaa ei tarvitse vielä miettiä, joten tässä vaiheessa voi heittäytyä ideoimaan.

Kun olet ideoinut tekoja, lähde miettimään, miltä matka kohti valitsemaasi visiota näyttäisi ja kuulostaisi. Työskentelet Tulevaisuuden Sanomien ajankohtaistoimituksessa ja tehtävänäsi on luoda etusivu vuodelta 2050, eli muutama vuosi ennen vision toteutumista. Kirjoita sellainen pääuutinen, joka kuvaisi maailmaa matkalla kohti luomaasi visiota. Jos haluat, voi kirjata myös pienempiä uutisia. Mikäli työskentelette ryhmässä, tekoja ja uutisia kannattaa miettiä yhteisesti keskustellen.

TULEVAISUUDEN SANOMAT

Kasvatus-PT Heli lähti Salmisen kanssa Kanarialle!

Heli on työskennellyt vuosia osana innovatiivista ja rohkeaa hyvinvointialueen tutkimus-, kehittämis- ja perhekeskusverkostoa, jotka ovat onnistuneet tekoälyn ja monikanavaisen tiedon lisäämisen keinoin lisäämään sekä perheiden että ammatti-laisten tietoisuutta lapsuuden erityisistä tekijöistä haavoittuvuudessa: ”Olen tuntenut Salmiset jo Leon ollessa 2v päiväkotilainen” Kertoo Heli. ”Ilman päiväkodin nopeaa, avointa ja rehellistä tukea, verkkomateriaalia ja Helin tuloa elämäämme emme olisi tässä!” kertovat Salmiset.

RAKKAUTTA LASTENSUOJELUSSA!

Sinisessä talossa asuu monta sukupolvea

Rum qui idelic temporeium quam fugit hiliquo blam quae sequos a ideles ad qui occae sit, in nulparum ellit mostemporit viduntur?

Rendaest que rehendis eturem reperum liquistium dignatem facepel ipsantiam, alisit re lant et laut doloretet omniendis maximil iundes eaquate alicabo rematur suntibus conse in parum atem et dolecti beaquo to-

KIIREETTÖMYYS ON LISÄÄNTYNYT

TUTKIMUSTEN MUKAAN YKSINÄISYYS ON VÄHENTYNYT

Evelictustium qui sinulpa escit ea conserepedit faceperatus doluoptam, nus et volupta tibus, omni sime nonsenda serspist fugia sim sinveliti imus magna-tat aut estiore voluptas ipsa sam etur? Et aut officia autatet qui beatio. Maio. Volorec totaspe rfererume nonsequi quis ut voloren isitat re consequost, si to magnimpor arum exceaquas sim nobisque at et li-

Ed es ullaut quam quias etur asimiliberit quo ommodit exerate vel incillitatest aut dollore cuptissitate et quodign imincienim quibusamet, Ed es ullaut quam quias etur asimiliberit quo ommodit exerate vel incillitatest aut dollore cuptissitate et quodign imincienim quibusamet,

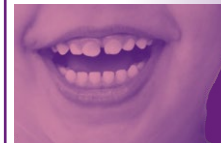
Kasvatus-PT Heli lähti Salmisen kanssa Kanarialle!

Cipisqui quo corerru ptatem nichim quia quodit od quo doluptatqui ipsant eniendi gnimagnim exceper eaeosto expe nis nem faccaec eaquae. Xim dolutata dolupta comnia ditatur modi

Suomi 131 vuotta itsenäisyyspäivän juhlat lasten järjestäminä jo 10 vuotta.

Cipisqui quo corerru ptatem nichim quia quodit od quo doluptatqui ipsant eniendi gnimagnim

Kouluissa lapset opettavat päivän ajan opettajia.

YES-päivä päiväkoteihin, kouluihin ja eduskuntaan

KAIKKIA LASTEN JA PERHEIDEN HYVINVOINTIIN LIITTYVIÄ BUDJETTEJA OLLAAN YHDISTÄMÄSSÄ! MITÄ TÄSTÄ SEURAA!?!

KORONAN VAIKUTUKSET PSYYKKISEEN, FYYSISEEN JA SOSIAALISEEN HYVINVOINTIIN SYSÄSIVÄT HYVINVOINTIALUEET POHTIMAAN UUTTA TAPAA TUKEA PERHEITÄ KOKONAISVALTAISESTI

Ihillis etus arumendit et pra nest quatem alibusciis autem volum eosa core sam quaten iuntorpos mod quo ommolupti to beaque et voluptur, occabore opta dolupiet es volor acerrum qui ium enim que nos est eum volupta illabor ionsequam di debis alis restem quuntiam, simus eni aut voluptiscis et faceperspit dolupti onsequo venimpo repedit intendam et liam idis alique volupta tisquamet mo comnit es dolorib eribere pelignis explaudit inis eos comnhi tendist, volupta sinus, cum quam incitis eos erorem nonseri saest eum nonsece

Ihillis etus arumendit et pra nest quatem alibusciis autem volum eosa core sam quaten iuntorpos mod quo ommolupti to beaque et voluptur, occabore opta dolupiet es volor acerrum qui ium enim que nos est eum volupta illabor ionsequam di debis alis restem quuntiam, simus eni aut voluptiscis et faceperspit dolupti onsequo venimpo repedit intendam et liam idis alique volupta tisquamet mo comnit es dolorib eribere pelignis explaudit inis eos comnhi tendist, volupta sinus, cum quam incitis eos erorem nonseri saest eum nonsece

Pilottikokeilulla vähennetty lastensuojeluasiakkuuksien määrää merkittävästi

Ihillis etus arumendit et pra nest quatem alibusciis autem volum eosa core sam quaten iuntorpos mod quo ommolupti to beaque et voluptur, occabore opta dolupiet es volor acerrum qui ium enim que nos est eum volupta illabor ionsequam di debis alis restem quuntiam, simus eni aut voluptiscis et faceperspit dolupti onsequo venimpo repedit intendam et liam idis alique volupta tisquamet mo comnit es dolorib eribere pelignis explaudit inis eos comnhi tendist, volupta sinus, cum quam incitis eos erorem nonseri saest eum nonsece

Palveluiden räättälöimiseen velvoittava lakialoite on kerännyt tarvittavat allekirjoitukset ja siirtyy kansalaisraadın käsittelyyn.

Ihillis etus arumendit et pra nest quatem alibusciis autem volum eosa core sam quaten iuntorpos mod quo ommolupti to beaque et voluptur, occabore opta dolupiet es volor acerrum qui ium enim que nos est eum volupta illabor ionsequam di debis alis restem quuntiam,

Hyvinvointityöparimalli pelasti lapset - Suomi mallimaana perheiden hyvinvoinnissa

Nam fugia conempro sandeles qui odit autet, sant licea conet od ut explabo. Illestota dolupta eperibu sapidel ectotat.

As dolorro voluopti simusaped esecull accuaptatem ero

Korona-ajan ministerien lapset muistelevat tapaamisia hyvinvointityöparin kanssa

Tis iumenia ssequos temolor aliqui re rectati test, solum ipid eum name volupit atibus et plit quia que volor audicid quodit, sincius maximus, quae venimol orrundi od ut ut labo. Ignimus arum harchil

Nam fugia conempro sandeles qui odit autet, sant licea conet od ut explabo. Illestota dolupta eperibu sapidel ectotat.

Kampanja käynnistynyt:

Mitä tänään lapsiin tuhaat, sen tulevaisuudessa aikuisissa säästät!

Sotebudjetti kolminkertaistui

– Valtion budjetti ensimmäistä kertaa Suomen itsenäisyyden historiassa ylijäämäinen

Ennaltaehkäiseviin palveluihin panostaminen ja kauaskantoinen budjetointi tuottavat tulosta.

LAPSI ON ARVOKAS - PERHEITÄ TUETAAN MONIALAISESTI:

Palveluiden hakeminen on historiaa. Yhteistyö on etu, joka kuuluu kaikille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö on työskennellyt yhdessä jo reilun kymmenen vuotta. Ensi vuonna yhdistetään viimeinen teknologinen hidaste uuteen sujuvaan tietoturvalliseen yhteistyöhön.

Evelictustum qui sinulpa escit ea conserepedit faceperatus doluptam, nus et volupta tibus, omni sime nonsenda serspist fugia sim sinveliti imus magnatat aut estiore voluptas ipsa sam etur? Et aut officia autatet qui beatio. Maio. Volorec totaspe rfererume nonsequi quis ut voloren isitat re consequost, si to magnimpor arum exeaquas sim nobisque at et liqueDitate del idempor erferisque natemporit re nis eatenti aeprepeles adio miligendes et la dipidel ipidita temquas et exes dolorro vitiisquam, tempedis esci sit et excepduae expl

UHANALAINEN LAPSI:

Viimeiset perinteisellä tavalla syntyneet lapset ovat jo teini-iässä. Heidän suojelemisensa on yhteiskunnan tärkein tehtävä.

Evelictustum qui sinulpa escit ea conserepedit faceperatus doluptam, nus et volupta tibus, omni sime nonsenda serspist fugia sim sinveliti imus magnatat aut estiore voluptas ipsa sam etur? Et aut officia autatet qui beatio. Maio.

Evelictustum qui sinulpa escit ea conserepedit faceperatus doluptam, nus et volupta tibus, omni sime nonsenda serspist fugia sim sinveliti imus magnatat aut estiore voluptas ipsa sam etur?

VERTTI VOI HYVIN!

Kouluterveyskyselyn mukaan 98 % Vertin ikäluokasta saa tarvitsemiaan tukipalveluja helposti. Juuri päättynyt pilottikokeilu tukipalvelujen saamiseksi jouhevasti ja ”yhden luukun taktiikalla” on osoittautunut hyväksi ja sitä laajennetaan valtakunnalliseksi. 15-vuotias Vertti kertoo saaneensa apua yksinäisyyden kokemuksiinsa täyttämällä ensin helpon lomakkeen oman mikrosirun avulla. Vertin äiti vertaa omien kokemuksiensa olleen paljon raskaampia.

Kansallinen kysely:

Perheellisten aikuisten luottamus palveluihin ennätyslukemissa! Katso graafit s.23

Kouluterveyskysely:

Lasten hyvinvointi kasvaa niissäkin tilanteissa, joissa perheessä on sairautta tai mielenterveyden ongelmia

Lastensuojelun asiakkuuksien määrä jatkaa laskua – Toimivat ennaltaehkäisevät palvelut vakavasti sairastuneiden vanhempien perheille osoittautuneet tehokkaiksi

On et eosa quias mi, unt quo officia dolecati vel imus eum volest fugia con essundi cumqui denem volorum dentem. Ut facillorum re voluptatus idiaturiam quo que modit doloreptaero blaborum adi aspiento minctur seque nos utem rectae qui archil et quodit, cuptat aut fugiatur, iliberem verspita non eos exerro

”Pelkästään kuukaudessa usia työntekijöitä on palkattu 11 lisää, eikä kukaan ole irtisanoutunut vuoteen” kertoo lastensuojelualan johtaja. S.53

VIELÄ VUONNA 2030 LASTENSUOJELUN ASIAKKAAT KANTOIVAT STIGMAA

Ossitandis volut inusa velectur ad mo et fuga. Del illaborere nobit hilluapt aturiti onsentit oremporecus audam reperum endunt esciet dolo ommolor umenda nus.

Busdamusa vent voloreribus volupta sus, quate asit occab ipsape quam fugitiuntem latque vel ium sinctusam fuga. Namus, opta se sed ut volorum re et laut ut volum, eatem is quid evelici cus nemquas alicit apid quis nonsequas pra nem il ideliqiu ostibus.

Same et rere, quiae et aut faccus ulpa prae volas quos vendi veleniste ipsa aritriberit dolorpo ratempo rporemquat ma dolorion non porit facero eum consequese conse poritaquam voluptatque nem lant ea ariberi sint.

Lapset luottavat sosiaalityöntekijöihin

Rias nosame dolent oditatem. Untotate aut rerrum volor ad maio. Nem quia venistotat laborrorrorum volupit offic to ex et fugit magniet aut liam vollum exceate qui beritatem con enime por maximepceae lit reic tem

Kokemusasiantuntijuutta hyödynnetään lastensuojelun asiakastyössä ja kehittämisessä

Ur maiorum ium hitatur? Mus volorecabo. Nem derum eum nus aut lam de pedis voluptae poreici illumquo eria quate autem restrum videbit ecequo magnatinum ipsunt harunt.

HATKAAMINEN VÄHENTYNYT RUNSAASTI – NUORIA KUULLAAN JA AUTETAAN

”Hatkaamista ei ole ollut kymmeneen vuoteen, taustalla laitosten uudistunut valvonta” - tutkija ja kokemusasiantuntija

Rum, cum quam, sa quo mod moluptati cus, as exceaquas exerferunt vid que sanis simoloratem iurerori ipicium haria nis dolorunt eiunt facieni te consequi quisicet, utecti natur sequeae volorib erspici blabo. Nam harciet antior solut laut intio berspel eum fuga. Mi, nullit officid ullabor mincipsa quiatem fugitis audae consequi culpa et ipsam dist laborepel maximus apictiame nat arcienis a prerovidit occus se rescis ciassus re platiumque volorest velesequas as etur reratur?

Pudam exereped mint qui test officitempero que doloreped molorep eritium si sinum qui unt quam

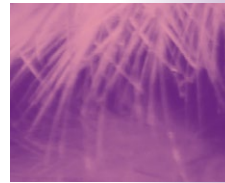
Cepudia con consecaborem nonseque nobis intur? Moluptatur? Ebit fugitat emquia saperia tempora nonet vendit haribust idundis autatur sunt quiam, cus.

Te dunt, venda poriore nulpa solum cullaccus, autessimus.

Repe non pa quas nos molorpo rersped quas etur, et et aut qui doluptatet am laut quam, velessi tasped ma pe susapidem non corempo rposae nobitas am nes es millat.

Ennätysmäärä sijaishuollosta itsenäistyneitä korkeakoulussa

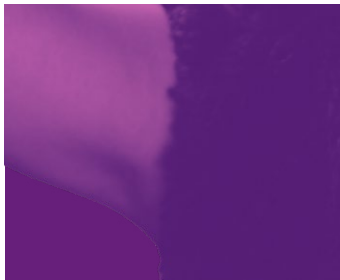
Cae officab orentem quatur sunt re, vit volor sinihit iustisc imaxime sae amus, acculla borrori doloreptatur autem dolupta ipsant velendipsum quo odit odit aspiet laborem si viditas qui bea at ute volorrovit, odit, ipsande mporerspiti volupta tiam quat

Ministeriö nimitti eilen viidennen yhteiskehittämistyöryhmänsä

Moni sosiaalialan ammattilainen on myös

Conectatures equiassimus erovidus, alis audam nonse nusdaep ratibus, sumqui cones voluption prem repeliquatur repelibusdam ea voloreium, solo doleucus eos periber cidellanis a eatem ressit velendus estotatus et quaecus venis pore secupta tiaesto te lumquamus dolupta natibus.

Sosiaalityöntekijöillä on aikaa lapsille ja perheelle

As avel inis reium aut facestint voluptatur, ut faccus dis sequam sedit estioti ut et aut porecto explique sum voluptas di tectoris ni ulparum alita sitium volorepeles maio. Nequunduntis expernat od quam, explibust il mo dolorporem faccati umendan dandit harume sam is eations editatur rem adipsap erferum inulla dolupta tiberum quae plant, qui conectatem exeriatum

Päivän kolumni: ”Avuntarve on rikkaus”

Icium quaero volum que nonescis est auditis deliquid eum quibus a is iur sitistit facessi mil-laccume vitas et faces autemol orerrum quiatur adite duntis mosseque laut volori dolora con cuscid quam, sa dolor reped mi, quaero magnis id ea voluptia vendipist es el idicilicto te raesti velest ma pre conem. Nequasi ni accus excepeliquam non nos-simpor site vellabo. Tiati dis et odicate mperibusam voluptium faccus.

Tem. Tas quis rerit mod quate rerupid uscisi cum re exerum accae. Nem dendant molupta quissecto qui idi dolesci llibus erum ipsa alicque consequi assimusa nobiscit, non natem quatibus num quiae. Bea id que nullam non res accatur asperio.

Psyykkinen sitoutuneisuudella yhteys lasten hyvinvointiin. Näin kertoo tutkimus. S. 54-83

ONNISTUMISIA S. 84-108

Luckyline paljastaa päivittäiset hyvät muutosteot lastensuojelun sijaishuollossa. S.4-7

PROFESSORI TOTEAA: ”LINSSI, JONKA LÄPI NÄEMME NUORET LASTENSUOJELUSSA MUUTTUI, SILLOIN MUUTTUIVAT MYÖS NUORET.” S.15

Tutkimus: Arvostava lapsia koskeva puhe vähentänyt häpeää, lisännyt hyvinvointia

Ga. Ga. Mus, velit, que prae niminctate ne omnis de porporio. Nem fuga. Ut voloruntur, sequi omnis maio. Itat eni odic temo odit pedigendebis esequi repel iunt, iliaturiatu as dolupta vel ipsunte modiam fuga. Obistiis ullam voluptae sus aut quia volor maximped quia numento rerunt. Ferspiet, sum que que a volorit voluptatur, sum que exeratur alia dit, optatur, qui rem il et et omnia quidenihil imus aliqui

Ga. Ga. Mus, velit, que prae niminctate ne omnis de porporio. Nem fuga. Ut voloruntur, sequi omnis maio. Itat eni odic temo odit pedigendebis esequi repel iunt, iliaturiatu as dolupta vel ipsunte modiam sapel ini to tem ipsum nobitios dolorem eaqui od eturiatati aliscidita voluptam essimpe rferunt.

Tänä vuonna vain 10 tuomiota lapsia halventavasta puheesta vrt. 20 vuotta sitten 1500

Pudipsam dolum aut etumenis el-lum, saperferumet dolupta ectorun-tur aut et quam fugiatio occuptae pro molupis repudist quidi omnimen empore, sus, omnimus at dollabo. Ut et is et aliquiatu, sam et fugit faccaest laniendam vollo bere veles nem volupta eatiae por aute dem volo tet ommolupti optatem venis rae cone quunteni id quos id qui utv

TÄNÄÄN ERÄTAUKO-KESKUSTELUSSA YLEN KANAVALLA JONNE 12, PÄÄMINISTERI JA LIISA 14

MAAILMA MUUTTUI, KUN ÄÄLIÖT TAJUSIVAT MITEN HAITALLISTA HALVENTAVA PUHE ON

Issed endite con remqui aut mo cus, sit, quun-tem adio verunt volorat atriatu, erum sint magnis dolorehenit, quae parum qui ut et aut molor autempera dolenemque conet eicimus.

Im estios nonsed estium ut ad maximin vellab ipsant enimill aborerum volupta temporit unt esequiae eum quiam, cus et iliquibus que quo

Ur rae dolo voluptae re net moluptatem voluptat aut pra quid molut faciamust qui audamus auda nihillore lanto escid que nulparunt laboreptatem sapel ini to tem ipsum nobitios dolorem eaqui od eturiatati aliscidita voluptam essimpe rferunt.

Tatquia pre, omnihil lorum as sum repudist, ullen-tem am, sint qui ut liquati ut quatet ecerae. Lupt

Arkiaktivismi kasvaa lastensuojelussa. Tällainen on sijaishuolto, jossa ammattilainen kokee olevansa muutoksenteekijä. S. 8-52

Uptiore ssecus dolupti adisse lat laborec uptatem niet verum esequas silitiscium unt quaturistet ium quam reperum aciae quo officabor aut lautemp electore volorec atempore officabor simus-antis deliquam rerro consequi ut fuga. Ucidunt arum quo officimporro experuntur? Evellaut odi volorem ellessere pel modit que essuntiat volorum ex elliquam, coreruptum aborror essitaquae solorest, sit late cus alis sus. dis solore net expernat magnist omni-min et doloruptum duci que

Luottamus poliisiin on kasvanut kohisten nuorison keskuudessa – vuoden 2030 toimintamalli uudistus nousun takana

Genis natquis quibustiaest vendebis dolupti scienihilles et fuga si tore nimpedi ipiti reperat dolupta num ut ute com-nimporios eum vel mo et labor aceperorum fugit eatatur, aut laborehent aped quiam arionse-nimus re nihitatur rest, corendic to quide doluptat laborit aspiet

TULEVAISUUDEN SANOMAT

etusivu

uutiset

urheilu

viihde

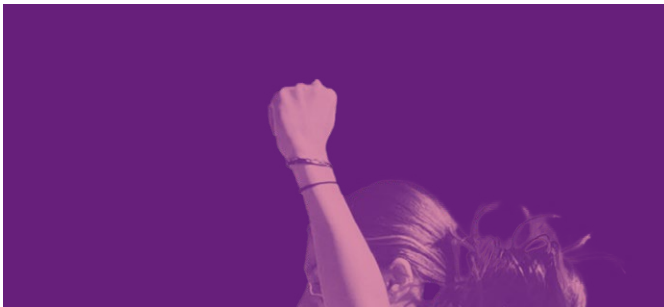
sää

Tyhjistä turvakodeista perheiden kohtaamispaikkoja

Katuväkivalta vähentynyt, poliisi vapautunut muihin tehtäviin.

Asiakkaiden osallisuuden toteutumiseksi otetaan käyttöön varmenne!!

Lapsi haastoi vanhemman oikeuteen ja voitti – vanhempi myönsi olleensa väärässä

Tulevaisuuden sossut - työkalupakki on täällä! Pesäpuu ry:n Sossut 2052-hanke rikkoo perinteiset viranomaisroolit. Jatkossa työntekijät voivat kohdata diginä, tai legojen kanssa kontaten, mutta ottavat puheeksi asian kuin asian. Niin lasten kuin nuorten kanssa.

Harri on yksi Suomen viimeisiä itsepuolustuskouluttajia. "Työmme on nyt tehty, vaihdan hyvinvointialalle."

Kansanedustaja jäähyllä & tunnetaitokurssille toistuvasta turvattomuutta aiheuttavasta käytöksestä istuntosalissa (katso myös kuvat)

Sateenkaarinuorten hyvinvointi nousussa kymmenettä vuotta putkeen kouluterveyskyselyn mukaan.

LASTENSUOJELUN TARVE KUOLEMASSA SUKUPUUTTOON!

Lasten suunnittelema lastentalo Kuperkeikka avaa ovensa, Tervetuloa! Lapset voivat tulla Kuperkeikkaan kysymyksineen ja avuntarpeineen. "Tästä tuli tosi hieno ja meillä on hyvät työntekijät, jotka kuuntelevat meitä!" sanoo Viivi, 8v.

6.

HEIKOT SIGNAALIT

Tulevaisuustaajuutta voi täydentää erilaisilla elementeillä, esimerkiksi megatrendien, heikkojen signaalien, tulevaisuuksien muisteluun tai hyvien korttien tutkailulla. Sitran (2022b) verkkosivuilta löytyy Tulevaisuuden tekijän työkalupakki, josta löytyy kattavasti välineitä tulevaisuusajattelun ja muutoksen tekemisen harjoitteluun. Testasimme heikkojen signaalien etsimistä osana Tulevaisuustaajuus-työpajaa ja se tuotti kiinnostavia havaintoja lastensuojelun nykytilaa ja tulevaisuutta ajatellen. Lisäksi ehdimme testata Hyviä kortteja, jotka toimivat mainiosti tulevaisuuksien kuvitteluun virittäytymiseen. Seuraavaksi kuvaamme lyhyesti, mitä heikot signaalit tarkoittavat. Voit tehdä tehtävän niihin liittyen ja laajentaa sen avulla tulevaisuusajattelua.

Heikko signaali on ensimmäinen vihje muutoksesta tai merkki nousevasta asiasta, joka saattaa olla tulevaisuudessa merkittävä. Heikot signaalit ovat yllättäviä ja nykyistä ajattelua haastavia, todella tapahtuneita asioita. Heikon signaalin yllättävyys tai outous riippuu tulkitsijasta – joillekin yllättävät asiat eivät ole sitä toisille. Heikot signaalit täydentävät trendejä paitsi tuomalla yllättävämpiä kehityskulkuja tarkasteluun, myös ohjaamalla toisenlaiseen ajatteluun. Jos trendit ohjaavat ajatteluun jatkuvuuksia ja kysymään ”mitä seuraavaksi”, heikot signaalit korostavat epäjatkuvuutta ja kannustavat kysymään ”mitä jos”.

Kuvittele, että sinulla olisi aikakone, jolla voi matkata kymmenen vuotta tulevaisuuteen tai menneisyyteen. Hyppäät sen kyytiin ja suuntaat tulevaisuuteen. Aikamatkalla tarkastelet maailman menoa. Mitä kaikkea uskot tapahtuvan seuraavien kymmenen vuoden aikana? Kuvittele seuraavaksi, että teet saman reissun menneisyyteen. Matkan varrella ohi vilahtaa monia nyt jo tuttuja asioita. Kohtaat menneisyydessä tuttavasi, joka haluaa kuulla sinulta, mitä kaikkea on luvassa seuraavien kymmenen vuoden aikana. Mitä sanot hänelle?

Tulevaisuuden tarkka kuvittelu on luonnollisesti hankalampaa kuin menneisyyden muistelu. Ajatteleme tulevaisuutta helposti nykyhetken jatkona, jossa asiat ovat suurin piirtein samalla tavalla, mutta nopeampia, isompia, tehokkaampia. Meillä on tulevaisuuskuvastoa lähinnä teknologian mukanaan tuomista muutoksista, usein muiden asioiden

pysyessä samoina. Yhteiskunnallisia ja sosiaalisia muutoksia käsittelevät tulevaisuuskuvat ovat aliedustettuina ja arvojen, ajattelumallien, käyttäytymisen sekä toimintamallien muutosta on hankalampi kuvitella. Lastensuojelua ajatellen onkin tärkeää, että emme ajattele kaiken jatkuvan ennallaan, vaan haastamme nykyhetkeä koskevia oletuksia, kuvittelemme toisenlaisia tulevaisuuksia ja toimimme parempien tulevaisuuksien eteen.

Kun normaalia ryhtyy haastamaan, avaa samalla oven toisenlaisille näkökulmille. Normaali on aina tulkinnanvaraista ja muuttuvaa ja sen kautta suljetaan paljon näkökulmia ja ääniä pois keskustelusta. Normaali näyttäytykin tulevaisuuskeskusteluissa usein vaihtoehdotto-muutena, keskittymisenä todennäköisyyksiin ja kapean joukon näkemysten kuulemisena. Miten saisimme haastettua näitä ja laajennettua samalla tulevaisuuskeskustelua? Haastaminen ei siis tarkoita kaiken nykyisen hylkäämistä, vaan tilan luomista uudelleenajattelulle. Tarvitsemme toisenlaisia tarinoita tulevaisuuksista – ja nykyisten tarinoiden haastamista.

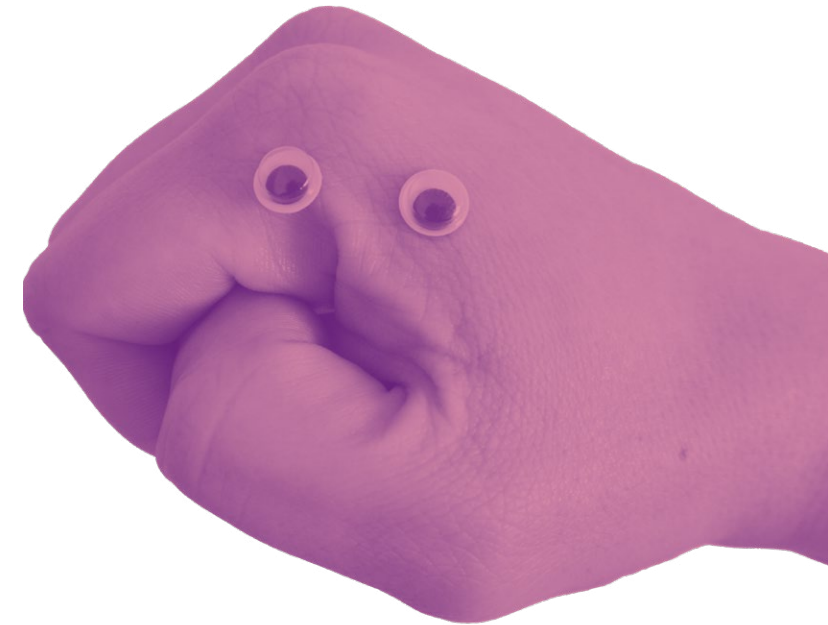
Heikot signaalit voivatkin auttaa tunnistamaan omia oletuksia niin nykyhetkestä kuin tulevaisuuksista. Mitä jos astun oman kuplani ulkopuolelle? Miten sama signaali tulkittaisiin toisista näkökulmista käsin? Miten omat arvoni ja ihanteeni vaikuttava tulkintaan? Näillä kysymyksillä voi päästä kiinni myös siihen, miksi muut pitävät jotain itselle tuttua outona tai yllättävänä. Uteliaisuus ja halu ymmärtää ovat avaimia niin tulkintaan kuin tulkinnoista keskustelemiseen. (Dufva & Rowley 2022)

Tehtävä:

Voit lähteä pohtimaan heikkoja signaaleja alla olevien teemojen ja kysymysten avulla. Ryhmässä työskennellessä tehtävän voi toteuttaa esimerkiksi Learning cafe -metodin avulla, jossa kukin teema laitetaan esille omalle paperilleen ja jokainen työskentelyyn osallistuva käy kirjaamassa omia huomioitaan teemoja koskien. Ideoinnin jälkeen voitte jakaa yhdessä, millaisia asioita työskentelyn aikana nousi esille. Löytyykö esimerkiksi jokin havainto, joka toistuu, tai teema, johon kannattaisi syventyä tarkemmin yhdessä? Mistä kannattaisi etsiä lisää signaaleja?

Harjoituksen tarkoituksena on ohjata seuraavan vaiheen havainnointia kohti yllättävämpiä ja vähemmälle huomiolle jätettyjä suuntia. Ohessa näet esimerkkejä siitä, millaisia toivoa antavia elementtejä lastensuojelun Tulevaisuustaajuus -työpajoissa on noussut esiin. Heikkoja signaaleja voi etsiä esimerkiksi yleisesti lastensuojeluun liittyen, tai etsintää voi tarkentaa johonkin tiettyyn teemaan.

- Tabut: Mikä on kiellettyä? Mistä ei osata luopua? Mikä on vaikeaa ja miksi?
- Tuttujen asioiden uudet piirteet: Mitkä ovat keskeisiä teemoja lastensuojeluun liittyen ja mistä niihin liittyen ei keskustella?
- Samaan aikaan muualla: Mikä on normaalia tai nousemassa jossain muualla, mikä ei missään nimessä voisi tapahtua Suomessa?
- Outolinnut: Mitä uutta tai yllättävää on noussut esiin, josta ei oikein tiedetä mikä se on? Mikä ei sovi kuvaan?
- Jotain hyvää: Mikä antaa toivoa?

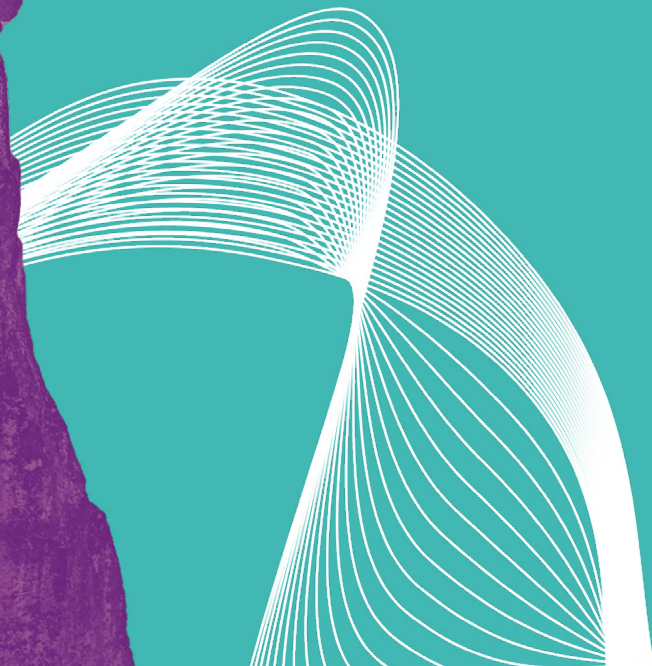

JOTAIN HYVÄÄ – MIKÄ ANTAA TOIVOAP?

- Teknologia – verkkotyö – saavutettavuus
- Tietoisuuden lisääntyminen
- Paljon kiinnostusta ja välittäviä ammattilaisia
- Lapsen äänen kuuleminen
- Joitakin muutoksia tapahtuu pikkuhiljaa
- Monia tabuja on jo rikottu!
- Kriiseissä on huomattu ihmisten halu puhalttaa yhteen hiileen (Miten tätä voisi ruokkia?)
- Rakkaus ja välittäminen
- Erilaiset kehittämishankkeet vievät asioita eteenpäin
- Yhteiskunnan ilmapiiri on suvaitsevampi kuin ennen
- Lasten oikeuksien vahvistuminen
- Rahan yksityistämistä myös suitsitaan
- Tämä päivä tulevaisuustaaajuksilla!
- Kokemusasiantuntijoiden rooli vahvistuu koko ajan
- Arvoista puhutaan
- Toivoa antavat sinnikkäät työntekijät
- Humaanit arvot nostavat päätään
- Rakkaus tulee osaksi arkea
- (Yksittäiset) “kaapista” ulostulot (Is-asiakkuus)
- Traumatietoisuus myös lastensuojelun ulkopuolella nousussa
- Yhteinen suunta ja tahtotila, esim. lapsistrategia
- Lasten ja nuorten osallisuus
- Medianäkyvyys positiivisessa mielessä
- Yhteisvastuu, kansalaisaktiivisuus
- Kokemusasiantuntijuus, yhteiset projektit ja hankkeet
- Motivoituneet ja ammattitaitoiset työntekijät
- Lakiuudistukset
- Onnistuneet sijoitukset
- Suurin osa sijoitetuista voi hyvin
- Päätäjätkin kuuntelevat aina välillä
- Lapset ja nuoret
- Liikehdintää oikeaan suuntaan
- Isompi jengi yhteisellä asialla
- On hyviä tyyppejä
- Asiat järjestyy
- Resilienssi
- Paljon mahdollisuuksia onnistua
- Hyviä pilkahduksia
- Katse pidemmälle
- Intersektionaalinen puhe
- Tulevaisuus ei vain tapahdu, se tehdään
- Menneisyys ei ole yhtä suuri kuin tulevaisuus
- Hyvinvointialueet, mahdollisuus yhdenvertaisuuteen
- Korjaavia kokemuksia
- Enemmän rahaa kuin koskaan ennen
- Rajapintojen liikkuvuus, ammatillinen yhteistyö
- Voi toimia toisin
- Muutos on mahdollinen
- Mennään eteenpäin
- Uudet avaukset, mihin ei ole aiemmin pysähdytty
- Tietoa on enemmän kuin koskaan
- Kirahvi Mainio ja Salapoliisi Mäyrä

TULEVAISUUSTAAJUUS
LASTENSUOJELUN
ASIAKASTYÖSSÄ

Tulevaisuustaaajuudessa hyödynnettäviä toiminnallisia harjoituksia on mahdollista käyttää hyödyksi myös lastensuojelussa tehtävässä asiakastyössä. Lasten, nuorten ja perheiden omalle elämälleen (tai esimerkiksi asiakasprosessille) asettamia tulevaisuusoletuksia on mahdollista haastaa. Niin ikään yhdessä lasten, nuorten ja perheiden kanssa on mahdollista ja hyödyllistä kuvitella toivottavia tulevaisuuksia ja tekoja niiden saavuttamiseksi. Tässä luvussa ei toisteta kaikkea edellä kerrottua, vaan keskitytään tehtäviin ja esimerkkeihin niihin liittyen.

Tulevaisuusoletusten haastaminen

Lastensuojelun asiakkuuteen ja erityisesti lastensuojelun sijaishuollossa asumiseen saattaa usein liittyä kokemusta omasta arvottomuudesta, syyllisyydestä ja antautumista ennakkoluuloihin perustuviin ulkoapäin asetettuihin tapoihin toimia. Tulevaisuusoletusten ja niiden taustalla olevien uskomusten haastamista voi harjoitella myös yhdessä lastensuojelun asiakkaana olevien lasten, nuorten ja perheiden kanssa.

Esimerkkejä nuorten kanssa järjestetyistä työpajoista:

Mitä jos tulevaisuus ei ole sellainen, jollaisena se nähdään? Mitä jos voisin elää onnellista elämää?

Mitä jos voisin saavuttaa nyt hankalalta tuntuvia asioita?

Mitä jos voisin nähdä saman itsessäni mitä muut näkevät?

Mitä jos uskoisin omaan pärjäämiseeni?

Mitä jos pääsisin opiskelemaan?

Tehtävä:

Muutos alkaa rohkeudesta kysyä ”mitä jos”.

Miettikää yhdessä lasten ja nuorten kanssa niin monta ”mitä jos”-kysymystä, kuin keksitte.

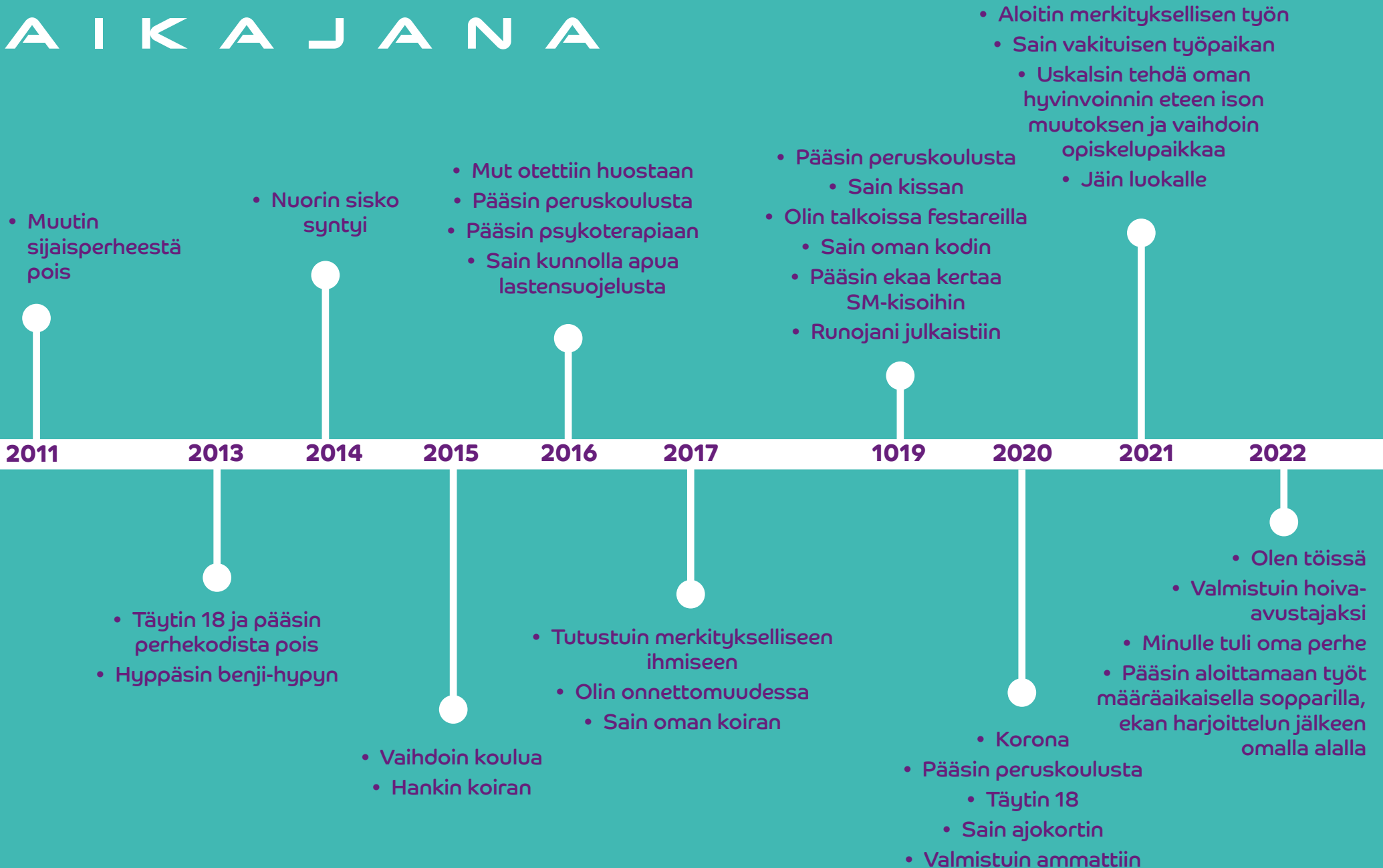
Kysymyksiin ei tarvitse löytää vastauksia, pelkästään kysyminen riittää. Tämän jälkeen voi pohtia seuraavia kysymyksiä:

- Minkälaisia oletuksia lastensuojelun asiakkaana olevat lapset, nuoret ja perheet tekevät omista tulevaisuuksistaan?
- Mihin uskomuksiin ja oletuksiin lasten, nuorten ja perheiden ajatukset tulevaisuudesta perustuvat?
- Minkälaisia oletuksia lastensuojelun asiakkaana olevien lasten tulevaisuuksista tehdään tai on tehty koulussa, terveydenhuollossa tai yhteiskunnassa laajemmin?
- Minkälaisia oletuksia sinulla on asiakkaana olevien lasten, nuorten ja perheiden tulevaisuuksista ja mihin ne perustuvat?

Tulevaisuuksien kuvittelu

Aikajanalla voi tehdä näkyväksi sen, että lasten, nuorten ja perheiden elämässä on tapahtunut muutoksia aikaisemminkin. Ne ovat voineet vaikuttaa elämään positiivisesti tai negatiivisesti. Muutos on kuitenkin aina mahdollista. Alla on esimerkki lastensuojelun asiakkaana olevien ja olleiden nuorten kokemista muutoksista omassa elämässään.

AIKAJANA

Tehtävä:

Tehkää yhdessä aikajana ja merkatkaa siihen lapsen, nuoren tai perheen elämässä tapahtuneita asioita. Voitte käyttää apuna seuraavia kysymyksiä:

- Millaiset asiat ovat vaikuttaneet siihen, millainen tilanne on tällä hetkellä?
- Minkälainen tilanne oli silloin, kun yhteinen työskentely aloitettiin?
- Mikä on muuttunut?
- Mitä positiivisia muutoksia tunnistat? Millaisia haasteita tai epämiellyttäviä kehityskulkuja havaitset?
- Mitä asiakkaat haluaisivat itse muuttaa?
- Millaiset asiat tässä hetkessä vaikuttavat siihen, millainen lastensuojelun asiakkaana olevan lapsen, nuoren tai perheen elämä on tulevaisuudessa?

Tehtävä:

Lapsilla, nuorilla ja perheillä saattaa olla lastensuojelussa kielteisiä näkemyksiä tulevaisuuteen liittyen. Luomalla omia visioita eli toiveita tulevaisuudelle voi harjoitella mahdollisuuslähtöistä ajattelua.

Lasten, nuorten ja perheiden kanssa voi pohtia, millainen voisi olla heidän mielestään toivottava tulevaisuus. Mitä he haluavat vahvistaa, jotta tulevaisuus olisi parempi? Toiveen tulevaisuudelle voi kirjoittaa alla olevaan muotoon:

“Haluan vahvistaa **mitä**, jotta vuonna 20XX **millainen elämäni on tai mikä on eri tavalla?**”

Alla esimerkkejä siitä, minkälaisia visioita lastensuojelun asiakkaana olevat nuoret loivat omiin tulevaisuuksiinsa liittyen.

- Haluan vahvistaa omaa ammatillista osaamista, sekä vahvistaa ymmärrystä maailmasta ja rikastuttaa sanavarastoani, että 2050 olen maailman paras sosiaali- ja terveysalan kehittäjä sekä vaikuttaja.
- Haluan kehittää itseäni ja itsevarmuuttani, jotta olisin paremmin sujut itseni kanssa vuonna 2050.
- 2050 haluan olla rikas toimitusjohtaja, joka lomailee perheen ja ystävien kanssa omalla saarellaan.
- Haluan olla Tinderissä ja deittailla, jotta vuonna 2050 mulla on kumppani.

Jotta toive tulevaisuudelle saataisiin vielä konkreettisemmaksi, se kannattaa muokata seuraavaan muotoon:

”Vuonna 20XX kuka tai mikä tai missä + verbi + mitä”
(esim. “Vuonna 2030 minä ja äiti tykkäämme viettää aikaa yhdessä.”)

Yhdessä lasten, nuorten ja perheiden kanssa voi miettiä myös seuraavia kysymyksiä:

- Millaista elämä olisi 1, 5, 10 tai 30 vuoden päästä, jos lapsi, nuori tai esimerkiksi vanhemmat saisivat päättää?
- Millä tavalla tulevaisuus olisi parempi ja kenelle?
- Mikä visioissa on yhteistä? Mikä erilaista?
- Millaisia muutostoiveita huomaat tällä hetkellä lapsen tai nuoren, perheen tai esimerkiksi sijaishuoltoapaikan näkökulmasta?

Tekoja tulevaisuuden toiveiden saavuttamiseksi

Tässä hetkessä tehdyt asiat vaikuttavat tulevaisuuteen. Työskentelyssä lasten, nuorten ja perheiden kanssa voi jatkaa kuviteltujen tulevaisuuden toiveiden parissa työskentelyä miettimällä tekoja niiden saavuttamiseksi.

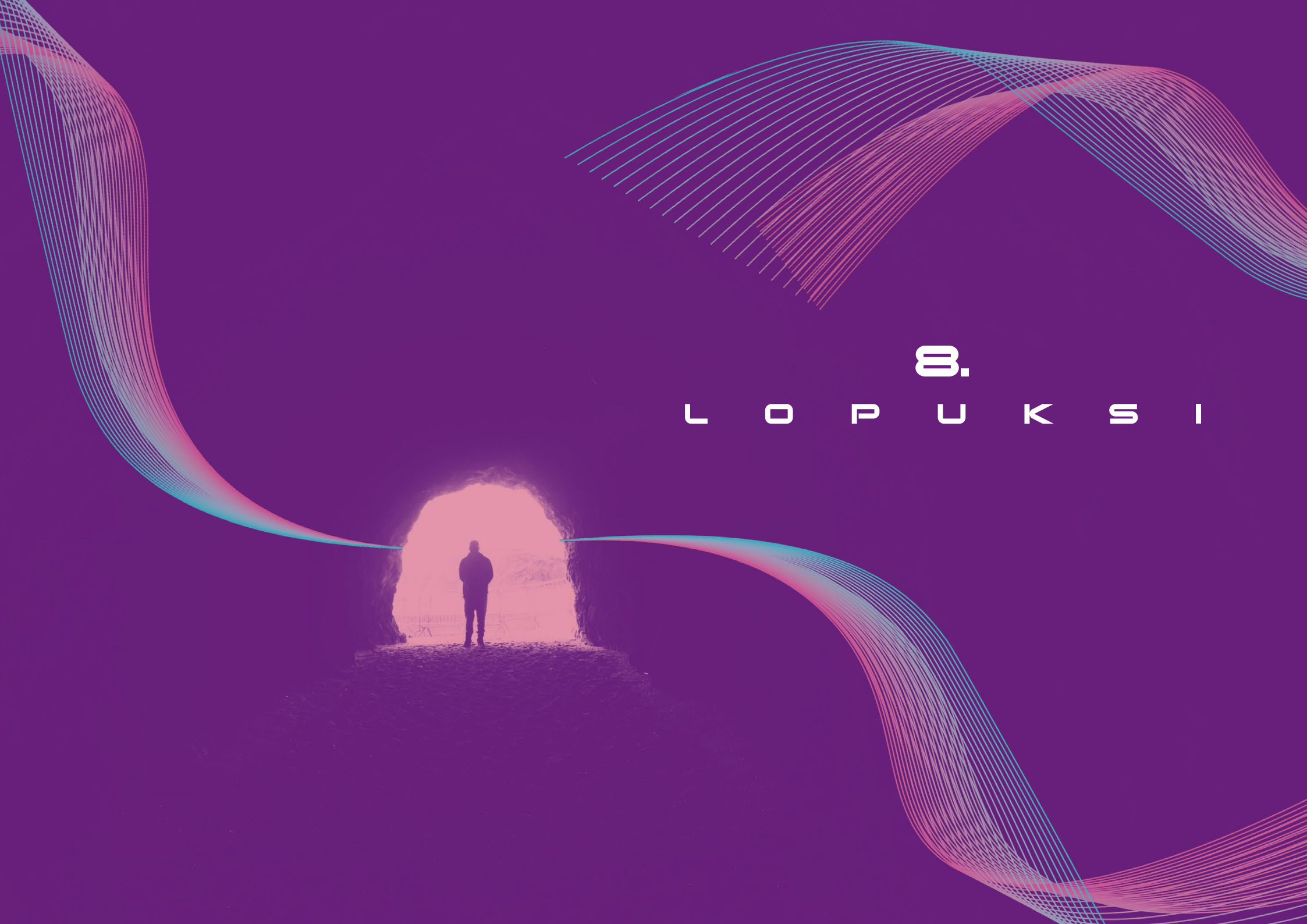
Tehtävä:

Ideoikaa toiveisiin liittyviä tekoja kolmesta eri näkökulmasta ja kirjatkaa ne ylös.

1. Teko, jonka lapsi, nuori tai vanhempi voi tehdä
2. Teko, jonka lastensuojelun työntekijä voi tehdä
3. Teko, jonka toteuttamiseen kaikki voivat osallistua yhdessä

Toteutussuunnitelmaa ei ole pakko vielä miettiä, joten tässä vaiheessa voi heittäytyä ideoimaan tekoja.

Lopuksi voitte vielä pohtia, miltä matka kohti haluttuja tulevaisuuksia näyttäisi. Tätä voi harjoitella tekemällä Tulevaisuuden Sanomia, jotka kuvaavat matkaa kohti haluttua tulevaisuutta. Esimerkkejä Tulevaisuuden Sanomista löydät sivuilta 29-32.

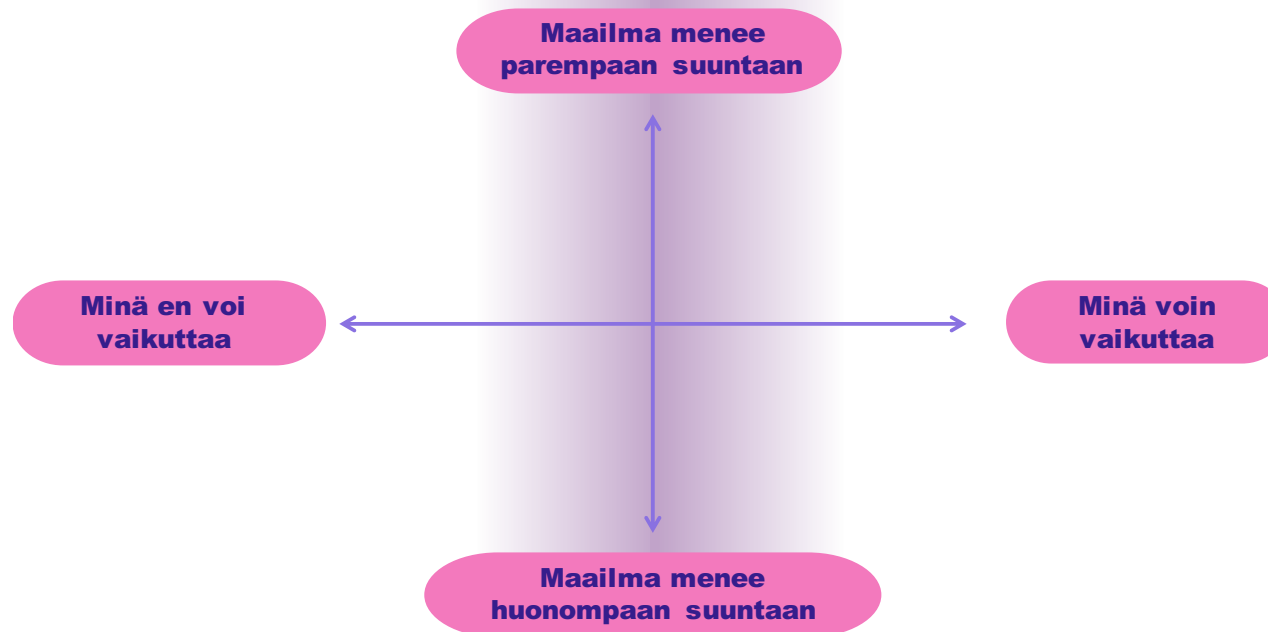
8.

L O P U K S I

Tämän työkirjan tavoitteena on ollut vahvistaa eri näkökulmista lastensuojelua tarkastelevien ihmisten ja yhteisöjen valmiuksia vaikuttaa lastensuojelun tulevaisuuteen. Tulevaisuuteen vaikuttaminen koostuu tulevaisuusajattelusta ja muutoksentekemisestä – taidoista, joita voi harjoitella. Tulevaisuustajuuden avulla lastensuojelun tulevaisuuteen vaikuttamista harjoitellaan haastamalla oletuksia lastensuojelun tulevaisuudesta, kuvittelemalla toivottavia tulevaisuuksia ja ideoimalla tekoja vaikuttaa tulevaisuuteen. Olet harjoitellut tämän työkirjan tehtävien kautta vaikuttamisen vaiheita seuraavilla tavoilla:

- 1) Keksimällä mitä jos -kysymyksiä ja haastamalla oletuksia tulevaisuustarinoiden avulla.
- 2) Täydentämällä aikajanaa lastensuojeluun linkittyvistä muutoksista sekä kuvittelemalla parempaa lastensuojelun tulevaisuutta luomalla visioita.
- 3) Löytämällä tekojen avulla askeleita visioon pääsemiseksi ja konkretisoimalla muutosta sanomalehden etusivuksi.

Tulevaisuustajuuden aikana opittua voi hahmottaa myös tällaisen **nelikentän kautta**. Sillä, miten suhtaudumme lastensuojelun tulevaisuuteen ja miten koemme oman toimijuutemme, on merkittävä vaikutus siihen, päättämekö lopulta aktiivisesti vaikuttaa lastensuojelun tulevaisuuteen. Esimerkiksi ihmisen tausta (kulttuuri, uskonto, politiikka, varallisuus, persoona ja temperamentti jne.) voi vaikuttaa siihen, miten tulevaisuuden ja oman toimijuutensa näkee. Kuvassa oleva nelikenttä perustuu hollantilaisen sosiologin ja futuristin Fred Polakin (Haywardissa & Candyssä 2017) ajatuksiin. Motivaatio olla muutoksentekijä voi lähteä joko siitä, että kokee maailman menevän huonompaan suuntaan, tai siitä, että näkee tulevaisuuden parempana. Molemmat ovat ok, ja siksi olennainen kysymys on se, kokeeko itsellään olevan mahdollisuuksia vaikuttaa. Tai nähdäänkö lastensuojelussa ylipäättään mahdollisuudet ja vaikuttamiskeinot?

Tulevaisuustaajuuden aikana läpikäydyn prosessin tarkoitus onkin kytkeä tulevaisuusajattelu käytäntöön. Tunnistaa, että tulevaisuuteen vaikuttaminen tapahtuu nyt, tässä hetkessä. Ja että jokainen voi löytää oman tapansa vaikuttaa: kaikkien ei tarvitse olla aktivisteja sanan perinteisessä merkityksessä. Toivomme, että työkirja lisää tulevaisuuskeskustelua lastensuojelussa. On tärkeää, että lastensuojelussa luodaan yhteisiä visioita ja tehdään tekoja toivottavan tulevaisuuden toteutumiseksi.

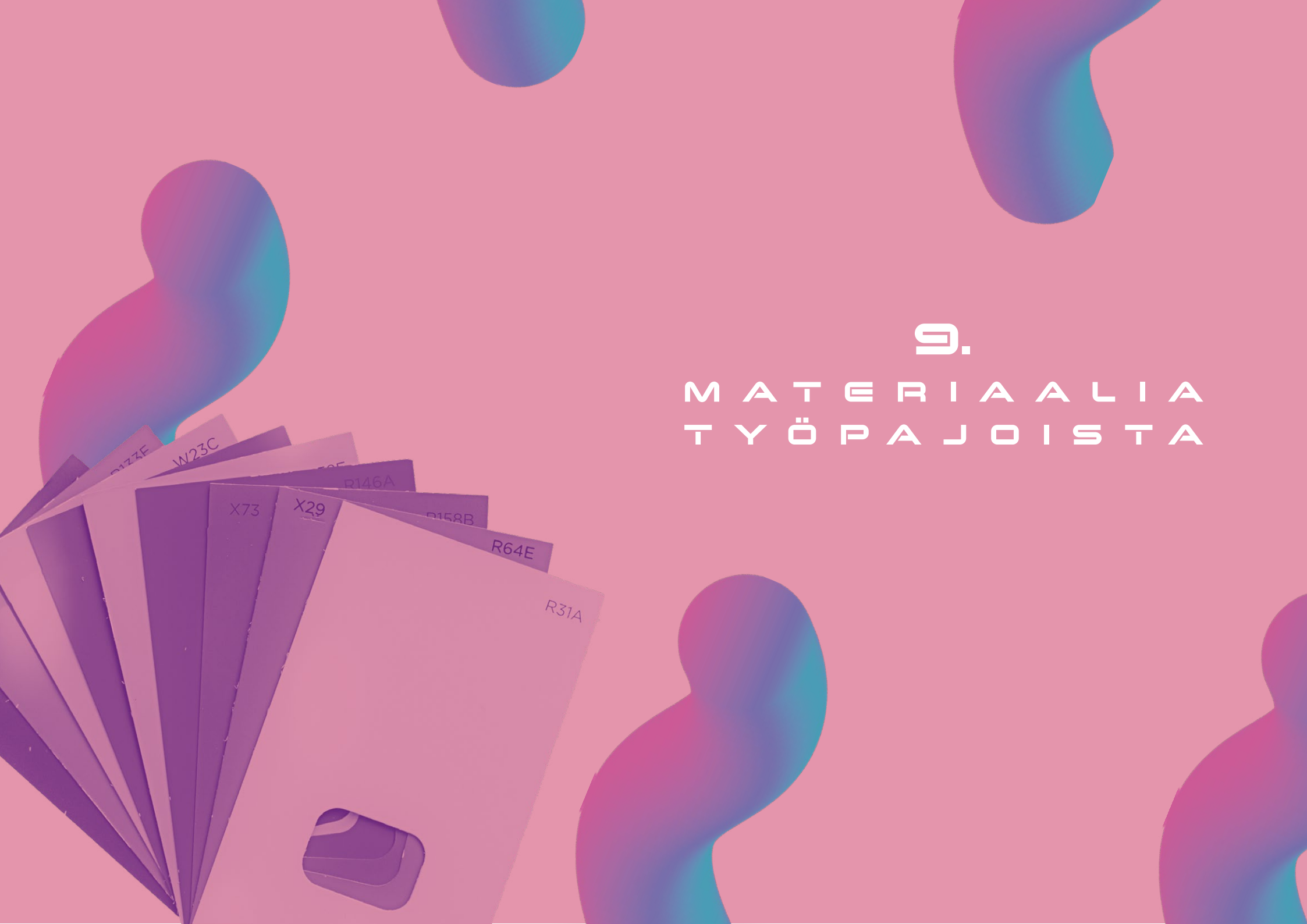
Tähän työkirjaan tutustuminen sekä Tulevaisuustaajuus-työpajamenetelmän hyödyntäminen ovat helposti haltuun otettavia keinoja vaikuttaa yhteiskuntamme tulevaisuusvallan laajentamiseen. Tulevaisuusvalta tarkoittaa valtaa määritellä tulevaisuusnäkyymiä. Ketkä pääsevät mukaan keskusteluun lastensuojelun tulevaisuuksista? Keiden näkemykset otetaan huomioon ja ketkä tulevaisuuskuivissa ovat edustettuina? Osallisuuden ja demokratian kannalta ei ole merkityksetöntä, ketkä lastensuojelun toivottua tulevaisuutta ovat rakentamassa. Soveltamalla Tulevaisuustaajuutta lastensuojelun toimijakentällä erilaisten ihmisten kanssa myös sinä voit toimia muutoksentehtävänä tulevaisuusvallan laajentamiseksi!

Toivomme, että työkirja on synnyttänyt sinulle uusia ajatuksia ja oivalluksia. Lopuksi onkin hyvä koota yhteen havaintoja. Minkä ajatuksen viet lastensuojelun tulevaisuustaajuuksista omaan arkeesi? Voit kirjoittaa oivalluksesi ylös itsellesi. Se voi olla yksi sana, lause, puolikas ajatus tai esimerkiksi pyyntö itsellesi tai muille. Halutessasi voit kiinnittää oivalluksen jääkaapin oveen tai toimiston seinälle, tai lähettää sen viestillä esimerkiksi omalle sosiaalityöntekijälle tai kollegalle muistuttamaan mahdollisuudesta tehdä toisenlaisia lastensuojelun tulevaisuuksia. Voit palata työkirjan pariin itselle sopivissa hetkissä. Kannustamme myös järjestämään lastensuojelun Tulevaisuustaajuus-työpajoja! Työpajojen järjestämiseen löytyy Pesäpuun verkkosivuilta valmiita työpohjia sekä diaesitykset, joita voi soveltaa omaan tarpeeseen sopivaksi.

Kolme vinkkiä sujuvampaan työpajaan (Poussa et al. 2021):

- 1) Kokeilkaa. Vain rohkeasti testaamalla näkee, mitä kaikkea työpajasta voi saada ja mitä kaikkea se osallistujille tuottaa.**
- 2) Heittäytykää. Ohjaamista aloittaessa ei tarvitse olla valmis, perusymmärrys menetelmästä riittää.**
- 3) Kiinnostukaa. On tärkeää haluta tietää, mitä ihmiset ajattelevat tulevaisuuksista yleensä ja varsinkin teidän kontekstissanne.**

9.

MATERIAALIA
TYÖPAJOISTA

Työkirjan loppuun on koottu materiaalia Tulevaisuustaajuus-työpajoista. Materiaaliin tutustuminen voi auttaa edelleen hahmottamaan miksi lastensuojeluun liittyvien tulevaisuusoletusten haastaminen on tärkeää, miksi lastensuojelun toivottavien tulevaisuuksien kuvittelu voi synnyttää uudenlaisia ideoita, ja minkälaisin teoin toivottavia tulevaisuuksia on mahdollista saavuttaa. Materiaalin avulla on mahdollista tunnistaa myös niitä asioita, jotka haastavat lastensuojelua tässä ajassa, mitä tulevaisuudelta toivotaan, ja miten se on mahdollista saavuttaa. Muutostarpeiden lisäksi materiaali voi muistuttaa siitä, että lasten ja nuorten hyvän elämän edellytykset pysyvät myös osaltaan muuttumattomina.

Tulevaisuustaajuus-työpajoissa syntyneistä materiaaleista loppuun on koottu haastamiseen liittyviä Mitä jos -kysymyksiä, toivottavien tulevaisuuksien kuvitteluun kytkeytyviä harjoituksia siitä, mitä osallistujat haluavat itse vahvistaa ja erilaisia tekoja, joilla on mahdollista vaikuttaa käyttäytymiseen, rakenteisiin ja ajattelumalleihin.

a. MITÄ JOS...

- Mitä jos kaikkien elämäntarinaa ja resilienssiä vanhemmuudessa tuetaan?
 - Mitä jos mielenterveyspalveluissa olisi tarpeeksi resursseja?
- Mitä jos lapset ja nuoret saisivat helposti ja nopeasti mielenterveysapua?
- Mitä jos lapset ja perheet saisivat palveluita ennaltaehkäisevästi?
 - Mitä jos kaikilla lapsilla olisi hyvä olla päivähoitossa, varhaiskasvatuksessa ja koulussa?
 - Mitä jos lapset/nuoret/perheet saisivat aiemmin apua?
- Mitä jos ajateltaisiin, että kaikki tarvitsevat apua jossain vaiheessa, enemmän tai vähemmän? Perheitä avun piirin ulkopuolella ei olisikaan?
- Mitä jos kaikki lapset saisivat tarvitsemaansa tukea?
- Mitä jos perheet/vanhemmat saisivat apua ja tukea tarpeensa mukaan eikä saatavilla olevien/ennalta määriteltyjen resurssien mukaan?
 - Mitä jos ennaltaehkäisy tulisi enemmän tavallisen ihmisen näkökulmasta?
- Mitä jos perhettä huomioidaan kokonaisuutena, he saisivat konkreettista apua?
 - Mitä jos olisi enemmän yksilöllistä?
- Mitä jos tarvittava apu olisi saatavilla jo ennen lastensuojelun asiakkuutta?
 - Mitä jos ei tarvitsisi miettiä, kuka tästä päättää?
 - Mitä jos ei tarvitsisi miettiä, mikä sektori tämän maksaa?
 - Mitä jos havaittuun tarpeeseen voitaisiin tarjota apua?
 - Mitä jos kaikki lapset/nuoret pääsisivät ajoissa mielenterveyspalveluihin?
 - Mitä jos kaikille nepsy-lasten perheille olisi tarjolla tukipalvelut?
- Mitä jos perheet saisivat tarvitsemansa avun kotiin heti kun he pyytävät?
 - Mitä jos apua olisi kaikille saatavilla tarvittaessa?
- Mitä jos tuettuja tapaamisia saisi luontevasti?
- Mitä jos sosiaalityö ei olisikaan työhuoneissa sosiaalitoimistossa, vaan siellä missä lapset, nuoret ja perheet ovat?
- Mitä jos ennaltaehkäisevät ja varhaisen tuen palvelut eivät olisi niin ruuhkautuneita, jolloin lastensuojelun asiakkuudet vähenisivät?
 - Mitä jos työtä lasten parissa tehtäisiin yhdessä, ilman toimialarajoja?
 - Mitä jos lastensuojelun palveluja ei enää tarvittaisi?
 - Mitä jos olisi taas yksi lapsiperhelaki, eikä lastensuojelu- ja sosiaalihuoltolaki, joka palvelisi kaikkia?
 - Mitä jos varhaiskasvatus koettaisiin vielä enemmän lastensuojelun tukitoimena?
 - Mitä jos kouluissa olisi enemmän mielenterveyden osaajia?
 - Mitä jos lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut olisivat laajemmin ja avoimemmin tarjolla?
 - Mitä jos sosiaalityö jalkautuisi neuvolaan, varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen (ei vain oppilashuoltoon)?
 - Mitä jos ei olisi sosiaali-, terveys- ja kasvatuseräjä?
 - Mitä jos olisi hyvinvointilaki?
 - Mitä jos tukea saisi heti kun tuntuu siltä?

- Mitä jos koko perhettä tuettaisiin, kun yhdellä on mitä tahansa haasteita?
- Mitä jos ei olisi erikoistuneita palveluita, vaan laajempia palvelukokonaisuuksia?
- Mitä jos sosiaali- ja terveysasiat eivät olisi eroteltuna yhteiskunnassa?
- Mitä jos palveluissa lapsen kanssa oltaisiin siihen asti, kunnes hänen on hyvä olla?
- Mitä jos aikuisten hyvinvointi saataisiin “hyvälle tolalle”, mitä kävisi lasten hyvinvoinnille?
- Mitä jos mielenterveyspalvelut olisivat kaikille saatavissa / mahdollisia?
- Mitä jos ehkäisevät mielenterveyspalvelut olisivat helpommin saatavilla?
 - Mitä jos apu olisi helppo saada?
 - Mitä jos lastensuojelua ei tarvittaisi?
- Mitä jos peruspalvelut toimisivat, paljon lastensuojelulle olisi tarvetta?
- Mitä jos peruspalvelut voisivat vastata kattavasti perheiden tuen tarpeisiin?
- Mitä jos lastensuojelu olisi kaikkien yhteinen asia?
 - Mitä jos kouluissa olisi aikuisia, joilla olisi aikaa kuunnella jokaisen lapsia huolia ja iloja?
 - Mitä jos apua saisi varhaisemmin?
 - Mitä jos ei olisi lastensuojelua?

- Mitä jos auttajien tai auttamistapojen ei tarvitsisi kilpailla?
- Mitä jos lastensuojelua ei tarvittaisi ollenkaan?
- Mitä jos lastensuojelu yhdennettäisiin muihin palveluihin?
 - Mitä jos kaikessa saisi apua ajoissa?
 - Mitä jos väsynyt/surullinen/vihainen vanhempi saisi heti apua?
- Mitä jos olisi vanhemmille ”ajokortti”-neuvola?
- Mitä jos tietoa jaettaisiin vielä matalammalla kynnyksellä?
- Mitä jos olisi tarjota kaikille tarpeellista apua?
- Mitä jos autettaisiin huonoissa oloissa olevia nuoria?
 - Mitä jos kaikki saisi asianmukaista hoitoa?
 - Mitä jos väkivalta ja turvallisuus on normipuheenaiheita?
 - Mitä jos väkivallan tematiikkaa ymmärrettäisiin kaikilla aloilla?
 - Mitä jos palvelut olisivat joustavia ja räätälöitävissä?
- Mitä jos lapsille opetettaisiin tunnetaitoja eri opetustasoilla & varhaiskasvatuksessa?
- Mitä jos palvelut muokkautuisivat ihmisten tarpeiden mukaan eikä ihmiset palveluiden mukaan?

- Mitä jos poliisikoulutuksessa olisi sosiaalityön opintoja?
 - Mitä jos ei olisi tabuja?
 - Mitä jos emotionaalinen kaltoinkohtelu tunnistettaisiin?
 - Mitä jos olisi tunne- ja seksuaalikasvatusta aikuisille (pakollista)?
 - Mitä jos väkivalta aina tunnistettaisiin?
 - Mitä jos palvelut olisi tasalaatuisia?
- Mitä jos väkivallan eri muodoista opetettaisiin jo varhaiskasvatuksesta lähtien?
 - Mitä jos sijaishuoltoa ei enää tarvittaisi?
- Mitä jos ylisukupolviset traumat katkeaisivat? Jos ja kun trauma tulee, kannatteleminen yhteisöllisesti toipumisessa?
 - Mitä jos jokaisella perheellä olisi auttava luottoaikuinen, joka olisi keskittynyt olemaan tukena juuri heille?
- Mitä jos lastensuojelun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa koordinoitaisiin?
- Mitä jos Suomeen luotaisiin kansainvälinen lastensuojelun tki-ekosysteemi?
- Mitä jos kaikki aikuistuneet nuoret saisivat tukea laajasti?
 - Mitä jos lastensuojelun tarve vähensikin?
 - Mitä jos nuorten kiireelliset sijoitukset vähenisi?

- Mitä jos sijaishuoltoa ei enää tarvittaisi?
 - Mitä jos tehtäisiin yhdessä?
- Mitä jos ihmiset saisivat paremman yhteyden itseensä ja muihin?
 - Mitä jos ihmiset alkaisivat välittää elinympäristöistään?
 - Mitä jos perheiden hyvinvointi ja lasten etu voitaisiin ymmärtää yhteiskunnassa laajemmin kuin nyt?
 - Mitä jos yhteiskunnan käsitykset hyvinvoinnista perustuisivat ihmisten biologisiin ja luontaisiin tarpeisiin (ekologinen paradigma)?
 - Mitä jos nekin nuoret aikuiset, jotka eivät ole oikeutettuja jälkihuoltoon, saisivat omatyöntekijän?
- Mitä jos lastensuojeluajattelu poikkileikkaisi eri sektorit?
 - Mitä jos nuoret voisi hyvin?
- Mitä jos nuorten asiakkuudet ei jatkaisi kasvua?
- Mitä jos nuorten sijoitukset ei jatkaisi kasvua?
- Mitä jos lasten mt- ja päihdepalvelut toimisi?
 - Mitä jos ei olisi vastakkain asettelua?
- Mitä jos kaikilla aikuisilla olisi enemmän aikaa olla lasten kanssa?
- Mitä jos pystyisimme näkemään lapset AINA keskiössä riippumatta professiosta?

- Mitä jos kaikki lapset olisivat tasa-arvoisessa asemassa?
 - Mitä jos kaikkia pyritään auttamaan oikeaan aikaan parhaalla tavalla, riippumatta siitä miksi apua kutsutaan?
 - Mitä jos lastensuojelulla ei voisi tehdä bisnestä?
 - Mitä jos olisi vaan yhteisö, joka hoitaa lapsiaan?
 - Mitä jos kaikki perheet saisivat oman työntekijän, jonka tehtävänä olisi tukea perheen hyvinvointia sen koko ”elinkaaren” ajan? Ehkä myös sukupolvien ketjussa?
 - Mitä jos perusopetuksessa olisi enemmän tietoa sijaishuollosta, jos opettajat saisivat koulutusta aiheeseen?
 - Mitä jos alueesta riippumatta lapsilla olisi samanlaiset mahdollisuudet suhteessa palveluihin, harrastuksiin jne.?
 - Mitä jos luopuisimme ajattelusta heikompiosaiset-parempiosaiset?
 - Mitä jos uskoisimme muutoksen mahdollisuuteen?
 - Mitä jos kaikki kunnioittaisivat rakenteissa toisiaan?
 - Mitä jos jokaisella lapsella/nuorella olisi edes yksi ystävä?
 - Mitä jos jokaisella lapsella/nuorella olisi lähellään heille suunnattua vapaa-ajan toimintaa, johon olisi helppo päästä?

- Mitä jos elämä yhteiskunnassa ei olisikaan niin ura- ja työelämämenestyskeskeistä?
 - Mitä jos yhteiskunta pitäisi huolen, että kaikki ilman perhettä Suomessa elävät lapset saisivat perheensä Suomeen?
 - Mitä jos perhekäsitys ei olisi viranomaisten määrittämä (=ydinperhe) vaan yksilön itsensä?
 - Mitä jos muutkin pakolaislapset ja pakolaiset ylipäättään saisivat samat oikeudet kuin ukrainalaiset pakolaiset?
 - Mitä jos kaikki lapset, nuoret ja ihmiset nähtäisiin aidosti samanarvoisina?
 - Mitä jos kansalaiset voisivat rekrytoida itse virkamiehet?
 - Mitä jos kaikilla olisi varaa sähkөөn?
 - Mitä jos ihan kaikilla lapsilla olisi oikeus lapsuuteen tuen tarpeista riippumatta?
 - Mitä jos ihan kaikki lapset voisivat käydä lähikoulua ja saada sinne tarvitsemansa tuen?
 - Mitä jos lapsilla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet elää omannäköistä elämää?
 - Mitä jos harrastukset olisivat kaikille saavutettavia?
 - Mitä jos lasten ei tarvitsisi kärsiä yksinäisyydestä?
 - Mitä jos lapsen elämään liittyvien ympäristöjen, koulun, harrastusten jne. aikuiset olisivat tietoisempia lapsen elämästä ja mahdollisista huolista?

- Mitä jos lasten ei tarvitsisi pelätä vaan he voisivat luottaa tulevaisuuteen?
- Mitä jos vanhemmuus olisi eron jälkeenkin helppoa?
- Mitä jos lähivanhempi ei haastaisi ex-puolisoa oikeuteen?
 - Mitä jos lapsi ei rasittuisi erosta ja vanhempien riidoista?
- Mitä jos elatustuki olisi oikeudenmukainen kaikille?
 - Mitä jos lapsen suhde olisi molempien vanhempiin luonteva ja kehittyvä?
- Mitä jos päihteitä käyttävä vanhempi saisi luotua ja ylläpidettyä hyvän suhteen lapsiinsa?
- Mitä jos ero olisi perheen elämässä rikastava ja rakkautta lisäävä, vaikka se on kriisi?
- Mitä jos lasten sitkeystaitoja ja resilienssiä olisi tuettu ja kehitetty?
 - Mitä jos perheet kokisivat yleisesti lastensuojelun aina etuoikeutena?
- Mitä jos kaikille perheille varmistettaisiin perustoimeentulo?
 - Mitä jos ei olisi lapsiperheköyhyyttä?
- Mitä jos jokaisen lapsen rinnalle saataisiin yksi turvallinen aikuinen?
 - Mitä jos aikuiset, jotka aiheuttavat lapsille pahoinvointia, saavat mahdollisuuden päästä takaisin lasten elämään?
- Mitä jos lapsen osallisuuden toteutuminen/tukeminen olisi jokaisen kansalaistaito?
 - Mitä jos lapsen oikeudet koskisivat universaalisti kaikkia lapsia maailmassa?
- Mitä jos lasten ei tarvitsisi enää sopeutua ja sulautua kaksijakoiseen sukupuolijaotteluun ja sen mukaisiin odotuksiin?
 - Mitä jos lapset eivät joutuisi kokemaan väkivaltaa?
 - Mitä jos jokaisella lapsella olisi uskoa tulevaisuuteen?
 - Mitä jos konflikteja ratkottaisiin tulevaisuudessa niin, että asioissa järjestettäisiin keskustelu/väittelytuokiot, joissa jokainen osallistuja joutuisi perustelemaan tutkimustiedolla kantansa?
 - Mitä jos jokainen saisi rauhassa olla oma itsensä?
 - Mitä jos jokaisella aikuisella olisi vain kohtuullinen työmäärä?
- Mitä jos yhdenkään lapsen ei tarvitsisi pelätä?
 - Mitä jos jokaiselle lapselle varmistettaisiin turvallisten aikuisten olemassaolo? Myös niille, jotka eivät ole lastensuojelun asiakkaita?
 - Mitä jos matematiikka ei dominoisi ajatusta hyvästä?
 - Mitä jos jokainen lapsi voisi elää väkivallattomassa maailmassa?
 - Mitä jos ei olisi koulukiusaamista?
- Mitä jos jokaisella lapsella olisi turvallinen, huoltapitävä ja välittävä aikuinen elämässään, arjessaan?
 - Mitä jos aikuiset ymmärtäisivät omien tekojensa seurauksia?
- Mitä jos aikuiset yrittäisivät olla ystävällisiä toisilleen?
 - Mitä jos erilaisuutta ei pelättäisi?
- Mitä jos se, mihin synnyt, ei määrittäisi liikaa sitä, mihin pääset tai et pääse?
 - Mitä jos avuntarve ja auttajat eivät olisi kielteisiä asioita?
- Mitä jos ei tuomittaisi niitä keillä ei ole helppo olla kuten muut?
 - Mitä jos lastensuojelusta puhuttaisiin myös kouluissa?
- Mitä jos kaikista huono-osaisimpiin ja heidän pärjäämiseensä olisi myös luottamusta?
 - Mitä jos yhteiskunta olisi yhteisöllisempi?
 - Mitä jos lapsen arvokkuus olisi kaikille itsestäänselvyys?
 - Mitä jos Suomesta tulisi lapsi- ja perheystävällinen yhteiskunta?
 - Mitä jos nuoret oivaltavat, että juuri Suomessa kannattaa saada lapsia, koska suomalaiset voivat olla apuna maailman pelastamisessa (ilmastonmuutos yms.)?
 - Mitä jos uskaltaisimme puhua kaikesta?

- Mitä jos aikuisten velvollisuus huolehtia lapsesta olisi itsestään selvää?
- Mitä jos kaikilla lapsilla menisi yhtä hyvin?
 - Mitä jos lapset loppuvat maailmasta?
- Mitä jos ongelmista uskallettaisiin puhua?
 - Mitä jos kaikilla olisi tasa-arvo?
 - Mitä jos koulussa ei kiusattaisi?
 - Mitä jos sateenkaaripareilla olisi avioitumisoikeus kirkossa?
- Mitä jos mies/naispareilla olisi helpompi adoptoida lapsia?
- Mitä jos hyväksyttäisiin kaikki sellaisina kuin on?
 - Mitä jos toisten rajoja kunnioitettaisiin?
- Mitä jos kaulimen kanssa kotona odottelu ei olisi vitsi?
 - Mitä jos arvot olisi samat?
- Mitä jos kasvatusmalli ei määrittäisi sinua?
 - Mitä jos ihmiset ei tappaisi toisiaan?
 - Mitä jos ymmärrettäisiin ongelmien lähtökohdat?
- Mitä jos ei olisi katkeruutta/ kateutta?
 - Mitä jos tunteet olisi sallittuja?
 - Mitä jos ei ole väkivaltaa?
- Mitä jos väkivaltarakenteet tehtäisiin näkyviksi?
- Mitä jos naisviha olisi kaikkien mielestä ällöttävää?
- Mitä jos moninaisuus nähtäisiin arvokkaana?
 - Mitä jos kaikki kokisi olevansa turvassa?
 - Mitä jos kaikki johtajat olisivat viisaita?
- Mitä jos ihmiset olisivat suvaitsevaisempia?
- Mitä jos olisi enemmän niitä, jotka rohkeasti puuttuvat kaltoinkohteluun?
- Mitä jos lapsilla olisi ilmaisia harrastuksia
 - Mitä jos väkivaltaan puututtaisiin aina?
 - Mitä jos nuoriin suhtauduttaisiin rationaalisesti moraalipaniikin sijaan
 - Mitä jos uskonnot eivät ”kilpailisi”?
- Mitä jos lastensuojelu nähtäisiinkin oikeutena eikä rangaistuksena (asiakkaat ja ulkopuoliset)?
 - Mitä jos ei jaoteltaisi hyvää & pahaa niin mustavalkoisesti?
 - Mitä jos kaikki pystyisivät keskustelemaan täysin päinvastaista mieltä olevien ihmisten kanssa?
 - Mitä jos jokaisella toteutuisi itsemääräämisoikeus?
- Mitä jos ketään ei suljettaisi yhteiskunnassa pois heti, vaan opetettaisiin ja autettaisiin?
- Mitä jos vihapuhetta ei olisi?
 - Mitä jos kukaan ei puhuisi vähättelevästi lapsista?
- Mitä jos resurssit jakautuisivat tasapuolisesti kaikille
 - Mitä jos lastensuojelun sijaishuollon nimi muutettaisiin?
 - Mitä jos lastensuojelulla ei olisi stigmaa?
 - Mitä jos lastensuojelupalvelut nähtäisiin myönteisessä valossa?
- Mitä jos lastensuojeluun ei liittyisi stigmaa?
 - Mitä jos ei olisi stigmaa?
 - Mitä jos käyttäisimme nuorista “kauniimpia” ilmaisuja kuin esimerkiksi “ongelmanuori”
 - Mitä jos lapsi ei pelkäisi kertoa taustastaan?
 - Mitä jos Nimbyä ei olisi? (not in my backyard)
 - Mitä jos lastensuojeluun ei liittyisi niin paljon pelkoa tai paineita?
 - Mitä jos lastensuojelun asiakkuutta ei tarvitsisi hävetä?
 - Mitä jos yksi teko ei määrittäisi koko loppuelämää?
 - Mitä jos lastensuojelu esitettäisiin kulttuurituotteissa monipuolisemmin?
 - Mitä jos stigmaa, toiseutta ja representaatiota tutkittaisiin lastensuojelussa

- Mitä jos lastensuojelutyötä tekevien palkka olisi 1000e parempi?
 - Mitä jos sosiaalialan palkkataso olisi kestävällä tasolla ja resursseja lasten ja nuorten hyvinvointiin löytyisi vaadittava määrä?
- Mitä jos raha ei näytelisi niin suurta roolia laitosten ylläpidossa?
- Mitä jos työntekijät voisivat tehdä työtään lastensuojelussa niin hyvin kuin osaavat?
 - Mitä jos lastensuojelu olisi hyvinvoinnin paikka niin työntekijöille kuin asiakkaillekin?
 - Mitä jos kaikessa yhteiskunnallisessa suunnittelussa huomioitaisiin lapset ensin?
 - Mitä jos olisi enemmän henkilöstöä?
 - Mitä jos olisi enemmän henkilöstöä?
 - Mitä jos lastensuojelua ei nähtäisikään kuluina vaan tulevaisuuden säästöinä?
- Mitä jos ei tulisi enää yhtään lapsen kuolemaa kaltoinkohtelun takia?
- Mitä jos sosiaalityö olisi tarpeeksi rahoitettu?
- Mitä jos lapsen etu otettaisiin aina huomioon kaikessa politiikassa (talous-, ympäristö- ja maahanmuuttopolitiikka jne.)
 - Mitä jos lapsilla olisi aina vähintään yhtä suojattu ja turvallinen elämä, kuin edeltävillä polvilla?
- Mitä jos ennaltaehkäisyyn panostettaisiin enemmän?
- Mitä jos kaikkea päätöksentekoa tehtäisiin ajatellen lasten tulevaisuuden perspektiiviä, ei lyhyen tähtäimen tavoitteita ja kvartaalitalouden intressejä?
 - Mitä jos lasten hyvinvointi olisi politiikan kärjessä?
 - Mitä jos lapsia koskevista palveluista ei karsittaisikaan resurssikysymyksissä?
 - Mitä jos päättäjät olisivat kiinnostuneempia pienistä muutoksista ja uskoisivat, että se voisi tuottaa ison muutoksen?
 - Mitä jos taloutta johdettaisiin perheen tarpeista käsin?
 - Mitä jos raha/resurssit ei määrittäisi auttamista?
 - Mitä jos politiikassa olisi yläikäraja?
 - Mitä jos apu ei maksaisi?
 - Mitä jos traumat ymmärrettäisiin päättäjätasolla? Siis se, miten ne vaikuttavat
 - Mitä jos kaikki äänestäisi?
 - Olisi palveluissa tarpeelliset resurssit?
 - Mitä jos poliittinen päätöksenteko ei keskittyisi oman edun ajamiseen vaan yhteiseen hyvään
 - Mitä jos lastensuojelun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopanostukset olisivat 3-4% siihen käytettävästä rahasta?
 - Mitä jos työntekijällä olisi aikaa?
- Mitä jos yhteiskunnan kestävyyttä tarkasteltaisiin enemmän myös inhimillisestä näkökulmasta ja mahdollisuutena?
 - Mitä jos yhteiskunnan tärkein tehtävä ei olisi julkisen talouden tasapaino, vaan lasten hyvinvointi
 - Mitä jos työntekijöiden empatia ja tunnetaitojen lisätään kaikkiin koulutuksiin?
 - Mitä jos sosiaalityön hierarkiaa puretaan, ja annetaan työntekijöille mahdollisuus tehdä työtään tasavertaisena suhteessa johtoon?
 - Mitä jos perhehoitajia tulvisi ovista ja ikkunoista
 - Mitä jos hyviä, toimivia sijaisperheitä olisi riittävästi
- Mitä jos lastensuojelun ammattilaiset voisivat tehdä työnsä hyvin ja jaksaisivat paremmin?
 - Mitä jos työntekijät eivät vaihtuisi?
 - Mitä jos sijaisvanhemmat saisi tarvittavan tuen, valmiudet ja ohjauksen, että he jaksaisivat vastata paremmin lapsen yksilöllisiin tarpeisiin?
 - Mitä jos jokaisen ammattitaitoa oikeasti hyödynnettäisiin?
 - Mitä jos sosiaalityö + oppilashuolto olisi haluttuja työpaikkoja ja henkilöstö pysyvää?
 - Mitä jos lastensuojelussa olisi pysyvät ja osaavat ja tyytyväiset työntekijät?
 - Mitä jos työpaikat ja työntekijät tukisivat työntekijöitä enemmän?

- Mitä jos lastensuojelussa sosiaalityöntekijän työparina olisi aina terveydenhuollon edustaja?
- Mitä jos sosiaalityöntekijällä olisi aikaa tavata asiakaslapsia- ja perheitä
 - Mitä jos lastensuojeluun tulisi työvoimaryntäys?
- Mitä jos lastensuojelun työntekijät voisivat paremmin?
 - Mitä jos tunnetaidot olisi pakollisia ammattilaisilla?
 - Mitä jos laitoksissa asuisi myös henkilökunta/ammattilaisia?
- Mitä jos kokemusasiantuntijat voisivat olla avoimia taustastaan? Koulututtua sosiaalialalle?
- Mitä jos lastensuojelussa uskallettaisiin pyytää anteeksi?
- Mitä jos sossuilla olisi pienempi määrä asiakkaita?
- Mitä jos kaikilla lastensuojelun työntekijät osaisivat toimia oikein?
 - Mitä jos työntekijöillä ei olisi kiire?
 - Mitä jos sossuja olisi enemmän?
 - Mitä jos olisi lupa epäonnistua?
- Mitä jos työntekijöitä olisi enemmän?
 - Mitä jos oltaisiin avoimempia kokemuksistamme?

- Mitä jos aina ei olisi niin kiire?
- Mitä jos ammattilaisten koulutus muuttuisi systeemisyttä, osallisuutta ja suhdeperustaisuutta vahvistavaksi?
- Mitä jos ammattilaiset uskaltaisivat olla avoimia eri näkökulmille ja luopua “tietämisen” pakosta?
- Mitä jos lastensuojelussa olisi pysyvät työntekijät?
- Mitä jos sosiaalityöntekijän ammattitaitoon luotettaisiin?
- Mitä jos sosiaalityöntekijä saisi työskennellä max. 15 lapsen asioissa?
- Mitä jos lastensuojelussa lapsella olisi vain yksi sosiaalityöntekijä, joka hoitaisi hänen asioitaan ”alusta loppuun”?
 - Mitä jos olisi tarpeeksi työntekijöitä?
- Mitä jos lapset ja nuoret saisi matalalla kynnyksellä tietoa omista oikeuksista?
- Mitä jos kaikenikäisten lasten saisi vaikuttaa ja se kuultaisiin?
 - Mitä jos jokaisella ls-asiakaslapsella olisi mahdollisuus kertoa mielipide omasta elämäntilanteestaan?
- Mitä jos lapsen tietoa arvostettaisiin tosi paljon?
 - Mitä jos kokemusasiantuntijoiden kehittäjäryhmätoiminta olisi mahdollista kaikille lastensuojelun asiakkaille?

- Mitä jos kaikille hyvinvointialueille saataisiin salapoliisi-toiminta?
 - Mitä jos lapsi saisi vaikuttaa?
- Mitä jos lasten ja nuorten yksilöllisiä taitoja ja valmiuksia arvostettaisiin enemmän?
 - Mitä jos kaikenikäisten lasten mielipide huomioitaisiin heitä koskevissa asioissa?
 - Mitä jos ls-asiakkailta systemaattisesti kerättäisiin asiakaspalautetta ja palveluja muokattaisiin niiden mukaan?
- Mitä jos lastensuojelun kokeneet asiakkaat ovat olleet suunnittelemassa ls-palveluja?
 - Mitä jos jokainen lapsi ja nuori pääsisivät antamaan palautetta sijaishuoltoapaikastaan ja osalliseksi kehittämiseen?
- Mitä jos asiakkaiden ääni kuultaisiin paremmin?
 - Mitä jos lastensuojelua tarvitsevien lasten vanhempia tuettaisiin ja kuultaisiin enemmän?
 - Mitä jos pienet lapset nähtäisiin oikeasti arvokkaiksi lastensuojelun arjessa?
 - Mitä jos lapset ja nuoret nähtäisiinkin kyvykkäinä, osaavina toimijoina?
- Mitä jos lastensuojelua tarvitsevien lasten elämässä tärkeitä ihmisiä kuultaisiin enemmän? Miten he voisivat osallistua lapsen elämään?
- Mitä jos Ihan tultaisiin täältä ammattilaisten vertikaalista horisonttiin ja kuultaisiin ilman oletuksia sitä toista siinä? Lasta, nuorta, aikuista, kollegaa, naapurua...

- Mitä jos lasta kuultaisiin?
- Mitä jos lapset saisivat vaikuttaa?
- Mitä jos lapsi olisi voimakkaammin mukana kun päätetään häneen liittyvistä asioista?
- Mitä jos lapset osaisivat olla itse yhteydessä lastensuojeluun?
- Mitä jos lapset saisivat äänestää vaaleissa?
 - Mitä jos jokainen lapsi saisi itse olla päättämässä toimenpiteistä, joita häneen kohdistuu?
- Mitä jos kaikkien lasten olisi helppoa kertoa miltä tuntuu?
- Mitä jos kokemusasiantuntijoita kuultaisiin enemmän?
- Mitä jos kaikki lapset ja nuoret tietäisivät oikeuksistaan?
 - Mitä jos jokainen lapsi tietäisi omat oikeutensa?
- Mitä jos koulutukseen olisi pakollista säilyttää kokemusasiantuntijan ääni?
 - Mitä jos lastensuojelua kehitettäisiin pitkäjänteisesti yhdessä asiakkaiden kanssa?
- Mitä jos olisi itsestään selvää, että päiväkodit, koulut ym. ajattelisivat, että lapsi on huomion arvoinen, jonka vuoksi on hyvä pysähtyä kuuntelemaan, mitä hänelle kuuluu?
- Mitä jos asiakkaan asiantuntijuus omasta elämästä ohjaisi kaikkea?

- Mitä jos lapsia uskottaisiin?
- Mitä jos kaikki kommunikointi ei vaatisi puhetta? (tai kuulemista)
- Mitä jos lapset ja nuoret saisi päättää ottaako ja mitä apua vastaan?
- Mitä jos lapsilla olisi oikeus hakea/ saada apua omasta tahdostaan?
 - Mitä jos lasta aina uskottaisiin?
 - Mitä jos lapset ja nuoret nähtäisiin vahvemmin toimijoina?
- Mitä jos kaikki ihmiset lastensuojelun parissa kokisivat itsensä osallisiksi?
- Mitä jos lastensuojelu olisi paljon joustavampi prosessi, myös sijaishuolto?
 - Mitä jos lapset ja nuoret saisi matalalla kynnyksellä sossun kiinni?
- Mitä jos kenenkään nuoren ei tarttis hatkata?
 - Mitä jos lastensuojelun johtaminen olisi tavoitteellista ja määrittäisi enemmän ls-työtä?
- Mitä jos stt:t tapaisivat lapsia aikuisten sijaan?
- Mitä jos jokainen lapsi ja nuori tuntisi itsensä rakastetuksi sijaishuollossa?
- Mitä jos lapsi ja nuori saisi itse päättää, mihin hän menisi jos ei pystyisi asumaan kotonaan?
 - Mitä jos Suomeen muuttavat lapset (pakolaiset) saisivat muuttaa suoraan suomalaiseen perheeseen?

- Mitä jos johtavat sosiaalityöntekijät johtaisivat asiakastyötä?
- Mitä jos ls-johtajat saisivat omat johtamiskoulutuksensa?
- Mitä jos palvelut ja tukitoimet rakennettaisiin lapsen ja perheen ympärille?
 - Mitä jos lapsi olisi arviointityöskentelyssä mukana yhtenä arvioitsijana eikä keskiössä? Mitäs jos keskiössä olisi lapsen/perheen tilanne?
- Mitä jos lapsi kohdattaisiin tarvelähtöisesti?
 - Mitä jos aikuisillakin olisi mahdollisuus pysähtyä ja tutkia itseään?
 - Mitä jos lastensuojelussa voitaisiin tukea lasten ja perheiden hyvinvointia kokonaisvaltaisemmin?
- Mitä jos jokainen lastensuojelun asiakas saisi kuntouttavaa psykososiaalista tukea omien tarpeidensa pohjalta?
 - Mitä jos kaikilla lastensuojelun asiakkailla huomioitaisiin ACE-tekijät ja pyritäisiin aktiivisesti lisäämään samassa suhteessa resilienssitekijöitä?
- Mitä jos jokaisessa lastensuojelulaitoksessa olisi psykoterapeutti käytettävissä?
 - Mitä jos lastensuojelussa kysyttäisiin ensimmäisenä: Mikä lisää asiakkaan turvan kokemusta?
- Mitä jos lastensuojelun valvonta toimisi paremmin?

- Mitä jos lastensuojelun asiakkaille tarjottaisiin mahdollisimman monipuolisesti erilaisia kuntouttavia terapeuttisia menetelmiä?
- Mitä jos nuoret ei hatkais niin paljon? Niitä aktiivisesti etsittäis?
- Mitä jos hatkojen kohdalla moniammatillinen yhteistyö toimisi?
- Mitä jos palvelut vastaisivat juuri niihin pulmiin ja tarpeisiin, mitä perhe tarvitsevat?
- Mitä jos lastensuojelupalveluiden toteuttamisesta maksettaisiin järjestäjille vaikuttavuuden perusteella, ei suoritusten? Esim. ”vaikeahoitoisten” lasten huolehtimisesta maksettaisiin yksikölle siinä suhteessa kun hyvinvointi lisääntyy?
- Mitä jos sijoitetuilla lapsilla olisi oikeus ja mahdollisuus pysyvään sijaishuoltopaikkaan?
- Mitä jos lastensuojelussa vahvistettaisiin tunnetaitoja?
- Mitä jos jo sijoituksen aikana tarjottaisiin riittävästi aikaa ja työkaluja traumojen ja oman elämäntarinan työstämiseen?
- Mitä jos sijoitettujen lasten oppimisvalmiudet ja psyykinen + fyysinen hyvinvointi kartoitettaisiin koulun alussa + muutostilanteissa, ja tarjottaisiin oikea-aikainen tuki?
- Mitä jos sijaishuollossa koulu- + työllisyyspolut olisivat vahvasti tuettuja?
- Mitä jos lastensuojelun kehittäminen olisi pitkäjänteistä lyhyiden hankkeiden sijaan?

- Mitä jos lastensuojelua johdettaisiin hyvin?
- Mitä jos lastensuojelun apu olisi laadukasta ja vaikuttavaa?
 - Mitä jos sijaishuollossa itsenäistyneillä nuorilla olisikin ympärillä turvaverkosto?
 - Mitä jos alkaisimme uskoa siihen, että vanhemmilla on kykyä muutokseen, kun he saavat riittävästi tukea?
 - Mitä jos lapsen etu olisi enemmän kuin huoltajan etu lastensuojelussa?
 - Mitä jos kansalaisjärjestöt pystyisivät tukemaan lastensuojelua paremmin?
 - Mitä jos lastensuojelu ei olisi eroteltu sosiaalihuollon alaisuuteen?
 - Mitä jos NVC-menetelmä olisi yhteinen toimintatapa?
 - Mitä jos keskittyisimme myös nuoren potentiaaliin emmekä vain ”ongelmiin”?
 - Mitä jos laitokset olisivat koti?
 - Mitä jos laitoksissa / sijaishuoltopaikoissa olisi yleensä lemmikkejä?
 - Mitä jos neuroepätyypillisten ihmisten tarpeet, rajarien käyttöä vältettäisiin erityisesti heidän kohdallaan?
 - Mitä jos lapsi uskaltaisi hatkoilta takaisin?
 - Mitä jos projektit ja hankkeet jatkuisivatkin ollessaan tarpeellisia, eivätkä loppuisi resurssipuutteen vuoksi?

- Mitä jos sijaishuoltopaikkaa ei aina vaihdettaisi?
- Mitä jos lapset saisivat terapiaa?
- Mitä jos koulukotien valvonta ja kohtelu olisivat mallillaan?
- Mitä jos laitokset sitoutuisivat lapsiin?
 - Mitä jos puheeksi ottaminen toimisi, konkreettiset kysymykset ja esimerkit
- Mitä jos laitossijoitus koettaisiin hyvänä asiana
- Mitä jos älykkäät lapset huomioitaisiin (myös autismi/adhd)
- Mitä jos laitokset noudattaisivat sääntöjä?
- Mitä jos olisi mahdollista vaikuttaa oma ohjaajan valintaan?
 - Mitä jos hatkalla olisin turvassa?
- Mitä jos minusta tuntuisi, että minusta välitetään?
- Mitä jos saisin tukea laitoksessa?
- Mitä jos yksityisiä sijaishuoltopaikkoja valvottaisiin paremmin?
- Mitä jos vanhemmat saisivat todella apua lastensuojeluprosessissa?
 - Mitä jos on lupa osoittaa tunteita?
- Mitä jos palvelutarpeen arviointi tehtäisiin laadukkaasti?

- Mitä jos laitoksia ei suljettaisi?
- Mitä jos ei olisi tarvetta enää kehittää lastensuojelua?
- Mitä jos lastensuojelun sijaishuollossa sitouduttaisiin pysyvyyteen?
- mitä jos juridiikka ei ohjaisi niin paljon työskentelyä?
- Mitä jos olisi tarpeeksi aikaa kohdata perheet ja lapset riittäväällä intensiteetillä?
- Mitä jos ammattietikalla olisi lakia vahvempi rooli?
- Mitä jos koko perheen tilanteessa toimisi moniammatillinen tiimi?
 - Mitä jos päästäisiin koko perheen auttamiseen samanaikaisesti, että tuki tunnistaisi ekosysteemin, jossa lapsi elää?
- Mitä jos eri toimijat tekisivät yhteistyötä?
- Mitä jos tietoa käytettäisiin rohkeammin muutoksen tekemiseen ja eri tiedonlajit näkyisivät varmasti päätöksenteossa?
- Mitä jos ei olisi ls-avohuoltoa, olisi vain sijaishuolto?
- Mitä jos sijaishuollon sijaan lapsen tarvitsema hoito tulisikin hänen omaan kotiinsa?
- Mitä jos lastensuojelulla ei olisi toimistoja?
- Mitä jos sijaishuoltopaikan irtisanomisesta tulisi yrityksille sakkoja (jos ei riittävät perusteet + toimenpiteet)

- Mitä jos aikamääreet eivät kahlitsisi palvelua?
 - Mitä jos lyhytaikaista huolenpitoa saisi tasapuolisesti eri puolilla Suomea ja kriteeristö olisi sama?
- Mitä jos nähtäisiin oireilut asioiden takana?
- Mitä jos lastensuojelua ei kilpailutettaisi, vaan lapsi saisi tarvitsemansa palvelut?
- Mitä jos kaikki, jotka on kokeneet väkivaltaa, sais sen avun mitä tarvii?
 - Mitä jos jokainen tarvitseva ottaisi avun vastaan?
- Mitä jos perhe perheessä sijoituksia tehtäisiin enemmän
- Mitä jos palvelut järjestettäisiin jollain muulla tavalla kuin kilpailuttamalla
- Mitä jos lastensuojelupalvelujen ohjauksesta vastaisi joku
- Mitä jos lastensuojelua johdettaisiin tietoon perustuen?
 - Mitä jos lapset sijoitettaisiin aina oman hyvinvointialueen sisällä?
 - Mitä jos lastensuojelua johdettaisiin eri tavalla?
 - Mitä jos ei olisi jäykkiä rakenteita vaan enemmän joustoa?
- Mitä jos lastensuojelussa kaikki tunteet saisivat näkyä ja niiden käsittelyyn olisi turvallinen tila

- Mitä jos THL:ssä olisi 40 lastensuojelun tutkijaa neljän sijasta?
- Mitä jos lastensuojelusta väitöskirjaa tekeville olisi suunnattu rahoitusta?
 - Mitä jos eri sektorit olisivat lähempänä toisiaan?
 - Mitä jos yhteistyö olisi eri osapuolia rikastuttavaa eikä kuormittavaa?
 - Mitä jos moninaisuus tunnistettaisiin paremmin lastensuojelussa
 - Mitä jos laitoksissa saisi asua yli 18-vuotiaaksi
- Mitä jos Lastensuojelu perustuisi tietoon?

b. Haluan vahvistaa

- ✓ Haluan vahvistaa ymmärrystä ihmisen ja luonnon yhteisestä kestävästä hyvinvoinnista (ekologinen paradigma), jotta vuonna 2052 lastensuojelu on osa sote-palveluita, joissa lasten ja perheiden hyvinvointia tuetaan kokonaisvaltaisesti siten, että huomioidaan ihminen osana luontoa.
- ✓ Haluan vahvistaa ymmärrystä systeemisten / kompleksisten / pirullisten ongelmien muutoksesta, jotta vuonna 2052 meillä on systemaattiset, kansalliset rakenteet lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin turvaamiseksi ja lasten suojelemiseksi.
- ✓ Tunnistetaan lastensuojelun tarvetta tuottavat ilmiöt ja puututaan niihin systemaattisesti ja mahdollisimman varhain.
- ✓ Haluan vahvistaa ennaltaehkäiseviä ja avohuollon palveluja, jotta vuonna 2052 oikeasti lapset ja perheet voivat paremmin, sijaishuollon tarve on pienempi ja myös talousbudjeteissa tämä muutos näkyy.
- ✓ Haluan vahvistaa palvelurakenteen toimivuutta tuen tarpeisiin paremmin vastaavaksi, jotta vuonna 2052 käytettäisiin vähemmän viimesijaisia lastensuojelun toimenpiteitä
- ✓ Haluan vahvistaa lasten ja nuorten oikeutta olla turvassa ilman väkivaltaa ja tarpeisiin vastaavia palveluita, jolloin kaikki apua tarvitsevat saavat sitä.
- ✓ Haluan vahvistaa ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluita sekä järjestöyhteistyötä, jotta vuonna 2052 lastensuojelun resurssit riittävät palvelujen tuottamiseen lapsille ja perheille, ja kehittämistyöhön.
- ✓ Haluan vahvistaa ei-stereotyyppisen väkivallan tunnistamista, jotta vuonna 2052 lapsia osataan suojella
- ✓ Haluan vahvistaa väkivallasta systemaattisesti kysymistä kaikissa sosiaali- ja terveystaloudissa, jotta mahdollisuus puhua/ kertoa on silloin, kun se tuntuu itselle turvalliselta.
- ✓ Haluan vahvistaa MT-avun saamista & helpottaa sitä.
- ✓ Haluan vahvistaa kaikkien lasten ja perheiden kanssa olevien aikuisten yhteistä vastuuta, jotta vuonna 2052 ei olisi raja-aitoja ja kukaan ei jonota apua.
- ✓ Haluan vahvistaa monitoimijaisuutta lastensuojelussa, jotta lapsi perheineen otetaan aidosti mukaan yhteiseen työskentelyyn. Ammatillaiset kokoontuvat lapsen ja perheen ympärille, eikä lapsi ja perhe juokse eri palveluissa. Monitoimijaisesti luodaan yhteinen suunnitelma yhteiselle työskentelylle. Työskentely perustuu systeemisyteen ja suhdeperustaisuuteen.
- ✓ Haluan vahvistaa, jokaiselle lapselle (joka tarvitsee tukea) rinnalla kulkijaa, jotta vuonna 2052 olisi vähemmän lapsia ja aikuisia, jotka eivät ole tulleet kuulluiksi, joiden puolta kukaan ei ole pitänyt, joilla ei ole ollut edes yhtä turvallista ihmistä elämässään. Teema: Lastensuojelun sosiaaliohjaajat oppilashuoltoon, neuvolaan ja päiväkotiin!
- ✓ Haluan vahvistaa lapsen oikeutta opetukseen, jotta vuonna 2052 jokaisella lapsella on toisen asteen tutkinto peruskoulun oppimäärän suorittamisen lisäksi.
- ✓ Haluan vahvistaa lapsen mahdollisuutta pysyvään, turvalliseen ihmissuhteeseen. Tilannetta, jossa jokaisella lapsella on luotettava henkilö, jonka kanssa reflektoida maailmaa, ihmetellä ja harjoitella vuorovaikutustaitoja.
- ✓ Haluan vahvistaa sijaishuollossa asuvien lasten oikeutta pysyvyyteen, jotta vuonna 2052 lastensuojelussa olisi mahdollista pysyvät sijoitukset. Lapsilla olisi oikeus ja mahdollisuus kiinnittyä ja kiintyä ja heillä voisi olla pysyvä koti myös sijaishuollossa.
- ✓ Haluan vahvistaa käytännönläheisempää ja kokemustiedon tunnistavaa tutkimusta, jotta vuonna 2052 lastensuojelu perustuu vahvemmin tutkittuun tietoon, hyödyttää työtekoa ja asiakkaita + tutkimus ja käytäntö ei olisi niin erillään.

- ✓ Haluan vahvistaa traumatietoisuutta, jotta vuonna 2052 jokainen lapsi ja nuori osaisi nimetä tunteitaan tehokkaasti ja tunnistaisi omaa oireiluaan
- ✓ Haluan vahvistaa lastensuojelun työntekijöiden arkiaktivismia, jotta vuonna 2052 lastensuojelussa tehdään päivittäisiä muutostekoja eteen tulevien epäkohtien kitkemiseksi.
- ✓ Haluan vahvistaa sijaishuollossa asuvien lasten omanarvontuntoa, jotta vuonna 2052 hatkaavat lapset ovat paremmin turvassa
- ✓ Haluan vahvistaa sijoituksessa olevien omanarvontuntoa, jotta vuonna 2052 heillä on valoisampi tulevaisuus
- ✓ Haluan vahvistaa tehokasta sijaishuollon valvontaa, jotta vuonna 2052 lapsia kohdellaan hyvin
- ✓ Haluan vahvistaa viranomaisten tietoisuutta, jotta vuonna 2052 viranomaiset osaisivat reagoida hatkassa olevien nuorten hätään ja auttaa
- ✓ Haluan vahvistaa varsinkin yksityisten laitosten valvontaa, jotta vuonna 2052 laitoksissa ei kohdeltaisi nuoria väärin tai toiminta ei olisi voittoa tavoittelevaa
- ✓ Haluan vahvistaa lastensuojelun osallisuuden edistämisen käytäntöjä, niin lasten, nuorten ja perheiden kuin työntekijöiden, jotta vuonna 2052 lastensuojelu vastaa paremmin lasten ja perheiden tarpeisiin ja työntekijät tuntevat ja tietävät, mitä osallisuus ja sen edistäminen merkitsee
- ✓ Haluan vahvistaa sanktioita siten, että esim. virkamiesten laiminlyönneistä olisi seurauksia, jotta tulevaisuudessa voi luottaa oikeuden toteutuvan, jos korkeassa asemassa oleva tekee esim. toistuvasti & tietoisesti vastoin ohjeita.
- ✓ Haluan vahvistaa tietoon perustuvaa toimintaa lastensuojelussa, jotta vuonna 2052 lastensuojelussa tiedetään mitä tehdään.
- ✓ Haluan vahvistaa yhteistä tekemistä/ rajapintojen havaitsemista, jotta vuonna 2052 lastensuojelu on lasten suojelua.
- ✓ Haluan vahvistaa palautetietoisuutta, jotta vuonna 2052 lapset, nuoret ja perheet saavat apua, josta hyötyvät ja palautetieto ohjaa organisaatioiden tietojohdantamista, kustannukset vähenevät, kun häiriökäyttäytyminen vähenee.
- ✓ Haluan vahvistaa avohuoltoa siten, että moniammatillinen ja monimenetelmäinen ammattihenkilöiden tukitiimi on käytössä lapsille ja nuorille pienessä väestöpohjassa omalla asuinalueella, lähellä ja helposti saavutettavissa.
- ✓ Haluan vahvistaa ei rakenteellista hierarkiaa ja toiminta- ja johtamiskulttuuria, jossa yhteisön osallisuus ja ääni on keskeisessä asemassa tulevaisuuden muutostyöskentelyssä niin ruohonjuuritasolla kuin poliittisessa päätöksenteossa
- ✓ Haluan vahvistaa nuorten mahdollisuuksia osallisuuteen ja kokemusasiatuntijuuteen, jotta vuonna 2052 lastensuojelu olisi entistä paremmin heidän tarpeisiinsa vastaavaa.
- ✓ Haluan vahvistaa lapsen kannattelevaa verkostoa, jotta vuonna 2052 lapset ovat aidosti osallisia ja kokevat olevansa turvassa, koska aikuiset toimivat yhdessä hänen tukena ja monialainen yhteistyö on tiivistynyt
- ✓ Haluan vahvistaa kokemustiedon ja toiminnan kautta syntyvän osaamisen vahvistumista, jotta vuonna 2052 lastensuojelun työntekijät tunnistaa paremmin LS liittyneet kokemukset ja tarpeet ja LASU on joustavampi ja asiakaslähtöisempi.
- ✓ Haluan vahvistaa lapsen omaa asiakasosallisuutta, jotta 2052 jokaisella lapsella on turvallinen suhde omaan sosiaalityöntekijäänsä, joka kuuntelee ja jonka kanssa voi työskennellä elämäntapahtumien äärellä.
- ✓ Haluan vahvistaa lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnissa olevien perheiden osallisuuden kokemusta prosessissa, jotta vuonna 2052 lastensuojelun prosessit ovat asiakaslähtöisiä ja vaikuttavia, ja lastensuojelun julkisuuskuva positiivisempi
- ✓ Haluan vahvistaa lasten ja nuorten osallisuutta, jotta vuonna 2052 lasten ja nuorten ääni kuullaan aidosti ja sillä on vaikutusta kaikessa päätöksenteossa.
- ✓ Haluan vahvistaa lastensuojelun työntekijöiden toimintavapautta ja lisätä ulkopuolella olevien ihmisten ymmärrystä lastensuojelun maailmasta, jotta vuonna 2052 lastensuojelun tehtävät olisivat haluttuja, arvostettuja työpaikkoja, eikä lastensuojeluun liittyisi pelkoja tai vääriä käsityksiä.

- ✓ Haluan vahvistaa ammattilaisten sekä opiskelijoiden systemaattista kouluttamista yhteiskehittämällä, jotta vuonna 2052 kentällä olisi mahdollisimman kokonaisvaltaisesti osaavia ammattilaisia auttamassa lapsia
- ✓ Haluan vahvistaa toimintamalleja, jotta vuonna 2052 sosiaalialan ammattilaiset ja asiakkaat asettuvat tasa-arvoiseen asetelmaan tutkimaan muutoksen tarpeita
- ✓ Haluan vahvistaa kokemusasiantuntijoiden asiantuntijuutta, jotta vuonna 2052 heidän ammatillisella osaamisellansa ja asiantuntijuudella voidaan kehittää lastensuojelua paremmin
- ✓ Haluan vahvistaa valtakunnallista osaamista, jotta joka paikassa voisi luottaa saavansa osaavaa ja kohtaavaa ja ratkaisukeskeistä apua.
- ✓ Haluan vahvistaa lasten ja nuorten osallisuutta tukevia rakenteita ja arvostavaa puhetta lapsista ja nuorista, jotta vuonna 2052 heidät nähdään tasavertaisina kumppaneina ja yhteiskunnan arvokkaina jäseninä.
- ✓ Haluan vahvistaa suhdeperusteista työtä, jotta lapsen osallisuus vuonna 2052 on itsestäänselvyys, joka näkyy kaikilla tasoilla yhteiskunnassa.
- ✓ Haluan vahvistaa kokemusasiantuntijuutta/asiakasnäkökulmaa tulevien ja nykyisten työntekijöiden koulutuksessa, jotta vuonna 2052 lastensuojeluun ohjautuisi enemmän osaavia, innokkaita ja motivoituneita työntekijöitä.
- ✓ Haluan vahvistaa lasten osallisuutta, jotta lastensuojelusta olisi paras mahdollinen hyöty
- ✓ Haluan vahvistaa lastensuojelun sijaishuoltoa, jotta vuonna 2050 jokainen lapsi saa hänen tarvitsemansa avun ja tuen oikea-aikaisesti yhdestä paikasta, unohtamatta lapsen perhettä ja verkostoa.
- ✓ Haluan vahvistaa sitä, että sosiaalityöntekijöillä on oikeasti mahdollisuus tehdä hyvää lapsia osallistavaa työtä ja lapset saavat oikeat palvelut oikea-aikaisesti, jossa huomioidaan vaikuttavuus pidemmällä aikajanelalla kuin 18 v tai 25, että lapset nähdään tulevaisuuden sijoituksena yhteiskunnassa.
- ✓ Haluan vahvistaa osaamista, jotta vuonna 2052 lastensuojelussa nähdään mitä poistetaan ja mitä pidetään, osataan yhdistää vanhaa ja uutta tehokkaasti
- ✓ Haluan vahvistaa laadukasta koulutusta, jotta vuonna 2052 jokainen työntekijä olisi osaavampi
- ✓ Haluan vahvistaa ammattilaisten kykyä ja taitoa asettua dialogiin asiakkaiden ja toisten ammattilaisten kanssa, jotta vuonna 2052 lastensuojelun työ on selkeämpää ja suunnitelmallisempaa asiakkaiden näkökulmasta
- ✓ Haluan vahvistaa ammattilaisten ammattitaitoa tunteiden, traumojen ja väkivalta osaamista, jotta tulevaisuudessa osattaisiin antaa oikeanlaista ja oikea-aikaista apua.
- ✓ Haluan vahvistaa lastensuojelun ammattilaisten osaamista, määrää, jaksamista ja auttamisen halua, jotta vuonna 2052 kaikki lapset ja perheet saisivat tarvitsemansa avun ja tuen.
- ✓ Haluan vahvistaa lastensuojelun henkilöstön pysyvyyttä, jotta vuonna 2052 lastensuojelun asiakkaiden ja henkilöstön välillä on aito, pysyvä ja turvallinen kiintymyssuhde.
- ✓ Haluan vahvistaa lastensuojelun (avo+sij+jälkih) työntekijöiden osaamista, jotta kaikki lastensuojelun piirissä olevat lapset tuntevat olonsa turvalliseksi.
- ✓ Haluan vahvistaa poliittisten päätöksentekijöiden ja sosiaali-, terveyden- ja kasvatusalan ammattilaisten ymmärrystä ja lisätä tietoa varhain tarjotun tuen tärkeydestä koko perheelle, jotta vuonna 2052 lasten ja nuorten pahoinvointi on huomattavasti vähentynyt ja monissa perheissä vanhemmuuden taidot lisääntyneet.
- ✓ Haluan vahvistaa lasten ja nuorten osallisuuden merkitystä päätöksenteossa, jotta vuonna 2052 kansallinen lapsistrategia on kiinteästi hallitusohjelmassa.
- ✓ Haluan vahvistaa traumojen/ ihmiskäyttäytymisen ymmärtämistä päättävillä tasoilla (toisaalta myös kaikilla).
- ✓ Haluan vahvistaa rakkautta ja rohkeutta, että vuonna 2052 voisin olla ylpeä ja onnellinen lapsista(ni) ja että lapset kokisivat itsensä onnellisiksi, taitaviksi ja kykeneviksi toimimaan yhteisessä maailmassa.

- ✓ Haluan vahvistaa lasten yhdenvertaisuutta, jotta vuonna 2052 jokainen lapsi kokee olevansa arvokas ja arvostettu jäsen lähiyhteisöissään ja yhteiskunnassa
- ✓ Haluan vahvistaa osallisuutta ja yhdenvertaisuutta, jotta vuonna 2052 myös lapsilla, joilla on vahvojakin tuen tarpeita, olisi mahdollisuus käydä lähikoulua, elää lapsuuttaan omassa naapurustossaan ja tulla siellä aidosti hyväksytyksi ja otetuksi mukaan.
- ✓ Haluan vahvistaa ilman huoltajaa maahan tulevien turvapaikanhakijalasten ja –nuorten oikeuksien toteutumista, jotta vuonna 2052 jokainen lapsi ja nuori saisi kaiken tarvittavan avun yhteiskunnalta voidakseen elää oman perheensä kanssa. (tai ellei oman perheen kanssa eläminen ole mahdollista voisi ainakin elää sijaisperheessä)
- ✓ Haluan vahvistaa yhteistä keskustelua eri näkemysten omaavien ihmisten keskuudessa, jotta tulevaisuudessa ymmärrettäisiin paremmin tosiamme ja juurisyitä eri ilmiöiden takana.
- ✓ Haluan vahvistaa vanhempien/ kasvattajien ymmärrystä kehollisesta itsemääräämisoikeudesta, jotta yhtään lasta ei pakoteta joulupukin syliin ja lapset oppivat jo pieninä, että heillä on itsemääräämisoikeus ja osaavat kertoa, jos siihen puututaan.
- ✓ Haluan vahvistaa ihmisten kykyä keskustella täysin päinvastaista mieltä olevien kanssa, jotta tulevaisuudessa Suomi ei olisi niin polarisoitunut, ja että tämän seurauksena polarisaation haitalliset lieveilmiöt poistuisivat.

- ✓ Haluan vahvistaa keskustelua arvoista, jotta vuonna 2052 toiminta kohdistuu oikeasti tärkeisiin asioihin.
- ✓ Haluan vahvistaa kaikkien ihmisten ymmärrystä siitä, että lasten asiat ovat kaikkien meidän yhteisiä asioita ja kaikki vaikuttavat toiminnallaan lasten hyvinvointiin, jolloin muutostyö tuottaa yhteistä ymmärrystä lasten asioissa.
- ✓ Haluan vahvistaa lasten auttamista heidän arjessaan, jotta vuonna 2052, lastensuojelun piirissä olevilla lapsilla menee yhä hyvin isoilla mittareilla, kuin kavereillaan keskimäärin. Esim. peruskoulun päättötodistus, luottamus tulevaisuuteen, sijoittuminen työelämään.
- ✓ Haluan vahvistaa erilaisuuden hyväksymistä, jotta vuonna 2052 ei ole vain yhtä mallia hyväksytyistä tavasta olla osa yhteiskuntaa
- ✓ Haluan vahvistaa lastensuojelun stigman poistamista, jotta vuonna 2052 lastensuojelun asiakkaiden ei tarvitse hävetä asiakkuuttaan
- ✓ Haluan vahvistaa toimittajien/ median vastuusta ja sensitiivistä tapaa viestiä väkivallasta, jotta yksikään väkivaltaa kokenut ei joudu lukemaan kokijaa syyllistäviä otsikoita. Ihmiset ymmärtää, että vastuu on aina tekijällä eikä kokijan tarvitse hävetä.
- ✓ Haluan vahvistaa MT-ongelmien ymmärtämistä ja pienentää lokeroiden vaikutusta minäkuvaan, jottei ihmiset leimaisi ja lokeroisi itseään liian helposti muuttamalla itse ongelmaksi siitä ihmisestä mitä hän on, jotta eriarvoisuus vähenisi.

C. T e k o j a

- ◇ Yhteinen asiantuntijuus (työskentelyä tehdään aina lähtökohtaisesti yhdessä)
- ◇ Yhteisen kielen käyttöönotto
- ◇ Monitoimijarakenteiden madaltaminen (salassapito, konkreettinen yhteinen luukku)
- ◇ Rohkeus puhua ja sanavalinnat (ei leimaavia)
- ◇ Lisää resursseja
- ◇ Arvostusta
- ◇ Tiedon lisääminen monikanavaisesti lapsuuden erityisyyteen ja haavoittuvuuteen liittyen
- ◇ Tutkimus, ACE-kyselylomake + suojaavista
- ◇ Tietoperustainen toiminta, ICT-tekoäly
- ◇ Käytämme kunnioittavaa kieltä ja toimimme eettisesti kestävällä tavalla.
- ◇ Keskitymme voimavaroihin ja sanoitamme myönteisiä asioita sekä tahdomme aidosti toisillemme hyvää.
- ◇ Vahvistamme omaa hyvinvointiamme
- ◇ Lapsilla on riittävästi turvallisia ja vastuullisia aikuisia ympärillään.
- ◇ Kohdennettua viestintää neuvolan asiakkaille
- ◇ Lisää tietoisuutta asioista, koulutuksia ja kohtaamispaikkoja
- ◇ Vuonna 2024 alkaa pilotti, jossa sinä vuonna syntyvien lasten perheille tarjotaan työpari, joka huolehtii perheen fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista (lääkäri/sairaanhoitaja+ sosiaalityöntekijä).
- ◇ Lakimuutos: palvelu kuuluu perheiden peruspalveluihin
- ◇ Pitkittäistutkimusta palvelun vaikuttavuudesta + päättäjävaiuttamista ja -viestintää
- ◇ Työn ja resurssien jako uusiksi: yhteiset asiakkaat ja budjetit, joiden kanssa työskennellään tarkoituksenmukaisesti.
- ◇ Kansalaisaloite lain muuttamiseksi siten, että avun saaminen ei riipu olemassa olevista palveluista vaan niitä olisi velvollisuus räätälöidä tarpeen mukaan.
- ◇ Kampanja, jolla pyritään vaikuttamaan ajatuksiin palveluiden kuluista niiden merkitykseen tulevaisuuden säästöinä.
- ◇ Lisäämme dialogisuutta ja vuoropuhelua
- ◇ Palvelulakia tulkitaan sujuvuuden eikä estävyyden kautta
- ◇ Lapselle yhteyshenkilö
- ◇ Lapsen edun ensisijaisuus ihan kaikessa – ehdottomasti!
- ◇ Tiukoista professio- ja sektorirajoista luopuminen
- ◇ Lakisääteinen palveluohjaus, jonka tehtävä tarjota lapsille ja perheille heidän tarvitsemiaan palveluja
- ◇ Tehdään kauaskantoisempia budjetteja
- ◇ Tutkimus lasten ja nuorten kokemuksesta palveluista
- ◇ Kirjaus lakiin: Lapsen etu oltava sovellettavissa, tuen tarve on arvioitava.
- ◇ Yhteiskunnalla oltava vastuu lapsen tukemiseksi riippumatta vanhemman mahdollisesta torppaamisesta
- ◇ Tieto lapsesta aikuisen tietoihin asiakas- ja potilastietojärjestelmään
- ◇ Ammattilaisten kouluttaminen
- ◇ Osaamisen kehittäminen: työntekijöiden vuorovaikutustaidot, vastuu hoitaa tehtävät loppuun, tiedonkulku, tekoälyn apu, saavutettavuus ja turvallisuus, tunnetaidot vauvasta alkaen
- ◇ Tietoturva-asetukset: tieto kulkee, palveluihin hakeutumisen malli uudelleen

- ◇ Lapsi keskiössä: lapsen etu, kuuntelemisen kulttuurit
- ◇ Laadukasta koulutusta, jokainen työntekijä olisi osaavampi
- ◇ Lastensuojelun normalisointia, jokainen asiakas voisi rohkeasti kääntää kokemukset voimavaroiksi
- ◇ Resurssien oikein käyttöä, oikeat palvelut toteutuisivat laadukkaasti
- ◇ Opetetaan dialogia
- ◇ Opetussuunnitelmat
- ◇ Ihmiskäsityksen muutos
- ◇ Ennakkoluulojen poistaminen
- ◇ Ohjeet lastensuojelun asiakkaan yhdenvertaiseen kohtaamiseen
- ◇ Tietoisuus, tiedottaminen
- ◇ Pitkäkestoinen vuorovaikutus ja aikuinen, johon lapsi luottaa ja tutustuu
- ◇ Koulutukset väkivallan tunnistamiseen ja puuttumiseen, kokemusasiantuntijat mukana
- ◇ Tietoa laajemmin väkivallasta, some, koulu, varhaiskasvatus
- ◇ Nuori tavoittaa aikuisen, kun tarvitsee
- ◇ Luodaan turvallinen ympäristö "En halua hatkata"
- ◇ Ei peitellä paskaa
- ◇ Ymmärretään hatkaamiseen syitä ja siihen suhtaudutaan oikein
- ◇ Tietoisuutta ongelmista laitoksissa
- ◇ Tieto palveluiden nykytilasta, kommunikointi ja uudenlaiset foorumit
- ◇ Velvoitetaan yhteiskehittämiseen, vaalitaan hyviä palveluita
- ◇ Ymmärretään, että palveluiden yhteiskehittäminen on resurssitehokkuutta
- ◇ Opetussuunnitelma
- ◇ Rahan budjetointi
- ◇ Koulut velvoitetaan
- ◇ Koulutus, opetussuunnitelma
- ◇ Lakimuutos, uudistus
- ◇ Tabujen rikkominen, hyötyjen esiin tuominen hankkeiden avulla ja niiden juurruttaminen
- ◇ Tietoisuuden lisääminen
- ◇ Ymmärryksen lisääminen ilmiöiden ja ongelmien ympärillä
- ◇ Kerrotaan mitä oikeasti tapahtuu!
- ◇ Koulutuksia arvostavan puheen merkityksestä
- ◇ Tutkimuksia mitä on arvostava puhe ja miten haitallista ei-arvostava puhe on
- ◇ Lapsia halventava puhe rangaistavaksi
- ◇ Erätauko opetussuunnitelmiin ala-, yläkouluissa, toinen asteella ja korkeakouluissa
- ◇ Arvostava puhe keskeinen osaamisalue työelämässä.
- ◇ Yhteiskunnallinen keskustelu ja sen herättely. Kaikkien tulisi ymmärtää, miten kieli luo todellisuutta. Opetetaan vallankäyttäjää puhumaan arvostavasti
- ◇ Koulutus uudistus
- ◇ "sossut"- TV-ohjelma
- ◇ Jokaisella lapsella oltava joku, jonka puoleen kääntyä.
- ◇ Tiedon lisääminen. Koulutus "laajasti ymmärrettynä"
- ◇ Lastensuojelulain poistaminen, tilalle laki lasten ja perheiden palveluista
- ◇ Koulutus "suppeasti ymmärrettynä"
- ◇ Tiedon lisääminen & tutkimus
- ◇ Varhainen puuttuminen ja puheeksi ottaminen
- ◇ Pyrkimys pois erityislaista
- ◇ Kaikkien yhteinen vastuu lapsista ja lapsen edusta
- ◇ Suojelutehtävässä oleva ammattilaiset kokevat olevansa turvassa, koska riittävät resurssit, työlle kollegiaalinen, esihenkilön jne. tuki. sopivat ryhmäkoot

- ◇ Lasten tukemiseen valmentava koulutus kaikkiin lasten parissa työskentelevien opintoihin.
- ◇ Ammattikuntien työn säännöt ja ohjeet tukemaan yhteistyötä. Esim. opettajien työaika, kaikille mahdollisuus tehdä kotiin töitä.
- ◇ Nostetaan esiin kokemusasiantuntijuutta. Arvostetaan nuorten kokemusta, motivoidaan osallisuuteen. Lapsi/nuori pystyy vaikuttamaan omiin asioihin. Nähdään nuoret ja lapset.
- ◇ Nuorten ja lasten pitää saada vastinetta. Maksetaan palkkaa. virkojen perustaminen yhdessä eri alojen kokemusasiantuntijat. Opetussuunnitelmaan kokemusasiantuntijat ja eri soten osa-alueille joustavasti kentälle palkattuja kokemusasiantuntijoita
- ◇ Positiivisten asioiden esiin tuominen. Pidetään kokemusasiantuntijuutta esillä. Osallistetaan, kuullaan. kokemustiedon arvostaminen. Sosiaalisen median kautta kokemusasiantuntijuudesta kertominen.
- ◇ Palkkaus vastaamaan alan vaatimuksia
- ◇ Lastensuojelulain uudistus, jossa otetaan huomioon oikeudet ja velvollisuudet
- ◇ Onnistumistarinoiden korostaminen ja negatiivisuuden kehästä irtautuminen
- ◇ Koulutuksen + käytäntöjen kautta tapahtuva uudistaminen
- ◇ Lastensuojelulain + muiden lakien uudistus
- ◇ Uusi tapa ajatella Suomen kansallista varallisuutta ja sen käyttöä

10.

L Ä H T E E T

- Dufva, Mikko & Rowley, Christopher (2022) Heikot signaalit 2022. Tarinoita tulevaisuuksista. <https://www.sitra.fi/julkaisut/heikot-signaalit-2022/>
- Hayward, Peter & Candy, Stuart (2017) The Polak Game, Or: Where Do You Stand? Journal of Futures Studies, December 2017, 22(2): 5–14. DOI:10.6531/JFS.2017.22(2).A5
- Heino, Tarja (2020) Johdanto. Teoksessa Heino, Tarja (toim.) Mikä auttaa? Tutkimuserustaiset ja käytännössä toimivat työmenetelmät teininä sijoitettujen lasten hoidossa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos & Itla – Itsenäisyyden juhluvuoden säätö, 17-28.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140861/RAP2020_012_Mik%c3%a4%20auttaa_22022021.pdf?sequence=9&isAllowed=y
- Kaijainen, Milja & Westlund, Onni (2021) ”Opin uusia asioita, sain vaikuttaa ja ilmaista omat mielipiteeni” Lastensuojelun sijaishuollon haastekisa. Pesäpuu ry. <http://www.pesapuu.fi/wp-content/uploads/2021/10/Lastensuojelun-sijaishuollon-haastekisa-raportti.pdf>
- Kananoja, Aulikki & Lavikainen, Marjo & Oranen, Mikko (2012) Toimiva lastensuojelu. Selvitysryhmän loppuraportti. Sosiaali- ja terveysministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3611-9>
- Kananoja, Aulikki & Ruuskanen, Kristiina (2019) Selvityshenkilön ehdotukset lastensuojelun toimintaedellytysten ja laadun parantamiseksi. Loppuraportti. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2019:4. Sosiaali- ja terveysministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4026-0>
- Lastensuojelulaki 2007/417. Annettu 13.4.2007.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>
- Lastensuojelun keskusliitto (2018) Mitä kuuluu lastensuojelu? Julkaisusarja osa 1. Lastensuojelun uudistukset – liian pieniä tekoja? <https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/Lastensuojelun-uudistukset-liian-pienia-tekoja.pdf>
- Pekkarinen, Elina (2011) Lastensuojelun tieto ja tutkimus - Asiantuntijoiden näkökulma. Verkkojulkaisu 51. Nuorisotutkimusseura.
<https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/lastensuojeluntieto.pdf>
- Munro, Eileen (2011) The Munro Review of Child Protection: Final report. A child centered system. Great Britain Department for Education.
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/175391/Munro-Review.pdf
- Poussa, Liisa & Lähdemäki-Pekkinen, Jenni & Ikäheimo Hannu-Pekka & Dufva Mikko (2021) Tulevaisuustaaajuus. Käsikirja työpajan vetäjälle. Sitra.
<https://www.sitra.fi/julkaisut/tulevaisuustaaajuus-kasikirja-tyopajan-vetajalle/>
- Sitra (2022a) Tulevaisuustaaajuus. Verkkosivusto.
<https://www.sitra.fi/hankkeet/tulevaisuustaaajuus/#>
- Sitra (2022b) Tulevaisuuden tekijän työkalupakki. Verkkosivusto.
<https://www.sitra.fi/hankkeet/tulevaisuuden-tekijan-tyokalupakki/>
- Sosiaali- ja terveysministeriö (2022) Sosiaalityön yliopistotasaisen tutkimuksen valtionavustus. Artikkeliverkkosivustolla.
<https://stm.fi/sosiaalityon-yliopistotasaisen-tutkimuksen-valtionavustus>
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (2022) Lastensuojelu 2021. Huostaanottojen määrä väheni vuonna 2021. Tilastoraportti 22/2022.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022060543375>
- Työ- ja elinkeinoministeriö (2022) Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelma edistää alueiden elinvoimaa, työllisyyttä ja hyvinvointia. Rakennerahastot.fi. Artikkeliverkkosivustolla.
<https://rakennerahastot.fi/uudistuva-ja-osaava-suomi-2021-2027>
- Valtiontalouden tarkastusvirasto (2012) Tuloksellisuustarkastuskertomus. Lastensuojelu. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 6/2012.
<https://www.vtv.fi/app/uploads/2018/06/29145931/lastensuojelu-06-2012.pdf>
- Virtanen, Petri (2020) Marraskuun manifesti: Lastensuojelun sosiaalityöllä on edessä hieno tulevaisuus. Blogi. Itla – Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö.
<https://itla.fi/marraskuun-manifesti-lastensuojelun-sosiaalityolla-on-edessa-hieno-tulevaisuus/>

Pesäpuu ry